

ГОДИШЕН ДОКЛАД

ЗА ДЕЙНОСТТА НА „МНОГОПРОФИЛНА БОЛНИЦА ЗА АКТИВНО ЛЕЧЕНИЕ – ШУМЕН” АД ПРЕЗ 2023 ГОДИНА

1. ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДРУЖЕСТВОТО

1.1. ПРЕДСТАВЯНЕ НА ДРУЖЕСТВОТО, ПРАВЕН СТАТУТ, СОБСТВЕНОСТ И УПРАВЛЕНИЕ

„МБАЛ-Шумен” АД е акционерно дружество, вписано в търговския регистър с решение на Шуменския окръжен съд от 27.09.2000 г. по фирмено дело 867 от 2000 г. Лечебното заведение е правоприменник на Обединената районна болница гр. Шумен, като следствие на преобразуване на последната в търговско дружество, съгласно разпоредбите на чл. 101, ал. 1 от ЗЛЗ и издадените на основание на нея: Заповед № РД 19-20 от 18.08.2000 г. на министъра на здравеопазването и решение на Шуменски окръжен съд по ф. д. 867/2000 год., и на Районна Болница – Нови пазар, като следствие на преобразуване на последната в търговско дружество "МБАЛ Д-р Добри Беров" ЕООД гр. Нови пазар, съгласно разпоредбите на чл. 101, ал. 1 от ЗЛЗ, което е осъществено през 2000 година.

На основание решение на Общински съвет - Нови пазар, на „МБАЛ - Шумен” АД е предоставена за временно и възмездно ползване обособена част от предприятието "МБАЛ Д-р Добри Беров" ЕООД гр. Нови пазар, включваща недвижими имоти, движимо, помощно и медицинско оборудване и апаратура, за което е сключен договор между „МБАЛ – Шумен” АД и "МБАЛ Д-р Добри Беров" ЕООД.

На основание на Разрешение № МБ-125/11.04.2022 г., издадено от министъра на здравеопазването, лечебното заведение осъществява своята дейност на два адреса – гр. Шумен, ул. „Васил Априлов” № 63 и гр. Нови пазар, ул. „Христо Ботев” № 22.

„МБАЛ-Шумен” АД е лечебно заведение с високи диагностични и терапевтични възможности, съвременна медицинска апаратура и висококвалифицирани специалисти.

В „МБАЛ-Шумен” АД се извършват над 80 % от високоспециализираните и интензивни медицински дейности в Шуменска област, като се обслужва население от 149 628 души.

Мисията на лечебното заведение е чрез ефективно използване на наличните ресурси да подобрява здравето на гражданите на Република България. Лаконично тя е изразена в мотото „Да продължим радостта от живота заедно”.

Визията за „МБАЛ-Шумен” АД е лечебно заведение, предлагащо високо качество на медицинските услуги на базата на висококвалифициран персонал, модерна материална база и водещи медицински и информационни технологии.

Основната цел на дружеството е предоставяне на своевременни, достъпни, висококачествени и ефективни здравни услуги в съответствие със здравните потребности на населението при непрекъснато повишаване на качеството, осигуряване на висококвалифицирано медицинско обслужване, запазване на лидерските позиции в активното лечение и увеличаване на пазарния дял на лечебното заведение на пазара на здравни услуги.

Към 31.12.2023 г. внесенят напълно записан капитал на „МБАЛ-Шумен” АД е в размер на 9 529 270 лв. и е разпределен в 952 927 броя поименни акции, всяка с номинална стойност от 10 лева.

Собственици на дружеството са държавата, представлявана от министъра на здравеопазването, която към 31.12.2023 г. притежава 67,13 % от вписания капитал и общините от област Шумен, притежаващи останалите 32,87 % от вписания капитал:

	31.12.2023 г. %	31.12.2022 г. %
Министерство на здравеопазването	67,13	66,29
Община Шумен	19,70	20,20
Община Нови пазар	2,55	2,62
Община Велики Преслав	2,03	2,08
Община Каолиново	1,68	1,72
Община Върбица	1,45	1,49
Община Каспичан	1,36	1,39
Община Венец	1,08	1,11
Община Смядово	1,05	1,08
Община Хитрино	1,01	1,03
Община Никола Козлево	0,96	0,99

„МБАЛ – Шумен” АД е акционерно дружество с едностепенна система на управление. Органи на управление на дружеството са общото събрание на акционерите, съветът на директорите и изпълнителният директор.

Към 31.12.2023 г. съветът на директорите е в състав:

проф. Лидия Георгиева	Председател
Хатидже Стижарлиева	Зам. председател
д-р Димитър Костов	Член

Дружеството се представлява и управлява от д-р Димитър Костов – Изпълнителен директор.

„МБАЛ - Шумен” АД е едноличен собственик на капитала на „Медицински център МБАЛ – Шумен” ЕООД и изготвя консолидиран финансов отчет.

1.2. ПРЕДМЕТ НА ДЕЙНОСТ

Предметът на дейност на “Многопрофилна болница за активно лечение – Шумен” АД е:

- диагностика и лечение на заболявания, когато лечебната цел не може да се постигне в условията на извънболничната помощ; родилна помощ; рехабилитация; диагностика и консултации, поискани от лекар или лекар по дентална медицина от други лечебни заведения; вземане и експертиза на органи /откриване, установяване и поддържане на жизнените функции на потенциален донор с мозъчна смърт при налична сърдечна дейност/ и предоставянето им за трансплантация; вземане, съхраняване, снабдяване с кръв и кръвни съставки, трансфузионен надзор; диспансеризация; клинични изпитвания на лекарствени продукти и медицински изделия съгласно действащото в страната законодателство; учебна и научна дейност **по следните медицински специалности:**

Вътрешни болести, Гастроентерология, Ревматология, Нефрология, Клинична хематология, Пневмология и фтизиатрия, Кардиология, Ендокринология, Педиатрия, Детска кардиология, Детска ревматология, Нервни болести, Инфекциозни болести, Анестезиология и интензивно лечение, Клинична токсикология, Хирургия, Детска хирургия, Гръдна хирургия, Неврохирургия, Съдова хирургия, Ортопедия и травматология, Урология, Очни болести, Ушно-носно-гърлени болести, Акушерство и гинекология, Неонатология, Физикална и рехабилитационна медицина, Клинична лаборатория, Микробиология, Обща и клинична патология, Съдебна медицина, Образна диагностика, Трансфузионна хематология, Спешна медицина, Кожни и венерически болести, Епидемиология на инфекциозните болести.

Дружеството притежава разрешение за осъществяване на лечебна дейност № МБ-125/11.04.2022 г., издадено от министъра на здравеопазването, съгласно което осъществява

дейност по оказване на болнична медицинска помощ на два адреса - гр. Шумен, ул. Васил Априлов № 63 и гр. Нови пазар, ул. Христо Ботев № 22. Лечебното заведение извършва дейността си:

1. в съответствие с утвърдените по реда на чл. 6, ал. 1 от ЗЛЗ медицински стандарти и правилата за добра медицинска практика;
2. при осигуреност с медицински специалисти на основен трудов договор;
3. при наличие на определените в медицинските стандарти по чл. 6, ал. 1 от ЗЛЗ технически изправна медицинска апаратура и техника на територията му.

Лечебното заведение осигурява непрекъснато 24-часово изпълнение на лечебната дейност по медицински специалности съгласно разрешението по чл. 47 от ЗЛЗ, включително и на медицинска помощ при спешни състояния.

Лечебното заведение има сключени договори с РЗОК Шумен за извършване на болнична медицинска помощ по клинични пътеки, амбулаторни и клинични процедури, както и договор за извънболнична медицинска помощ за извършване на специализирани медико-диагностични изследвания от пакет „Образна диагностика” и за специализирани и високоспециализирани медицински дейности от пакет по специалност „Физикална и рехабилитационна медицина” на адреса в гр. Нови пазар.

Лечебното заведение осъществява дейности, свързани със социалната политика, осигуряващи достъп до медицинска помощ извън обхвата на задължителното здравно осигуряване. С Министерството на здравеопазването, на основание чл. 106, ал.3, съответно чл. 106а, ал. 6 от ЗЛЗ и чл. 9, ал. 1 от Наредба № 3 от 2019 г. за медицинските дейности извън обхвата на задължителното здравно осигуряване, за които Министерство на здравеопазването субсидира лечебни заведения и за критериите и реда за субсидиране на лечебни заведения, е сключен договор № РД-12-115/25.01.2023 г. за 2023 г. за оказване на спешна медицинска помощ за пациенти със спешни състояния, преминали през спешно отделение, които не са хоспитализирани в лечебното заведение, за оказване на консултативна помощ на спешни пациенти по искане на дежурните екипи в центровете за спешна медицинска помощ, за лечение и амбулаторно проследяване на болни с туберкулоза, за медицинската експертиза, осъществявана от ТЕЛК, за поддържане готовността на отделението по инфекциозни болести за оказване на медицинска помощ при епидемично разпространение на заразни болести по чл.61, ал.1 или 3 от Закона за здравето и за дейността, която лечебното заведение осъществява в отдалечен район.

През м. октомври 2023 г. дружеството е подписало договор с Министерство на здравеопазването за субсидиране на поддържане на готовността му за оказване на медицинска помощ при извънредни ситуации, аварии и катастрофи, включително основно за осигуряване на трудови възнаграждения на персонала и на оперативни разходи за снабдяване с електрическа и/или топлинна енергия, и/или с природен газ и за водоснабдяване.

Извън медицинската дейност дружеството отдава под наем собствени помещения и инвентар и извършва стерилизация на консумативи и инструментариум на други лечебни заведения.

1.3. ОРГАНИЗАЦИОННА СТРУКТУРА

Структурата на лечебното заведение отговаря на изискванията на Закона за лечебните заведения и Наредба № 49 от 18.10.2010 г. за основните изисквания, на които трябва да отговарят устройството, дейността и вътрешния ред на лечебните заведения за болнична помощ, диспансерите и домовете за медико-социални грижи и включва:

- ✓ Консултативно-диагностичен блок /КДБ/, разположен на адресите в гр. Шумен, ул. Васил Априлов № 63 и в гр. Нови пазар, ул. Христо Ботев № 22;

Консултативно-диагностичният блок /КДБ/ на адреса в гр. Шумен, ул. „Васил Априлов” №63 се състои от:

1. Регистратура и информация

2. Кабинет „Планов прием”
3. Дежурен кабинет
4. Консултативни кабинети по: вътрешни болести, хирургия, урология, ортопедия и травматология, неврохирургия, детска хирургия, ендокринология, акушерогинекологичен, нервни болести, УНГ болести, очни болести, инфекциозни болести, детски болести, кожни и венерически болести, физикална и рехабилитационна медицина, ревматология и клинична токсикология.
4. Медико-диагностични лаборатории: клинична лаборатория и микробиологична лаборатория, с изследване на туберкулоза.
5. Отделения без легла:
  - 5.1 Отделение по образна диагностика:
  - 5.2. Отделение по хемодиализа – II ниво на компетентност в изпълнение на МС „Диализно лечение”, с разкрити 17 места за краткотраен престой на пациенти /диализни постове/, в т.ч. 12 места в обща зала и 5 места в зала за пациенти с Хепатит В.
  - 5.3. Отделение „Обща и клинична патология
  - 5.4. Отделение „Съдебна медицина”;
  - 5.5. Отделение по трансфузионна хематология /ОТХ/ - III ниво на компетентност в изпълнение на МС „Трансфузионна хематология”;
6. ТЕЛК с един състав в гр. Шумен.

Консултативно-диагностичният блок /КДБ/ на адреса в гр. Нови пазар, ул. „Христо Ботев” №22 се състои от:

1. Приемно-консултативни кабинети по следните основни медицински специалности: Вътрешни болести, Неврвни болести, Хирургия, Физикална и рехабилитационна медицина.
  2. Медико-диагностични лаборатории:
    - Клинична лаборатория - III ниво на компетентност;
  3. Отделения без легла:
    - 3.1. Отделение по образна диагностика:
      - рентгенови кабинети – 2 бр.;
      - зала за компютърна томография с ангиографски кабинет и възможност за изобразяване на съдове с контрастно вещество;
      - ехографски кабинет;
      - кабинет за дентални графии.
- ✓ Стационарен блок с 358 легла на адрес – гр. Шумен, ул. „Васил Априлов” № 63 и с 42 легла на адрес гр. Нови пазар, ул. „Христо Ботев” № 22 , общо 400 легла.

На адрес гр. Шумен, ул. „Васил Априлов” № 63 са разположени следните отделения:

- Първо вътрешно отделение
- Второ вътрешно отделение
- Отделение по педиатрия
- Първо отделение по нервни болести
- Инфекциозно отделение
- Акушеро-гинекологично отделение
- Неонатологично отделение
- ОАИЛ
- Операционен блок – без легла със 7 зали.
- Хирургично отделение
- Ортопедотравматологично отделение
- Урологично отделение
- Отделение по ушно-носно-гърлени болести
- Очно отделение

- Отделение по кожни и венерически болести
- Мултипрофилно спешно отделение
- Първо отделение по физикална и рехабилитационна медицина

На адрес гр. Нови пазар, ул. „Христо Ботев“ № 22 са разположени легла на следните отделения:

- Трето вътрешно отделение
  - Второ отделение по нервни болести
  - Второ отделение по физикална и рехабилитационна медицина
- ✓ Административно-стопански блок /АСБ/.
- ✓ Болнична аптека, разположена на адрес гр. Шумен, ул.Васил Априлов № 63.

2. ПРЕГЛЕД НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ДЕЙНОСТТА, СЪСТОЯНИЕТО И РАЗВИТИЕТО НА ДРУЖЕСТВОТО

2.1. ФИНАНСОВО - ИКОНОМИЧЕСКИ ОТЧЕТ И АНАЛИЗ

Анализът на резултатите от дейността на дружеството за 2023 г., съпоставени с тези за предходната година, следва да се извърши в контекста на пандемията от Covid-19 и въведената в страната извънредна епидемична обстановка, която продължи до края на първото тримесечие на 2022 г.

За срока на обявената извънредна епидемична обстановка лечебното заведение получи суми за допълнителни възнаграждения на персонала, извършвал пряко дейностите по наблюдение, диагностика и лечение на пациенти с доказан SARS-CoV-2, както и средства за допълнителни възнаграждения на всички лекари, специалисти от професионално направление „Здравни грижи“ и санитарни работещи на основен трудов договор в лечебното заведение.

Съществено значение върху финансовите и икономическите показатели на лечебното заведение, както и върху финансовата му стабилност, оказва ръстът на инфлацията, породен най-вече от повишените енергийни цени. Скокът на цените на енергоносителите в европейски и в световен мащаб през 2022 г. бе значителен и оказва влияние и върху цените на другите стоки и услуги, необходими за осъществяване на дейността на дружеството – медикаменти и консумативи, храни, кислород, транспортни услуги и други.

Ръководството на дружеството ще продължи да наблюдава потенциалното въздействие и ще предприеме всички възможни стъпки за смекчаване на евентуалните ефекти, за да се гарантира възможността на дружеството да продължи дейността си като действащо предприятие.

2.1.1. Основни финансови показатели

Показатели	2023 г. хил.лв.	В т.ч. хил.лв.		2022 г. хил.лв.	В т.ч. хил.лв.		Изм. хил. лв.	Изм. %
		Шумен	Н. Пазар		Шумен	Н.Пазар		
Общо приходи	35 840	33 905	1 935	34 045	31 938	2 107	1 795	5,27
Общо разходи	34 690	32 782	1 908	34 834	32 762	2 072	-144	-0,41
Печалба (Загуба) преди лихви, данъци и амортизация (ЕБИТДА)	1 969	1 935	34	(39)	(81)	42	2 008	-5148,72
Печалба (Загуба) преди данък върху печалбата	1 150	1 123	27	(789)	(824)	35	1 939	-245,75
Разходи за данък върху печалбата	52	52	-	8	8	-	44	550,00
Печалба (Загуба) за периода	1 098	1 071	27	(797)	(832)	35	1 895	-237,77

Активи и пасиви	2023 год. хил.лв.	2022 год. хил.лв.	Изм. 2023/2022 хил.лв.	Изм. 2023/2022 %
Нетекущи активи	9 096	8 462	634	7.49
Текущи активи	8 224	8 294	-70	-0.84
Разходи за бъдещи периоди	39	37	2	5.41
Общо активи	17 359	16 793	566	3,37
Собствен капитал	4 991	3 657	1 334	36.48
Провизии и сходни задължения	331	246	85	34.55
Задължения	10 882	11 554	-672	-5.82
Финансирания и приходи за бъдещи периоди	1 155	1 336	-181	-13.55
Общо собствен капитал и пасиви	17 359	16 793	566	3.37

Общият размер на приходите на дружеството за 2023 г. е 35 840 хил.лв. и е с 1 795 хил.лв. или с 5,27 % по-висок от 2022 г., въпреки че през предходната година дружеството е отчетло 1 806 хил.лв. приходи от РЗОК за допълнителни възнаграждения за персонала, пряко ангажиран с дейностите по наблюдение, диагностика и лечение на пациенти с доказан Ковид-19 и 828 хил.лв. приходи за допълнителни възнаграждения във връзка с усложнената епидемична обстановка на всички медицински специалисти - лекари, специалисти от професионално направление „Здравни грижи“ и санитарии, работещи на основен трудов договор в лечебното заведение.

Увеличение бележат приходите от медицински и други услуги, приходите от продажба на материали (медицински изделия) и другите приходи. Намаляват приходите от финансирания, основно поради намаление на приходите от централни доставки на медикаменти и консумативи за лечение на болни с Ковид-19 и на намаление на компенсациите за електроенергия, получавани от правителството във връзка с енергийната криза и високите цени на електроенергията.

От общите приходи за годината, 33 905 хил.лв. са реализирани на адреса на дружеството в гр. Шумен, а 1 935 хил.лв. – в гр. Нови пазар. Приходите на лечебното заведение от дейността, осъществена в гр. Шумен, се увеличават през 2023 г. с 1 967 хил.лв. или с 6,16 % спрямо предходната година. Приходите, реализирани на адреса в гр. Нови Пазар през годината са със 172 хил.лв. или с 8,16 % по-малко, като намалението им е свързано с нормализиране на епидемичната обстановката и преустановяване на плащанията за допълнителни възнаграждения за персонала, пряко ангажиран с дейностите по наблюдение, диагностика и лечение на пациенти с доказан Ковид-19.

Разходите на дружеството през 2023 г. са в размер на 34 690 хил.лв. Намалението им е със 144 хил.лв. или с 0,41 % спрямо 2022 г. и се дължи основно на намаление на разходите за материали, и по-конкретно на разходите за медикаменти и консумативи, свързани с отменената епидемична обстановка и затихването на пандемията от COVID-19.

Разходите за дейността, осъществявана на адреса на дружеството в гр. Шумен са в размер на 32 782 хил.лв. и се увеличават незначително - с 20 хил.лв. или с 0,06 %. Разходите за дейността в гр. Нови пазар са в размер на 1 908 хил.лв., а намалението им спрямо предходната година е със 164 хил.лв. или със 7,92 %.

Увеличението на приходите, съпътствано с намаление на разходите на лечебното заведение, водят до отчитане на положителен финансов резултат за периода. В резултат от цялостната си дейност лечебното заведение отчита печалба за 2023 г. в размер на 1 098 хил.лв., спрямо загуба от 797 хил.лв. за 2022 г. Печалбата от дейността в гр. Шумен е в размер на 1 071 хил.лв., а от дейността в гр. Нови пазар - 27 хил.лв.

2.1.2. Приходи

Показатели	2023 г. хил.лв.	В т.ч. хил.лв.		2022 г. хил.лв.	В т.ч. хил.лв.		Изм. хил. лв.	Изм. %
		Шумен	Н. Пазар		Шумен	Н. Пазар		
Приходи от медицински услуги	28 413	27 095	1 318	26 544	25 118	1 426	1 869	7,04
- в т.ч. от РЗОК	26 072	24 817	1 255	24 655	23 283	1 372	1 417	5,75
Приходи от други услуги	518	515	3	467	466	1	51	10,92
- в т.ч. наеми	331	331	-	308	308	-	23	7,47
Приходи от продажба на материали	1 294	1 294	-	997	997	-	297	29,79
Приходи от финансираня	5 350	4 736	614	5 903	5 223	680	-553	-9,37
- в т.ч. от МЗ	3 978	3 385	593	3 102	2 510	592	876	28,24
Други приходи	265	265	-	134	134	-	131	97,76
Общо приходи	35 840	33 905	1 935	34 045	31 938	2 107	1 795	5,27

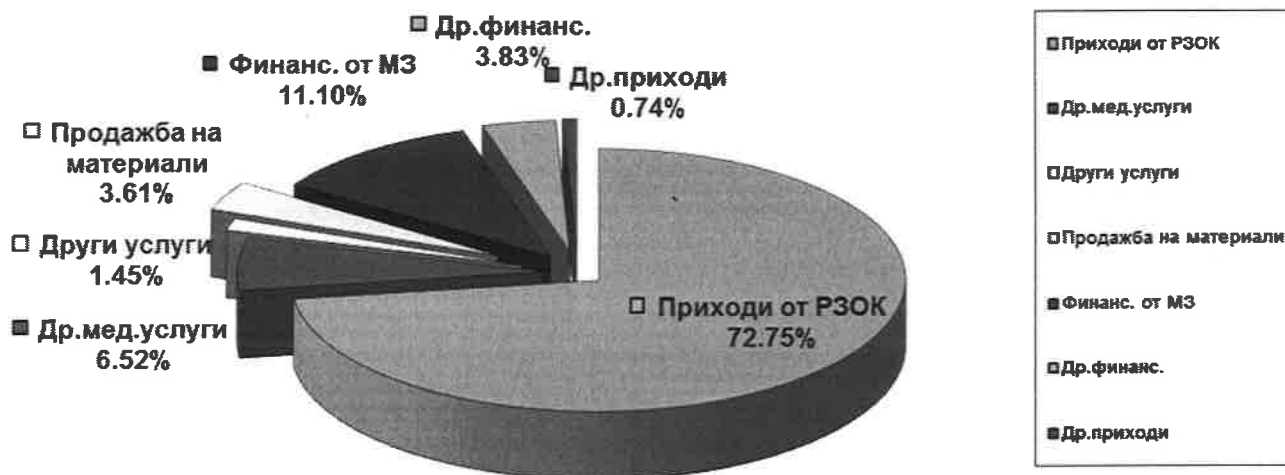
Приходите на лечебното заведение са основно от извършена дейност по договори с РЗОК-Шумен, собствени приходи от други медицински услуги и финансираня от Министерство на здравеопазването. Увеличението на общия им размер през 2023 г. спрямо предходната година с 1 795 хил.лв. или с 5,27 % се дължи на увеличение на приходите от РЗОК – с 1 417 хил.лв. или с 5,75 %, на приходите от други медицински услуги – с 452 хил.лв. и на приходите от финансираня за текуща дейност от МЗ – с 876 хил.лв. Приходите от други услуги се увеличават с 51 хил.лв. или с 10,92 %, а приходите от продажба на материали – с 297 хил.лв. или с 29,79 %. Увеличение се наблюдава и при другите приходи - със 131 хил.лв. или с 97,76 %.

Приходите от дейността на лечебното заведение, осъществявана на адреса в гр. Шумен се увеличават общо с 1 967 хил.лв. или с 6,16 % спрямо предходната година. Най-съществено е увеличението на приходите от медицински услуги - с 1 977 хил.лв. или със 7,87 % и на приходите от продажба на материали – с 297 хил.лв. или с 29,79 %. Приходите от други услуги се увеличават с 49 хил.лв. или с 10,52 %, а другите приходи – със 131 хил.лв. или с 97,76 %. Намаляват единствено приходите от финансираня – с 487 хил.лв. или с 9,32 %, като намалението им е резултат на намаление на централните доставки на медикаменти и консумативи, свързани с лечението на Ковид-19 и на намаление на получените компенсации за електроенергия след относителното стабилизиране на цените на енергоносителите.

За дейността, осъществявана на адреса в гр. Нови пазар, се наблюдава намаление на приходите от медицински услуги със 108 хил.лв. или със 7,57 % и на приходите от финансираня – с 66 хил.лв. или с 9,71 %.

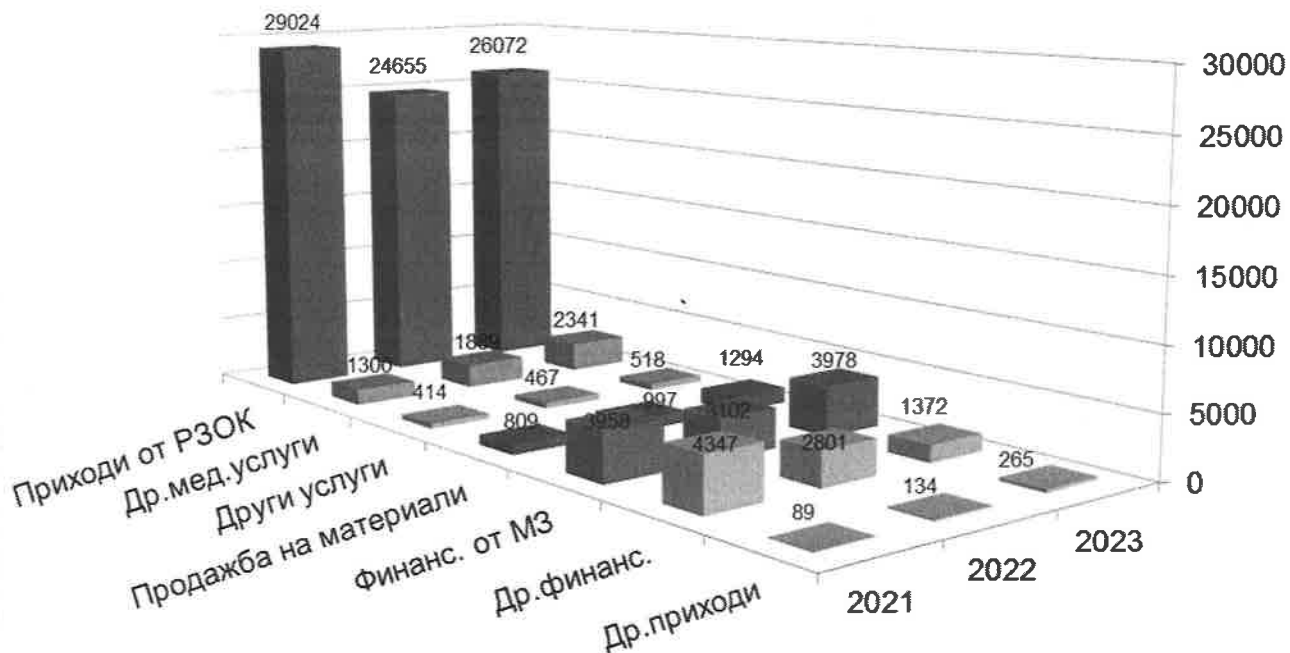
В структурата на приходите, делът на приходите по сключените договори с РЗОК-Шумен за осъществяване на болнична и извънболнична медицинска помощ е най-голям. Те съставляват 72,75 % от общите приходи на дружеството за 2023 г.

Структура на приходите на МБАЛ-Шумен АД за 2023 г.

Относителният дял на приходите от финансираня от МЗ за годината е 11,10 % спрямо 9,11 % от приходите за миналата година.

Приходи 2021 г. - 2023 г.

2.1.2.1. Приходи от медицински услуги

Показатели	2023 г. хил.лв.	В т.ч. хил.лв.		2022 г. хил.лв.	В т.ч. хил.лв.		Изм. хил. лв.	Изм. %
		Шумен	Н. Пазар		Шумен	Н. Пазар		
Клинични пътеки РЗОК	20 609	19 563	1 046	17 951	17 020	931	2 658	14,81
Амбулаторни процедури по хемодиализа РЗОК	1 093	1 093	-	949	949	-	144	15,17
Други амбулаторни процедури РЗОК	681	637	44	408	345	63	273	66,91
Клинични процедури за интензивно лечение РЗОК	2 592	2 592	-	2 069	2 069	-	523	25,28
Клинични процедури по хемодиализа	23	23	-	18	18	-	5	27,78
Допълнителни възнаграждения по чл.5 от ЗБНЗОК	-	-	-	828	763	65	-828	-100,00
Допълнителни възнаграждения COVID-19 РЗОК	-	-	-	1 806	1 653	153	-1 806	-100,00
Поставяне на ваксини РЗОК	3	3	-	5	5	-	-2	-40,00
Доплащане по методика по чл.55, ал.2, т.3в от ЗЗО РЗОК	301	301	-	-	-	-	301	-
СМД РЗОК	169	4	165	160	-	160	9	5,62
Импланти РЗОК	601	601	-	461	461	-	140	30,37
Други приходи от мед. услуги	2 341	2 278	63	1 889	1 835	54	452	23,93
Общо приходи от медицински услуги	28 413	27 095	1 318	26 544	25 118	1 426	1 869	7,04

Общият размер на приходите от медицински услуги за 2023 г. е 28 413 хил.лв. и е с 1 869 хил.лв. по-висок от отчетения размер на приходите за предходната година.

Общите приходи по сключените договори с РЗОК за 2023 г. са в размер на 26 072 хил.лв. Увеличението им е с 1 417 хил.лв. или с 5,75 % спрямо предходната година. Приходите, реализирани по договорите с РЗОК на адреса в гр. Шумен, са в размер на 24 817 хил.лв., което е с 1 534 хил.лв. повече от 2022 г. Реализираните приходи от РЗОК на адреса в гр. Нови пазар са в размер на 1 255 хил.лв., или със 117 хил.лв. по-малко.

За предходната година, във връзка с пандемията от Ковид-19, дружеството е отчетело приходи от предоставени средства за допълнителни възнаграждения на лекари, специалисти от професионално направление „Здравни грижи“ и санитарни работещи на основен трудов договор в лечебното заведение в размер на 828 хил.лв., каквито не са получавани през 2023 г. Отчетени са и 1 806 хил.лв. приходи за допълнителни възнаграждения на персонала, извършвал пряко дейностите по наблюдение, диагностика и лечение на пациенти с доказан SARS-CoV-2. Липсата на тези средства през 2023 г. се компенсира от увеличението на другите приходи от РЗОК.

Анализът на приходите от РЗОК Шумен по видове показва увеличение на приходите от клинични пътеки – с 2 658 хил.лв. или с 14,81 % спрямо предходната година. Увеличението се дължи както на увеличение на преминалите болни, така и на увеличените от 01.09.2023 г. цени на клиничните пътеки.

Приходите от РЗОК за лечение по клинични пътеки в гр. Шумен са в размер на 19 563 хил.лв., при 17 020 хил.лв. за 2022 г. Увеличението е с 2 543 хил.лв. или с 14,94 %. Приходите от клинични пътеки от дейността в гр. Нови пазар са в размер на 1 046 хил.лв. Увеличението им е със 115 хил.лв. или с 12,35 %.

Приходите от амбулаторни процедури по хемодиализа са в размер на 1 093 хил.лв. Увеличението им спрямо предходната година е със 144 хил.лв. или с 15,17 %. Отчетените приходи от други амбулаторни процедури се увеличават с 273 хил.лв. или с 66,91 %.

Приходите от клинични процедури за интензивно лечение по договор с РЗОК също се увеличават – с 523 хил.лв. или с 25,28 % спрямо 2022 г., а приходите от клинични процедури по хемодиализа – с 5 хил.лв. или с 27,78 %.

В подписания между НЗОК и БЛС нов НРД за медицинските дейности за 2023 – 2025 г. за оказване на болнична медицинска помощ, който е в сила от 01.09.2023 г., е включена Методика по чл. 55, ал.2, т.3в от ЗЗО за финансиране осигуряването на медицински персонал в лечебни заведения – изпълнители на болнична медицинска помощ, които единствени изпълняват съответната дейност на територията на общината. Начислените приходи от РЗОК по методиката за дейност за периода от м.09.2023 г. до м.11.2023 г. са в размер на 226 хил.лв. От м.12.2023 г. лечебното заведение ще получава приходи по Методиката за приоритетни многопрофилни лечебни заведения за болнична помощ, които осигуряват достъп до дейности от пакета, гарантиран от бюджета на НЗОК. Начислените за м.12.2023 г. приходи са в размер на 75 хил.лв., т.е. общият размер на начислените приходи по методиката е 301 хил.лв.

Приходите от специализирана извънболнична помощ по договор с РЗОК се увеличават с 9 хил.лв. или с 5,62 %. Основна причина е увеличеният брой пациенти.

Приходите от импланти по договор с РЗОК също се увеличават - със 140 хил.лв. или с 30,37 %, основно поради увеличеният брой на оперираните пациенти.

Отчетените увеличения на приходите от дейност по договорите с РЗОК се дължат както на увеличеният брой на преминалите болни, така и на увеличените, спрямо предходната година, цени на дейностите по договорите с РЗОК Шумен.

Приходите от други медицински услуги се увеличават с 452 хил.лв. или с 23,93 % поради отслабването на пандемията от коронавирус, по време на която част от пациентите отлагаха търсенето на медицинска помощ в усложнената епидемична обстановка.

2.1.2.2. Приходи от финансираня

Отчетените приходи от финансираня за годината са в размер на 5 350 хил.лв. и бележат намаление с 553 хил.лв. или с 9,37 %. Приходите от финансираня за текуща дейност намаляват с 558 хил.лв. или с 9,73 %, а приходите от финансираня за дълготрайни активи се увеличават с 5 хил.лв. или с 2,99 %.

Показатели	2023 г.	В т.ч. хил.лв.		2022 г.	В т.ч. хил.лв.		Изм. хил. лв.	Изм. %
	хил.лв.	Шумен	Н. Пазар	хил.лв.	Шумен	Н. Пазар		
Приходи от финансираня за текуща дейност, в т.ч.	5 178	4 566	611	5 736	5 059	677	-558	-9,73
МЗ	3 963	3 370	593	3 087	2 495	592	876	28,38
-по договори за медицински дейности	3 957	3 369	588	3 084	2 493	591	873	28,31
-централни доставки на медикаменти и консумативи	6	1	5	3	2	1	3	100,00
Друго правителствено финансиране	1 083	1 072	11	2 483	2 401	82	-1 400	-56,38
-доставка на медикаменти и консумативи за лечение на COVID-19 чрез РЗИ Шумен	1 007	1 005	2	1 927	1 909	18	-920	-47,74
-доставка на кръвни сакове от РЦТХ Варна	34	34	-	28	28	-	6	21,43
-компенсации за електроенергия	42	33	9	528	464	64	-486	-92,05
Други дарители	132	125	7	166	163	3	-34	-20,48
Приходи от финансираня за ДА, в.т.ч.	172	169	3	167	164	3	5	2,99
МЗ	15	15	-	15	15	-	-	-
Общини	4	3	1	4	3	1	-	-
Друго правителствено финансиране	-	-	-	1	1	-	-1	-100,00
Други дарители	153	151	2	147	145	2	6	4,08
Общо приходи от финансираня	5 350	4 736	614	5 903	5 223	680	-553	-9,37

Основна причина за отчетеното намаление на приходите от финансираня е намалението на приходите от централни доставки на медикаменти и консумативи за лечение на пациенти с COVID-19 от РЗИ Шумен, произтичащо от отслабването на пандемията от Коронавирус.

Съществено е и намалението на приходите от финансираня от правителството за компенсиране на увеличените цени на електроенергията. Дружеството е отчетло приходи от компенсации за 2023 г. в размер на 42 хил.лв. спрямо 528 хил.лв. за предходната година.

Отчетените приходи по договорите за медицински дейности с Министерството на здравеопазването за годината са в размер на 3 957 хил.лв. и са с 873 хил.лв. или с 28,31 % повече спрямо предходната година.

Приходи от субсидии от МЗ по договори за медицински дейности

Показатели	2023 г.	В т.ч. хил.лв.		2022 г.	В т.ч. хил.лв.		Изм. хил. лв.	Изм. %
	хил.лв.	Шумен	Н. Пазар	хил.лв.	Шумен	Н. Пазар		
Оказване на спешна медицинска помощ	1 546	1 546	-	1 226	1 226	-	320	26,10
Медицинска експертиза от ТЕЛК	154	154	-	132	132	-	22	16,67
Активно лечение на пациенти с туберкулоза	140	-	140	89	-	89	51	57,30
Амбулаторно проследяване на болни с туберкулоза	3	-	3	3	-	3	-	-
Дейности на адрес в отдалечен район	445	-	445	486	-	486	-41	-8,44
Дейност на инфекциозно отделение	840	840	-	840	840	-	-	-
Поддържане на готовност за извънредни ситуации, бедствия и катастрофи	700	700	-	-	-	-	700	-
Поддържане на готовност кислород	-	-	-	174	161	13	-174	-100,00
Дейности по съдебна медицина	22	22	-	24	24	-	-2	-8,33
Отбранително-мобилизационна подготовка	1	1	-	1	1	-	-	-
Дейности по договори за трансплантации	19	19	-	17	17	-	2	11,76
Дейности по Национална програма за подобряване на майчиното и детско здраве 2014 г. – 2023 г.	41	41	-	41	41	-	-	-
Специализанти държавна поръчка	46	46	-	51	51	-	-5	-9,80
Общо	3 957	3 369	588	3 084	2 493	591	873	28,31

През 2023 г. с Министерството на здравеопазването е сключен договор за оказване на спешна медицинска помощ за пациенти със спешни състояния, преминали през спешно отделение, за лечение на болни с туберкулоза, за медицинска експертиза, осъществявана от ТЕЛК, за поддържане готовността на отделението по инфекциозни болести за оказване на медицинска помощ и за дейността, която лечебното заведение осъществява в отдалечен район.

Анализът на приходите от МЗ показва увеличение на приходите за оказване на спешна медицинска помощ – с 320 хил.лв. или с 26,10 % спрямо предходната година. Причините за увеличението е по-високата стойност / с 252 хил.лв./ на общия финансов ресурс, заплащан от МЗ за брой екипи от медицински специалисти на 24-часов непрекъснат режим на работа, както и увеличени брой /с 1468 повече/ преминали болни през Спешно отделение, които не са хоспитализирани. Въпреки увеличението, дейността на Спешно отделение остава недофинансирана.

Увеличение бележат и приходите от медицинска експертиза, осъществявана от ТЕЛК. През 2023 г. те са в размер на 154 хил.лв. и се увеличават спрямо 2022 г. с 22 хил.лв. или с 16,67 %. Увеличението се дължи на увеличения брой издадени експертни решения /с 224 експертни решения повече/ и на увеличената от 01.05.2023 г. стойност на финансиране за издадено експертно решение, влязло в сила при първоначално произнасяне. Въпреки това дейността на ТЕЛК не е финансирана в пълен размер от Министерство на здравеопазването и лечебното заведение генерира загуба от тази дейност.

Поради увеличения брой пациенти, приходите от МЗ за активно лечение на пациенти с туберкулоза се увеличават с 51 хил.лв. Приходите за амбулаторно проследяване на болни с туберкулоза запазват равнището си спрямо предходната година.

Отчетените приходи за финансиране на дейностите в отдалечен район за годината са в размер на 445 хил.лв. – с 41 хил.лв. по-малко спрямо предходната година.

Размерът на субсидията за поддържане готовността на отделението по инфекциозни болести за оказване на медицинска помощ при епидемично разпространение на заразни болести за 2023 г. е 840 хил.лв. за 30 легла в Инфекциозно отделение и е без промяна спрямо предходната година.

През 2021 г. с Министерство на здравеопазването е сключен договор за поддържане на готовност за оказване на медицинска помощ през периода на обявена извънредна епидемична обстановка поради епидемично разпространение на COVID-19, чрез гарантиране провеждането на кислородолечение на всички нуждаещи се пациенти. Отчетените приходи за тази дейност за 2022 г. са в размер на 174 хил.лв., като през 2023 г. поради отпаднала необходимост, дружеството няма получено финансиране за кислород.

На 19.10.2023 г. с Министерство на здравеопазването е сключен договор за поддържане на готовността на лечебното заведение за оказване на медицинска помощ при извънредни ситуации, аварии и катастрофи, включително основно за осигуряване на трудови възнаграждения на персонала и на оперативни разходи за снабдяване с електрическа и/или топлинна енергия, и/или с природен газ и за водоснабдяване. За тази дейност МЗ субсидира дружеството на база общ годишен финансов ресурс в размер на 700 хил.лв. за поддържане на капацитет за 24-часов непрекъснат режим на работа, осигуряващ готовност за оказване на медицинска помощ при извънредни ситуации, аварии и катастрофи.

През 2023 г., както и през предходната година, дружеството е получило финансиране по договор за поддържане и подобряване на материално-техническата обезпеченост и капацитета от медицински специалисти и помощен персонал в Отделение по съдебна медицина. в размер на 24 хил.лв. Отчетените приходи по договора са в размер на 22 хил.лв.

През годината са отчетени 19 хил.лв. приходи по договор с ИА Медицински надзор за изплащане на допълнителни трудови възнаграждения на координатора по донорство за извършване на задълженията му. Договорът е сключен в изпълнение на одобрена от Министерския съвет Национална програма за насърчаване на донорството и подпомагане на трансплантацията в Република България 2019 – 2023 г. и с цел повишаване на мотивацията на определените със заповед на министъра на здравеопазването областни координатори.

Приходите от дейностите по Националната програма за подобряване на майчиното и детско здраве за периода са в размер на 41 хил.лв. и запазват равнището си спрямо предходната година.

Лечебното заведение има сключен договор с Министерство на здравеопазването за финансиране на провеждането на практическо обучение на двама специализанти държавна поръчка, по който за годината са отчетени приходи в размер на 46 хил.лв.

2.1.2.3. Приходи от други услуги, от продажба на материали и други приходи

Приходите от други услуги, извън медицинските, през 2023 г. са в размер на 518 хил.лв. и се увеличават с 51 хил.лв. спрямо 2022 г. От тях, приходите от наеми са в размер на 331 хил.лв. и отчитат увеличение спрямо 2022 г. с 23 хил.лв.

Приходите от продажба на материали /медицински изделия, кръвни биопродукти, наркотични медикаменти/ бележат увеличение с 297 хил.лв. спрямо 2022 г. основно поради увеличени брой пациенти.

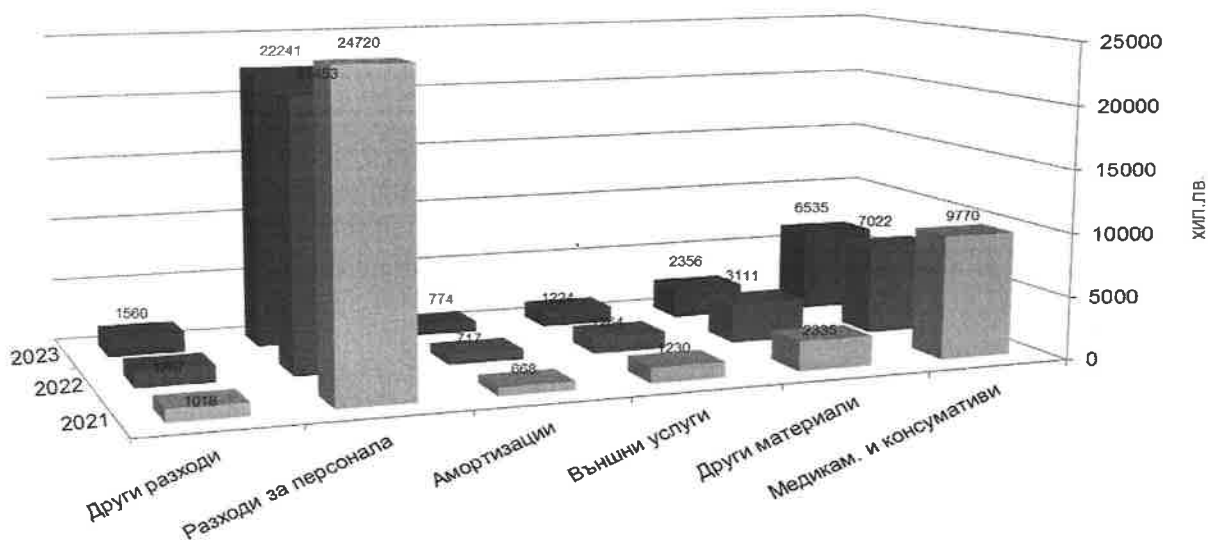
Другите приходи през 2023 г. са в размер на 265 хил.лв. и включват приходи от платени обезценени вземания от РЗОК за извършена надлимитна дейност Извън тях, другите приходи са в размер на 12 хил.лв.

Другите приходи през 2023 г. са в размер на 265 хил.лв., спрямо 134 хил.лв. за предходната година. Увеличението е свързано с отчетени приходи от 100 % обезценени вземания на дружеството от НЗОК в размер на 145 хил.лв. за незаплатени надлимитни дейности за 2017 г., които, след влезли в сила съдебни решения, са заплатени от НЗОК на МБАЛ-Шумен АД, както и на приходи от платени 100 % обезценени вземания от свързани лица в размер на 26 хил.лв..

2.1.3. Разходи

Разходите за дейността на дружеството намаляват незначително - със 144 хил.лв. или с 0,41 % - от 34 834 хил.лв. за 2022 г. до 34 690 хил.лв. през 2023 г. Намалението им, съпътствано от увеличението на приходите, е предпоставка за отчитане на реализираната през периода печалба от дейността.

Разходи 2021 г. - 2023 г.

Най-съществено е намалението на разходите за материали, в т.ч. за медикаменти и консумативи. Разходите за външни услуги също намаляват. Увеличават се разходите за персонала, за амортизации, другите разходи за дейността и финансовите разходи.

МБАЛ – Шумен АД

ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ЗА 2023 г.

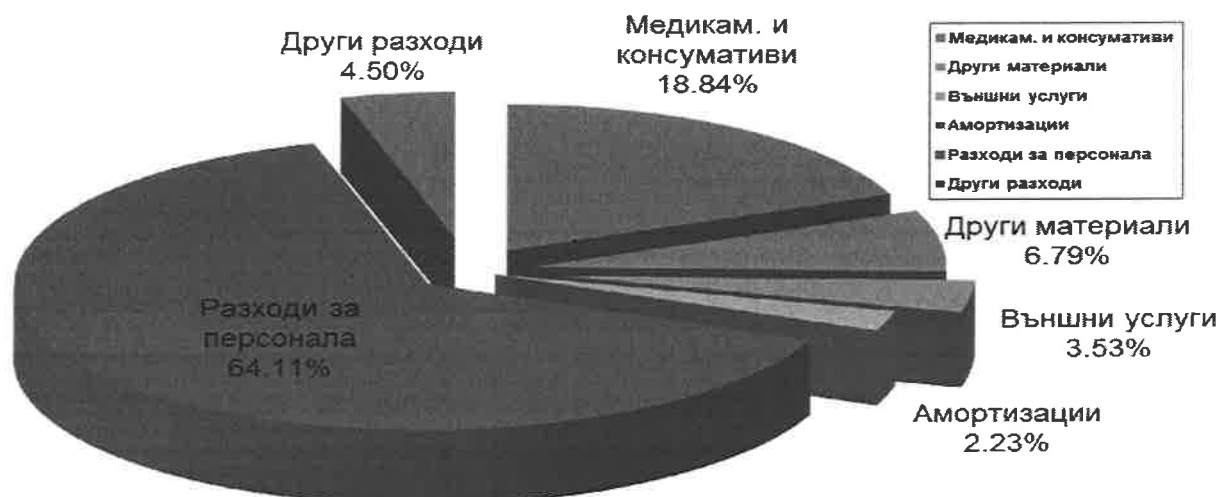
Реализираните разходи за 2023 г. за дейността в гр. Шумен са в размер на 32 782 хил.лв. и се увеличават незначително - с 20 хил.лв. или с 0,06 %. Разходите за дейността в гр. Нови пазар са в размер на 1 908 хил.лв. и намаляват със 164 хил.лв. или със 7,92 %.

Показатели	2023 г. хил.лв.	В т.ч. хил.лв.		2022 г. хил.лв.	В т.ч. хил.лв.		Изм. хил. лв.	Изм. %
		Шумен	Н. Пазар		Шумен	Н. Пазар		
Разходи за материали	8 891	8 545	346	10 133	9 634	499	-1 242	-12,26
в т.ч. медикаменти и консумативи	6 535	6 409	126	7 022	6 857	165	-487	-6,94
Разходи за външни услуги	1 224	1 148	76	1 264	1 193	71	-40	-3,16
Разходи за персонала	22 241	20 765	1 476	21 453	19 959	1 494	788	3,67
Разходи за амортизации	774	767	7	717	710	7	57	7,95
Други разходи за дейността	1 515	1 512	3	1 234	1 233	1	281	22,77
Финансови разходи	45	45	-	33	33	-	12	36,36
Общо разходи	34 690	32 782	1 908	34 834	32 762	2 072	-144	-0,41

В структурата на разходите най-значим е дялът на разходите за възнаграждения и осигурителни плащания за персонала. Те представляват 64,11 % от общите разходи на дружеството за 2023 г. спрямо 61,58 % за предходната година.

Показатели	2023 год. хил.лв.	Отн. дял в %	Шумен хил.лв.	Отн. дял в %	Нови Пазар хил.лв.	Отн. дял в %	2022 год. хил.лв.	Отн. дял в %
Разходи за медикаменти и консумативи	6 535	18,84	6 409	19,55	126	6,60	7 022	20,16
Разходи за други материали	2 356	6,79	2 136	6,52	220	11,53	3 111	8,93
Разходи за външни услуги	1 224	3,53	1 148	3,50	76	3,98	1 264	3,63
Разходи за персонала	22 241	64,11	20 765	63,34	1 476	77,36	21 453	61,58
Разходи за амортизации	774	2,23	767	2,34	7	0,37	717	2,06
Други разходи	1 560	4,50	1 557	4,75	3	0,16	1 267	3,64
Общо разходи	34 690	100,00	32 782	100,00	1 908	100,00	34 834	100,00

Структура на разходите на МБАЛ-Шумен АД за 2023 г.

Разходите за медикаменти и медицински консумативи са втори по тежест с относителен дял от 18,84 % от общите разходи за 2023 г. спрямо 20,16 % от разходите за предходната година. Намалението на тежестта им в общите разходи на дружеството се дължи на повишените разходи за медикаменти и използването на скъпоструващи лекарства за лечението на болни с COVID-19 през предходната година.

2.1.3.1. Разходи за материали

Показатели	2023 г. хил.лв.	В т.ч. хил.лв.		2022 г. хил.лв.	В т.ч. хил.лв.		Изм. хил. лв.	Изм. %
		Шумен	Н. Пазар		Шумен	Н. Пазар		
Лекарствени продукти	3 585	3 492	93	4 364	4 244	120	-779	-17,85
Медицински консумативи, кръв и биопродукти	2 950	2 917	33	2 658	2 613	45	292	10,99
Вода, горива и енергия	1 636	1 464	172	2 440	2 148	292	-804	-32,95
Храна за персонала	277	258	19	229	214	15	48	20,96
Храна пациенти	171	161	10	198	184	14	-27	-13,64
Канцеларски материали и компютърни консумативи	89	84	5	68	63	5	21	30,88
Постелен инвентар, облекло и ЛПС	1	1	-	3	2	1	-2	-66,67
Стопански инвентар и компютърна техника	11	10	1	14	14	-	-3	-21,43
Резервни части	6	6	-	17	17	-	-11	-64,71
Други материали	165	152	13	142	135	7	23	16,20
Общо разходи за материали	8 891	8 545	346	10 133	9 634	499	-1 242	-12,26

Разходите за материали през 2023 г. общо намаляват с 1 242 хил.лв. или с 12,26 %, като има съществени промени в разходите за лекарствени продукти и в разходите за вода, горива и енергия, свързани с пандемията от COVID-19 и енергийната криза.

Намалението на разходите за лекарствени продукти е със 779 хил.лв. или със 17,85 % и е пряко свързано с отслабването на пандемията от COVID-19 и намаления брой на лекуваните в лечебното заведение пациенти с коронавирусна инфекция, лечението на които е продължително и за което са необходими значително повече медикаменти и консумативи.

Значително е намалението и на разходите за вода, горива и енергия. Размерът им за 2023 г. е 1 636 хил.лв. и е с 804 хил.лв. по-малко спрямо предходната година. От тях 1 464 хил.лв. са за дейността в гр. Шумен, а 172 хил. лв. – в гр. Нови пазар.

Показатели	2023 г. хил.лв.	В т.ч. хил.лв.		2022 г. хил.лв.	В т.ч. хил.лв.		Изм. хил. лв.	Изм. %
		Шумен	Н. Пазар		Шумен	Н. Пазар		
Вода	395	386	9	269	258	11	126	46,84
Електроенергия	858	721	137	1 678	1 424	254	-820	-48,87
Газ	348	348	-	453	453	-	-105	-23,18
Горива и смазочни материали	35	9	26	40	13	27	-5	-12,50
Общо разходи за вода, горива и енергия	1 636	1 464	172	2 440	2 148	292	-804	-32,95

Най-съществено е намалението на разходите за електроенергия – с 820 хил.лв. или с 48,87 %. Основната причина за отчетеното намаление, наред с намаленото потребление, е намалената цена на нетната електроенергия в резултат на относителното стабилизиране на цените на енергоносителите. За дейността в гр. Шумен намалението е със 703 хил.лв., а за дейността в гр. Нови пазар - със 117 хил.лв.

Разходите за газ също намаляват значително - със 105 хил.лв. или с 23,18 %. Намалението се дължи както на намалено потребление, така и на намаление на цената на газа.

Увеличението на разходите за вода за 2023 г. е със 126 хил.лв. или с 46,84 % спрямо 2022 г. Причина за увеличението им е както увеличената цена на водата, така и по-голямото потребление в резултат на по-големия брой преминали болни и многото аварии по водопроводната мрежа, за отстраняването на някои от които бяха необходими значителни усилия и време.

Разходите за горива и смазочни материали през годината са в размер на 35 хил.лв. и също намаляват - с 5 хил.лв. От тях 9 хил. лв. са за дейността в гр. Шумен, а 26 хил.лв. – за гр. Нови пазар.

Намаление бележат и разходите за храна на пациентите – с 27 хил.лв., разходите за постелен инвентар, облекло и лични предпазни средства – с 2 хил.лв., за стопански инвентар и компютърна техника – с 3 хил.лв. и за резервни части – с 11 хил.лв.

Увеличават се разходите за медицински консумативи, кръв и биопродукти – с 292 хил.лв. или с 10,99 %, разходите за храна на персонала – с 48 хил.лв. или с 20,96 %, разходите за канцеларски материали и компютърни консумативи – с 21 хил.лв. или с 30,88 % и разходите за други материали – с 23 хил.лв. или с 16,20 %.

Разходите за материали за дейността в гр. Шумен са в размер на 8 545 хил.лв. Намалението им спрямо 2022 г. е с 1 089 хил.лв. или с 11,30 %. Намаляват разходите за медикаменти, вода, горива и енергия, храна за пациентите, постелен инвентар, облекло и лични предпазни средства, разходите за стопански инвентар и компютърна техника и разходите за резервни части. Увеличават се разходите за медицински консумативи, храна за персонала, канцеларски материали и компютърни консумативи и разходите за други материали.

Разходите за материали за дейността в гр. Нови пазар са в размер на 346 хил.лв. спрямо 499 хил.лв. за предходната година. Отчетеното намаление със 153 хил.лв. се дължи основно на намаление на разходите електроенергия, както и на разходите за лекарства, медицински консумативи и храна за пациентите във връзка с намаления брой лекувани пациенти с коронавирусна инфекция.

2.1.3.2. Разходи за външни услуги

Разходите за външни услуги през 2023 г. са в размер на 1 224 хил.лв., при 1 264 хил.лв. за 2022 г. От тях 76 хил.лв. са за дейността в гр. Нови пазар, а 1 148 хил.лв. - за дейността в гр. Шумен. Общият им размер намалява с 40 хил.лв. или с 3,16 % спрямо предходната година.

Показатели	2023 г. хил.лв.	В т.ч. хил.лв.		2022 г. хил.лв.	В т.ч. хил.лв.		Изм. хил. лв.	Изм. %
		Шумен	Н. Пазар		Шумен	Н. Пазар		
Транспортиране и обезвреждане на опасни отпадъци	77	75	2	141	132	9	-64	-45,39
Абонаментна поддръжка	259	238	21	231	211	20	28	12.12
Транспортни услуги	149	149	-	143	143	-	6	4.20
Пране на постелен инвентар и облекло	115	111	4	116	112	4	-1	-0.86
Наеми	6	4	2	7	4	3	-1	-14,29
Медицински услуги	84	67	17	87	79	8	-3	-3,45
Услуги по медицински контрол	13	12	1	13	11	2	-	-
Текущ ремонт	54	42	12	175	161	14	-121	-69,14
Граждански договори	162	158	4	103	103	-	59	57,28
Телекомуникационни и пощенски услуги	32	26	6	27	22	5	5	18,52

Охрана	83	81	2	85	83	2	-2	-2.35
Застрахователни услуги	40	40	-	38	38	-	2	5.26
Квалификация и преквалификация на персонала	14	14	-	5	5	-	9	180.00
Юридически и одиторски услуги	34	34	-	37	37	-	-3	-8.11
Други	102	97	5	56	52	4	46	82.14
Общо разходи за външни услуги	1 224	1 148	76	1 264	1 193	71	-40	-3,16

Увеличение се наблюдава при разходите за абонаментна поддръжка – с 28 хил.лв., за транспортни услуги – с 6 хил.лв., по граждански договори – с 59 хил.лв., телекомуникационни и пощенски услуги – с 5 хил.лв., застрахователни услуги – с 2 хил.лв., квалификация и преквалификация на персонала – с 9 хил.лв. и при разходите за други външни услуги – с 46 хил.лв.

Намаляват разходите за транспортиране и обезвреждане на опасни отпадъци – с 64 хил.лв., за пране – с 1 хил.лв., наеми – с 1 хил.лв., за медицински услуги – с 3 хил.лв., при разходите за текущ ремонт – със 121 хил.лв., охрана – с 2 хил.лв., юридически и одиторски услуги – с 3 хил.лв.

Относително постоянни остава стойността на разходите по медицински контрол, които са в размер на 13 хил.лв.

При съпоставяне на разходите за външни услуги за дейността в гр. Шумен, спрямо предходния период, се отчита намаление с общо 45 хил.лв., като най-съществено е намалението на разходите за текущ ремонт и транспортиране и обезвреждане на опасни отпадъци, но в същото време се отчита значително увеличение на разходите по граждански договори и на другите разходи.

Разходите за външни услуги за дейността в гр. Нови пазар се увеличават с 5 хил.лв. спрямо предходната година, основно поради увеличение на разходите за медицински услуги.

2.1.3.3. Разходи за персонала

Разходите за персонала са най-съществените разходи за лечебното заведение. През 2023 г. размерът им е 22 241 хил.лв. Увеличението им е със 788 хил.лв. или с 3,67 % спрямо 2022 г. и се дължи основно на следните фактори:

- С Решение на Надзорния съвет на НЗОК от 17.02.2022 г. е приета Методика за определяне на размера на сумите, заплащани от НЗОК на изпълнители на медицинска помощ, на дентална помощ и на медико-диагностични дейности за работа при неблагоприятни условия по повод на обявената епидемична обстановка, съгласно която през 2022 г., за месеците, през които на територията на страната със заповед на министъра на здравеопазването са въведени противоепидемични мерки, лечебното заведение ще получава суми за допълнителни възнаграждения на персонала, извършвал пряко дейностите по наблюдение, диагностика и лечение на пациенти с доказан SARS-CoV-2. В резултат, лечебното заведение е начислило допълнителни разходи за възнаграждения на персонала за 2022 г. в размер на 1 522 хил.лв., както и 285 хил.лв. осигурителни вноски върху тях. Предвид отменената от 01.04.2022 г. извънредна епидемична обстановка, **за 2023 г. няма отчетени плащания на персонала за работа с пациенти с COVID-19.**

- На основание на чл.5, ал.5 от ЗБНЗОК за 2022 г., през 2022 г. Надзорният съвет на НЗОК с решение от 18.03.2022 г. е приел Правила за условията и реда за заплащане на средства на изпълнителите на болнична медицинска помощ на допълнителни трудови възнаграждения на медицинския персонал за срока на обявена извънредна епидемична обстановка поради епидемично разпространение на заразна болест по чл.61, ал.1 от Закона за здравето, съгласно които за срока на обявена извънредна епидемична обстановка, поради епидемично разпространение на заразна болест по чл.61, ал.1 от Закона за здравето, МБАЛ-Шумен АД е

получило средства за допълнителни възнаграждения на лекари, специалисти от професионално направление „Здравни грижи“ и санитарни работещи на основен трудов договор в лечебното заведение. След м. април 2022 г. плащането на допълнителни възнаграждения на персонала е преустановено. Общият размер на разходите за допълнителни възнаграждения на персонала, начислени и изплатени на основание чл.5, ал.5 от ЗБНЗОК през 2022 г. е 694 хил.лв., а осигурителните вноски върху тези суми са съответно 134 хил.лв.

- В противодействие на посочените по-горе намаления на възнагражденията на персонала, от 01.04.2022 г. и от 01.01.2023 г. е увеличена минималната работна заплата за страната, в резултат на което са увеличени основните работни заплати на всички служители с основна заплата под новите нива на минималната работна заплата;

- От 01.08.2022 г. са увеличени основните работни заплати на всички категории персонал;

- От 01.09.2023 г. са увеличени основните работни заплати на медицинските специалисти в десет отделения на лечебното заведение.

- От 01.10.2023 г. са увеличени основните работни заплати на останалия персонал.

Въпреки увеличенията обаче, основните работни заплати на персонала на лечебното заведение са под договорените в Браншовия колективен трудов договор в отрасъл „Здравеопазване“ нива.

От общия размер на разходите за персонала, 18 523 хил.лв. са разходи за възнаграждения и обезщетения по КТ. Увеличението им е с 659 хил.лв. или с 3,69 % спрямо предходната година.

Разходите за осигурителни вноски и социални разходи на лечебното заведение за 2023 г. са в размер на 3 718 хил.лв. Увеличението им е със 129 хил.лв. и се дължи на увеличения размер на възнагражденията на персонала.

Показатели	2023 г. хил.лв.	В т.ч. хил.лв.		2022 г. хил.лв.	В т.ч. хил.лв.		Изм. хил. лв.	Изм. %
		Шумен	Н. Пазар		Шумен	Н. Пазар		
Възнаграждения на персонала	17 320	16 207	1 113	16 814	15 662	1 152	506	3.01
в т.ч. за COVID-19	-	-	-	1 522	1 394	128	-1 522	-100.00
в т.ч. по чл.5 от ЗБНЗОК	-	-	-	694	640	54	-694	-100.00
Възнаграждения и обезщетения по ДУК на Изпълнителния директор и на членовете на Съвета на директорите	178	178	-	117	117	-	61	52,14
Обезщетения по Кодекса на труда	122	100	22	139	124	15	-17	-12.23
Начисления за непозвани отпуски	738	665	73	654	589	65	84	12.84
Начисления за доходи при пенсиониране	165	165	-	140	140	-	25	17.86
Общо разходи за възнаграждения и обезщетения по КТ	18 523	17 315	1 208	17 864	16 632	1 232	659	3,69
Социални осигуровки	3 082	2 866	216	3 013	2 793	220	69	2,29
в т.ч. за COVID-19	-	-	-	285	260	25	-285	-100,00
в т.ч. по чл.5 от ЗБНЗОК	-	-	-	134	123	11	-134	-100.00
Обезщетения по КСО	92	86	6	96	93	3	-4	-4.17
Начисления за осигурителни вноски върху непозвани отпуски	142	127	15	126	113	13	16	12.70
Социални разходи	402	371	31	354	328	26	48	13.56
Общо разходи за осигурителни вноски и социални разходи	3 718	3 450	268	3 589	3 327	262	129	3,59
Общо разходи за персонала	22 241	20 765	1 476	21 453	19 959	1 494	788	3,67

Разходите за персонала в гр. Шумен са в размер на 20 765 хил.лв. и се увеличават общо с 806 хил.лв., в т.ч. с 683 хил.лв. от увеличение на разходите за възнаграждения и обезщетения по Кодекса на труда и 123 хил.лв. от увеличение на разходите за осигурителни вноски и социални разходи.

Разходите за персонала в гр. Нови пазар през годината намаляват с 18 хил.лв. спрямо 2022 г. Намалението на разходите за възнаграждения и обезщетения е с 24 хил.лв., а разходите за осигурителни вноски и социални разходи се увеличават с 6 хил.лв. основно поради увеличение на социалните разходи.

Голям е размерът на разходите за непозвани отпуски на персонала и осигурителни вноски върху тях, които са провизирани съгласно НСС 19 – Доходи на персонала. – 880 хил.лв. за 2023 г. спрямо 780 хил.лв. за 2022 г. Причина за съществената сума както за текущата, така и за предходната година, е невъзможността на служителите да ползват полагащите им се дни платен отпуск, поради недостатъчния брой на персонала и високата натовареност.

Начислените разходи за доходи на персонала при пенсиониране съгласно НСС 19 - Доходи на персонала са в размер на 165 хил.лв., при 140 хил.лв. за предходната година. Това са разходи за бъдещи доходи при пенсиониране на персонала, които се начисляват на база актюерска оценка, като основна причина за високия им размер е застаряващата структура на персонала.

Кривата на разходите за персонала неотлъчно следва тренда на приходите, реализирани от лечебното заведение, което е показател за адекватното отчитане на реалностите при определяне на възнагражденията на персонала.

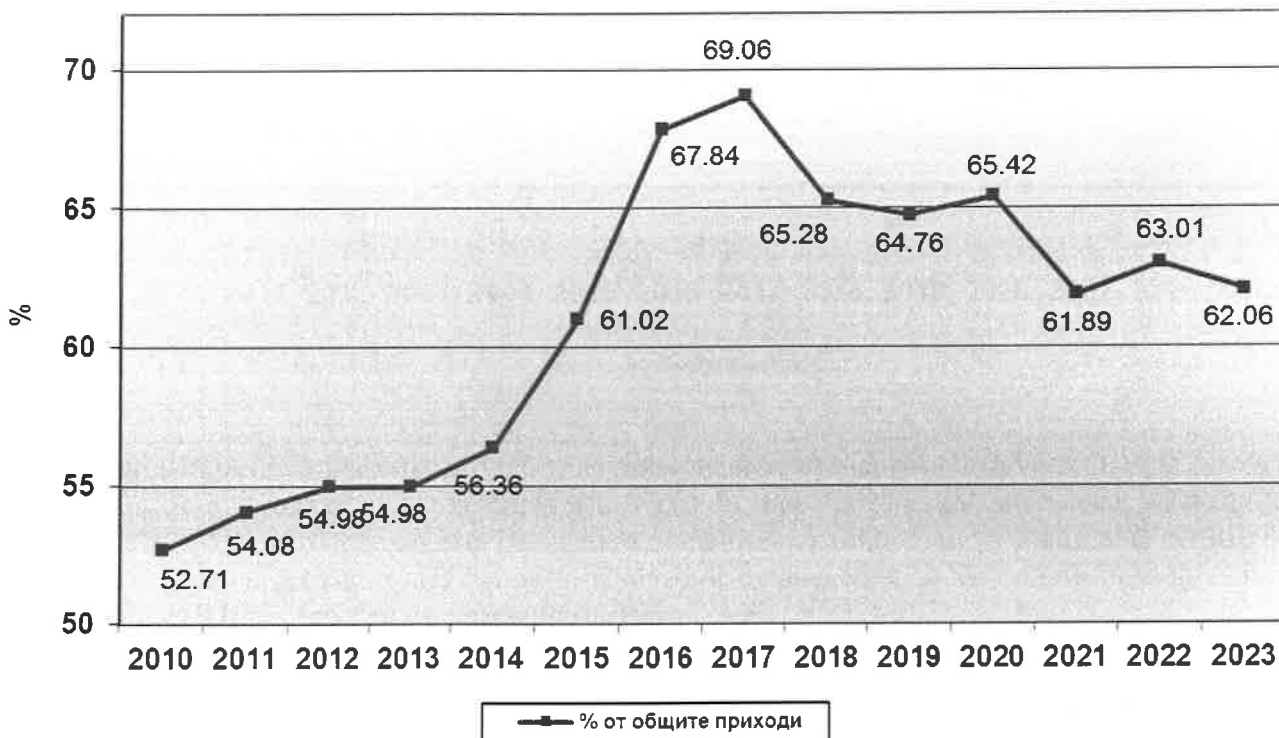

След отчетения спад през последните две години, относителният дял на разходите за персонала от общите разходи на лечебното заведение през 2023 г. се увеличава до 64,11 %, като се доближава до най-високото ниво от 64,59 %, достигнато през 2020 г.

След отчетеното през предходната година увеличение на относителния дял на разходите за персонал от приходите на дружеството до 63,01 %, през 2023 г. се наблюдава намаление на показателя до 62,06 % от приходите. Въпреки намалението, стойността му е над заложените 60 % в единните правила за работната заплата в лечебните заведения за болнична помощ /насоки/, разработени от Министерство на здравеопазването.

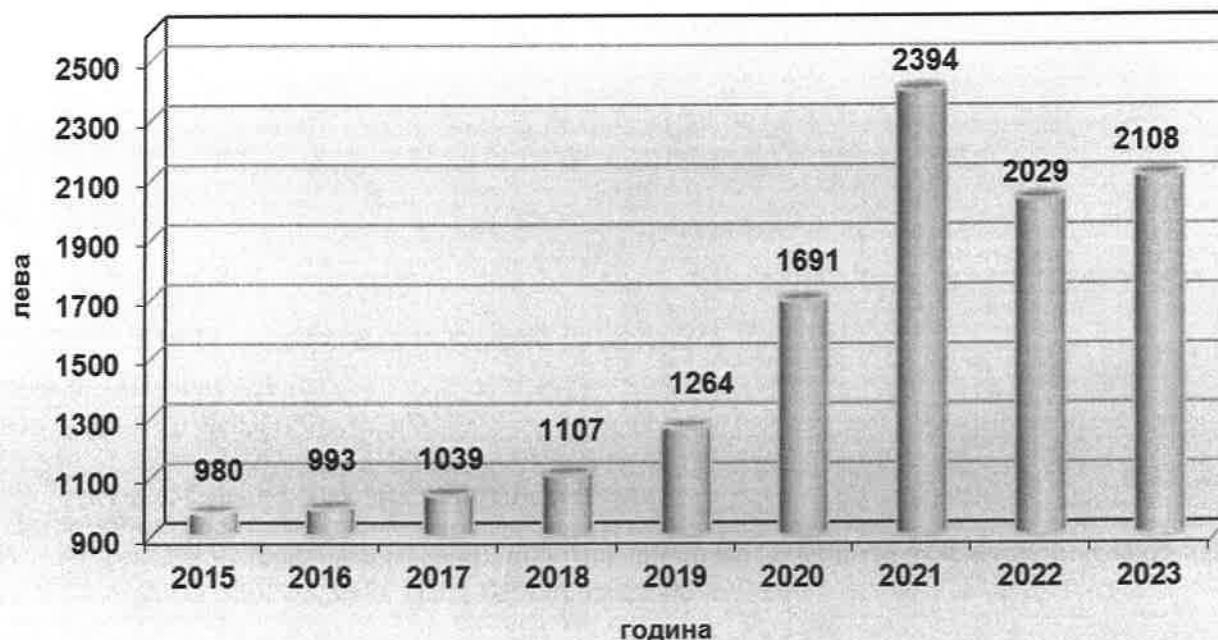
Разходи за персонала - % от общите приходи

2.1.3.4. Средна месечна работна заплата

През 2023 г. средната месечна работна заплата в лечебното заведение се увеличава, макар и само със 79 лв. или с 3,89 % - от 2 029 лв. на 2 108 лв.

Средна месечна брутна работна заплата

Достигнатите нива на средната брутна работна заплата по категории персонал и изменението им спрямо предходната година са представени в следната таблица:

Средна брутна работна заплата по категории персонал	2023 год. лв.	2022 год. лв.	Изм. 2023/2022 лв.	Изм. 2023/2022 %
Лекар без специалност	2 501	2 528	-27	-1,07
Лекар специализант	2 169	2 336	-167	-7,15
Лекар с една специалност	4 170	3 851	319	8,28
Лекар с 2 и повече специалности	4 140	3 674	466	12,68
Фармацевт	3 135	3 031	104	3,43
Висш немедицински персонал	2 441	2 044	397	19,42
Медицински специалист	1 995	1 983	12	0,61
Санитар	1 141	1 255	-114	-9,08
Болногледач	899	1 158	-259	-22,37
Друг персонал	1 302	1 167	135	11,57
Общо за МБАЛ-Шумен АД	2 108	2 029	79	3,89

Намалението на средните брутни работни заплати на лекарите без специалност, на лекарите-специализанти, на санитарите и на болногледачите, се дължи на липсата на допълнителни възнаграждения, свързани с пандемията от COVID-19, които всички медицински специалисти получаваха по време на обявената извънредна епидемична обстановка.

Трудовите възнаграждения в лечебното заведение са начислявани и изплащани регулярно в пълен размер, съгласно подписания Колективен трудов договор и Вътрешните правила за работна заплата.

2.1.3.5. Други разходи за дейността

Показатели	2023 г. хил.лв.	В т.ч. хил.лв.		2022 г. хил.лв.	В т.ч. хил.лв.		Изм. хил. лв.	Изм. %
		Шумен	Н. Пазар		Шумен	Н. Пазар		
Отчетна стойност на продадени материали	1 294	1 294	-	997	997	-	297	29,79
Отчетна стойност на продадени ДМА	-	-	-	41	41	-	-41	-100,00
Разходи за данъци и такси по ЗМДТ и данъци върху разходите по ЗКПО	125	124	1	123	122	1	2	1,63
Командировки	7	7	-	6	6	-	1	16,67
Обезценка на вземания	8	8	-	(27)	(27)	-	35	-129,63
Брак на МЗ и ДА	6	6	-	21	21	-	-15	-71,43
Санкции РЗОК-Шумен и МЗ	8	6	2	4	4	-	4	100,00
Санкции ИА Медицински надзор	-	-	-	1	1	-	-1	-100,00
Закуски кръводарители	25	25	-	22	22	-	3	13,64
Съдебни обезщетения, лихви и разноски	1	1	-	1	1	-	-	-
Лихви и неустойки по договори	18	18	-	28	28	-	-10	-35,71
Други	23	23	-	17	17	-	6	35,29
Общо други разходи за дейността	1 515	1 512	3	1 234	1 233	1	281	22,77

Другите разходи за дейността се увеличават с 281 хил.лв. или с 22,77 % спрямо 2022 г. - от 1 234 хил.лв. до 1 515 хил.лв., като най-голямо е увеличението на отчетната стойност на продадените материали /медицински изделия, биопродукти и наркотични медикаменти/ - с 297 хил.лв. или с 29,79 %.

Увеличават се и разходите за данъци и такси по ЗМДТ – с 2 хил.лв., разходите за командировки – с 1 хил.лв., разходите за санкции по договори с РЗОК-Шумен и МЗ – с 4 хил.лв., и другите разходи – с 6 хил.лв. Намалява отчетната стойност на продадените активи – с 41 хил.лв., разходите за брак – с 15 хил.лв. и разходите за лихви и неустойки по договори – с 10 хил.лв.

2.1.4. Активи

	31.12.23 год. хил.лв.	31.12.22 год. хил.лв.	Изм. 2023/2022 хил.лв.	Изм. 2023/2022 %
Нетекущи активи				
Имоти, машини, съоръжения и оборудване	9 078	8 444	634	7,51
Нематериални активи	13	13	-	-
Инвестиции в дъщерни дружества	5	5	-	-
Общо нетекущи активи	9 096	8 462	634	7,49
Текущи активи				
Материални запаси	954	1 073	-119	-11,09
Вземания от клиенти и доставчици	3 213	1 708	1 505	88,11
- в т.ч. от РЗОК	2 119	1 591	528	33,19
Вземания от предприятия от група	166	148	18	12,16
- в т.ч. от МЗ	161	142	19	13,38
Други вземания	3	69	-66	-95,65
Парични средства и еквиваленти	3 888	5 296	-1 408	-26,59

МБАЛ – Шумен АД**ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ЗА 2023 г.**

Общо текущи активи	8 224	8 294	-70	-0,84
Разходи за бъдещи периоди	39	37	2	5,41
Общо активи	17 359	16 793	566	3,37

През 2023 г. общите активи на дружеството се увеличават с 566 хил.лв. или с 3,37 % спрямо предходната година. Увеличението е резултат на увеличение на нетекущите активи с 634 хил.лв. и на разходите за бъдещи периоди с 2 хил.лв. и на намаление на текущите активи със 70 хил.лв.

Придобитите през годината дълготрайни активи са на обща стойност 509 хил.лв., финансирани със субсидии от МЗ, собствени средства и средства от дарители.

Придобити активи по източници на финансиране	2023 год. хил.лв.	2022 год. хил.лв.
Собствени средства	160	207
Субсидии от Министерство на здравеопазването	175	237
Субсидии от Община Шумен	-	121
Субсидия от Община Хитрино	-	5
Община Венец	-	5
Община Каолиново	-	10
Община Каспичан	-	7
Дарители	174	209
Общо придобити активи	509	801
- в т.ч. новопридобитата медицинска апаратура	427	705

Новопридобитата медицинска апаратура през годината е на стойност 427 хил.лв., спрямо 705 хил.лв. за предходната година.

Възможностите на дружеството за извършване на инвестиционни разходи със собствени средства са силно ограничени. Заприходените през годината дълготрайни активи и извършените основни ремонти на апаратура и оборудване, финансирани със собствени средства, са на обща стойност 160 хил.лв. и включват активи и неотложни основни ремонти на апаратура с единични стойности, не по-високи от 20 хил.лв.

С предоставени през 2022 г. средства за капиталови разходи от Министерство на здравеопазването, през 2023 г. лечебното заведение е закупило оборудване за нуждите на Отделение по съдебна медицина - стерео микроскоп, полуавтоматичен ротационен микротом и носилка за пренасяне на трупове. Въведен в експлоатация през годината е мобилен рентгенов апарат С-рамо, закупен през 2020 г. също с получени средства от Министерство на здравеопазването.

С получени от Министерство на здравеопазването в края на 2022 г. средства за капиталови разходи, през 2023 г. лечебното заведение започна извършването на строително-ремонтни дейности за реновиране на Операционен блок – проектиране и I-ви етап. Сключен бе и договор за доставка на медицинска апаратура за Операционен блок, по който е направено и авансово плащане. Очаква се строителните работи и доставката на апаратурата да приключат до края на 2024 г.

След сключване през 2021 г. и през 2022 г. с Министерство на здравеопазването на договори за предоставяне на целева субсидия за капиталови разходи за доставка на магнитно-резонансна система 1,5 Т /ЯМР/, в т.ч. за ремонт и оборудване на помещенията, където ще се позиционира системата, през 2022 г. е проведена процедура по ЗОП и е сключен договор за доставка на магнитно-резонансна система 1,5 Т /ЯМР/. През 2023 г. е направено авансово плащане по договора и са започнати ремонтните дейности на помещенията, където ще се разположи апаратът. Планира се магнитно-резонансната система да заработи до края на 2024 г.

През годината от Министерство на здравеопазването са получени апаратура и оборудване на обща стойност 386 хил.лв., заведени задбалансово в лечебното заведение, по следните проекти:

- Проекти BG16RFOP001-9.001-0001 „Подкрепа за структурите на извънболнична медицинска помощ и центрове за трансфузионна хематология за справяне с кризи“ и BG16RFOP001-9.001-0002 „Укрепване на капацитета на болничната мрежа за реакция при кризи“, финансирани по Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020 г. По проектите през годината са получени ехограф на стойност 111 хил.лв. и преносимо рентгеново устройство за 203 хил.лв. за Отделение по образна диагностика, система за назална високопоточна кислородна терапия на стойност 8 хил.лв. и пациентен монитор за 4 хил.лв. за ОАИЛ, система за комплексно управление, контрол и обезвреждане на болнични отпадъци за 33 хил.лв. и ехокардиограф на стойност 3 хил.лв. за Второ вътрешно отделение.

- Проект BG16RFOP001-4.001-0001 „Подкрепа за развитие на системата за спешна медицинска помощ“, финансиран по Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020 г. Полученото оборудване по проекта е за Спешно отделение и е на обща стойност 24 хил.лв.

В края на 2023 г. Министерство на здравеопазването е сключило договор с изпълнител за извършване на строително-монтажни работи за обособяване на изолирани структури в държавни лечебни заведения за лечение и наблюдение на пациенти с COVID-19 и други заразни заболявания в изпълнение на проект BG16RFOP001-9.001-0002 „Укрепване на капацитета на болничната мрежа за реакции при кризи“, финансиран по Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020 г. В изпълнение на договора се предвижда извършването на следните строителни, монтажни и инсталационни работи, общата стойност на които е в размер на 340 хил.лв.:

- Изграждане на външен изолиран асансьор за превоз на пациенти с COVID-19 и други инфекциозни заболявания към съществуваща сграда на МБАЛ-Шумен АД, съгласно разрешение за строеж № 43 от 21.02.2023 г. на Община Шумен;

- Изграждане на вентилация и обеззаразяване на помещение „чиста стая“, разположена на 3-ти етаж в Терапевтичен блок на МБАЛ-Шумен АД, съгласно разрешение за строеж № 157 от 31.05.2022 г. на Община Шумен.

Изпълнението на предвидените в договора дейности се предвижда да завърши през 2024 г.

Алкомед АД е най-големият дарител на лечебното заведение. През годината от дружеството са получени автоматичен куагулометър за Клинична лаборатория на стойност 32 хил.лв. и интраоперативна невромониторна система за хирургия на глава и шия и УНГ процедури за УНГ отделение на стойност 48 хил.лв.

От кампания „Българската коледа“ през годината са получени апарат за електроенцеелография за Неврологично отделение на стойност 47 хил.лв. и инкубатор за новородени за Отделение по неонатология на стойност 29 хил.лв.

Вземанията от клиенти и доставчици към 31.12.2023 г. са в размер на 3 213 хил.лв., като основната част от тях са вземания от РЗОК-Шумен за извършена от лечебното заведение медицинска дейност. Брутният размер на незаплатената към 31.12.2023 г. от РЗОК Шумен дейност е 2 159 хил.лв., но вземания от надлимитни дейности в размер на 40 хил.лв., са обезценени 100 %, в резултат на което нетният размер на вземанията от РЗОК Шумен, отразен в баланса на дружеството към 31.12.2023 г., е 2 119 хил.лв. Същественото увеличение – с 528 хил.лв. спрямо предходната година се дължи на получено авансово плащане от РЗОК за дейността за м. декември 2022 г. в размер на 647 хил.лв.

Вземанията на дружеството от Министерство на здравеопазването по договори за медицински дейности към 31.12.2023 г. са в размер на 161 хил.лв.

Намалението на паричните средства на дружеството към 31.12.2023 г. спрямо 31.12.2022 г. е с 1 408 хил.лв. и се дължи основно на извършени авансови плащания за придобиване на ЯМР и за доставка на медицинска апаратура и оборудване за ОПР, финансирани със средства за капиталови разходи, предоставени от Министерство на здравеопазването.

2.1.5. Собствен капитал и пасиви

	31.12.23 год. ХИЛ.ЛВ.	31.12.22 год. ХИЛ.ЛВ.	Изм. 2023/2022 ХИЛ.ЛВ.	Изм. 2023/2022 %
Собствен капитал				
Основен акционерен капитал	9 529	9 293	236	2.54
Резерви	987	958	29	3.03
Неразпределена печалба (загуба)	(5 525)	(6 594)	1 069	-16,21
Общо собствен капитал	4 991	3 657	1 334	36,48
Провизии и сходни задължения				
Задължения към персонала при пенсиониране	250	217	33	15.21
Пасиви по отсрочени данъци	81	29	52	179.31
Общо провизии и сходни задължения	331	246	85	34,55
Задължения				
Задължения към финансови предприятия	-	554	-554	-100.00
Получени аванси	14	8	6	75.00
Задължения към доставчици	1 275	1 992	-717	-35,99
- в т.ч. просрочени	-	-	-	-
Задължения към предприятия от група /свързани лица/	6 085	5 950	135	2,27
- в т.ч. задължения, които ще се трансформират в записан капитал	6 075	5 950	125	2.10
Задължения към персонала и за социално осигуряване	3 040	2 665	375	14.07
Задължения за данъци	225	188	37	19.68
Други задължения	243	197	46	23.35
Общо задължения	10 882	11 554	-672	-5,82
Финансирания	1 155	1 336	-181	-13,55
Общо собствен капитал и пасиви	17 359	16 793	566	3,37

Към 31.12.2023 г. собственият капитал на дружеството е в размер на 4 991 хил.лв., като отчита увеличение с 1 334 хил.лв. поради реализираната печалба за периода в размер на 1 098 хил.лв. и увеличението на записания капитал с предоставените от Министерство на здравеопазването през 2021 г. и усвоени капиталови разходи в размер на 236 хил.лв. Въпреки отчетеното съществено увеличение, собственият капитал на дружеството продължава да е по-малък от записания основен капитал.

Внесенят напълно записан капитал на „МБАЛ-Шумен“ АД към края на годината е в размер на 9,529 хил.лв. и е разпределен в 952 927 броя поименни акции, всяка с номинална стойност от 10 лева.

Общото събрание на акционерите от 31.05.2023 г. е взело решение за увеличение на записания капитал на дружеството от 9 293 220 (девет милиона, двеста деветдесет и три хиляди, двеста и двадесет) лв. на 9 529 270 (девет милиона, петстотин двадесет и девет хиляди, двеста и седемдесет) лв. с размера на получените през 2021 г. от държавата и усвоени средства за капиталови разходи в размер на 236 050,00 лв., чрез записване на нови 23 605 (двадесет и три хиляди, шестстотин и пет) броя акции на държавата с номинална стойност 10 (десет) лв. Увеличението на капитала е вписано в Търговски регистър и регистър на ЮЛНЦ на 15.06.2023 г.

Провизиите и сходните задължения, включващи задължения към персонала при пенсиониране и пасиви по отсрочени данъци, към 31.12.2023 г., са в размер на 331 хил.лв. и се увеличават с 85 хил.лв. спрямо 31.12.2022 г. Задълженията към персонала при пенсиониране се увеличават с 33 хил.лв. Стойността на задължението към персонала е изчислена на база актюерска оценка и представлява настоящата стойност на очакваните разходи за изплащане на дължимите еднократни обезщетения при пенсиониране на служителите на МБАЛ - Шумен АД за

правата, придобити към момента на извършване на оценката, т.е. за прослужените години трудов стаж, намалена със стойността на непризнатите актюерски загуби.

Общият размер на задълженията на лечебното заведение към 31.12.2023 г. е 10 882 хил.лв. Спрямо края на предходната година намалението им е с 672 хил.лв. и се дължи основно на намалението на задълженията към финансови предприятия и на задълженията към доставчици.

Получените от Министерство на здравеопазването и общините-акционери финансираня за капиталови разходи, които след усвояване и вписване в търговския регистър съгласно чл. 100 от ЗЛЗ, ще се трансформират в записан капитал към 31.12.2023 г. са в размер на 6 075 хил.лв. спрямо 5 950 хил.лв. към края на предходната година и включва следните задължения:

<i>В хиляди лева</i>	31 декември 2023 г.	31 декември 2022 г.
Министерство на здравеопазването	5,241	5 350
Община Шумен	630	450
Община Смядово	2	2
Община Венец	33	23
Община Хитрино	66	57
Община Каолиново	42	27
Община Каспичан	31	19
Община Никола Козлево	19	10
Община Велики Преслав	11	12
Общо	6,075	5 950

Получените финансираня за капиталови разходи от свързани лица през годината са в размер на 362 хил.лв., както следва:

- 127 хил.лв. от Министерство на здравеопазването, получени за изграждане на болнично вертолетно летище;
- 235 хил.лв., получени от общините-акционери за извършване на основен ремонт и оборудване на помещенията, където ще бъде ситуиран апарата за ЯМР, в т.ч. 180 хил.лв. от Община Шумен; 10 хил.лв. от Община Венец; 9 хил.лв. от Община Хитрино; 15 хил.лв. от Община Каолиново; 12 хил.лв. от Община Каспичан и 9 хил.лв. от Община Никола Козлево.

След проведен избор на изпълнител за предоставяне на финансови услуги от кредитни или финансови институции и Решение на редовното общо събрание на акционерите от 31.05.2023 г. за одобрение на Решение на съвета на директорите на МБАЛ-Шумен АД за сключване на договор за получаване на кредит овърдрафт, на 25.07.2023 г., дружеството е сключило договор за ползване на кредит овърдрафт по разплащателна сметка с максимално допустим размер до 1,600 хил.лв. и краен срок - 05.08.2026 г. Договореният лихвен процент по кредита е в размер на тримесечния EURIBOR плюс надбавка в размер на 0,25 процентни пункта, но не по – малко от 3.00 % годишно.

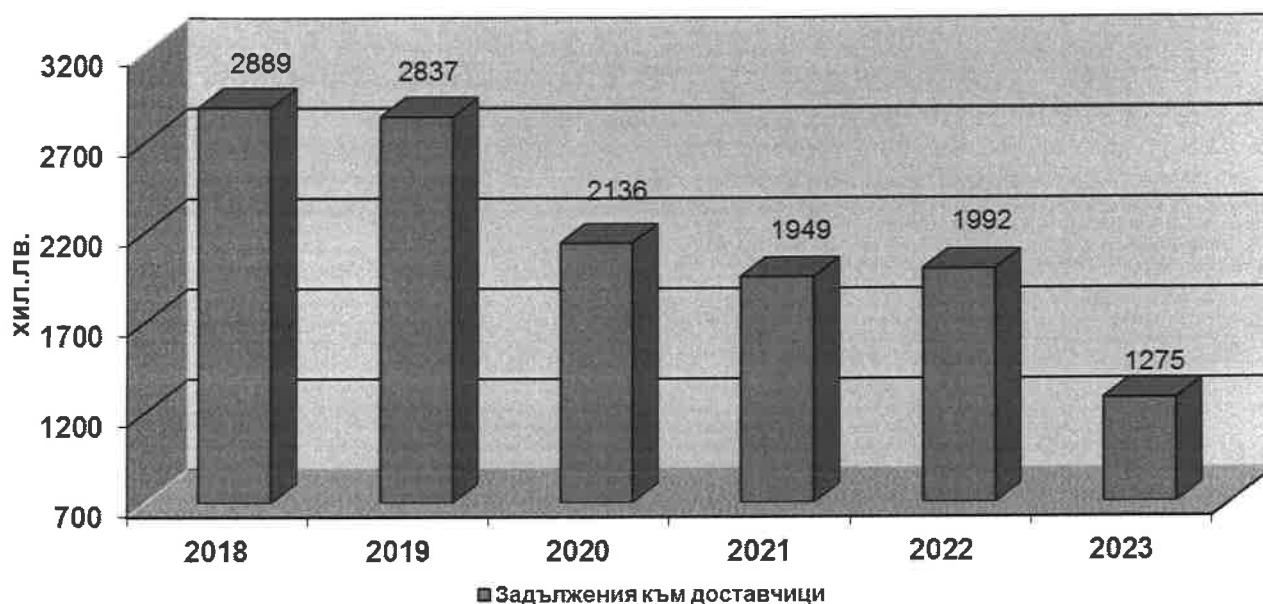
Кредитът е обезпечен с особен залог върху всички настоящи и бъдещи вземания по всички договори и анексите към тях, сключени с НЗОК/РЗОК Шумен.

Дружеството няма задължения по кредита към 31.12.2023 г.

Задълженията по краткосрочни банкови заеми към 31.12.2022 г. са по сключен на 17.12.2019 г. след проведена процедура за избор на изпълнител за предоставяне на финансови услуги от кредитни или финансови институции договор за ползване на кредит овърдрафт. Срокът на договора е до 06.08.2023 г. и лечебното заведение е погасило изцяло задълженията си по него към тази дата.

Размерът на задълженията на дружеството към доставчици показва трайна тенденция към намаление. Към 31.12.2023 г. дължимите към доставчици суми са в размер на 1 275 хил.лв. и включват само текущи задължения. Намалението спрямо предходната година е съществено – със 717 хил.лв. или с 35,99 %.

Задължения към доставчици към 31 декември

Към края на годината, както и към края на предходната година, в резултат на положените усилия от страна на ръководството за заплащане на дължимите суми съгласно подписаните договори, дружеството няма просрочени задължения.

Задълженията към персонала и за социално осигуряване към 31.12.2023 г. са в размер на 3040 хил.лв. От тях 2 046 хил.лв. са текущи задължения за заплати и осигурителни вноски за м. декември 2023 г., а 994 хил.лв. са начисления за неползвани платени годишни отпуски.

Задължения към персонала и за социално осигуряване	31.12.23 год. хил.лв.	31.12.22 год. хил.лв.	Изм. 2023/2022 хил.лв.	Изм. 2023/2022 %
Задължения за текущи възнаграждения	1 552	1 347	205	15.22
Задължения към социалното осигуряване	494	442	52	11.76
Начисления за неползван платен годишен отпусък	994	876	118	13.47
Общо задължения към персонала и за социално осигуряване	3 040	2 665	375	14,07

Задълженията за данъци към 31.12.2023 г. са в размер на 225 хил.лв. и включват текущи задължения за ДДС, данъци върху доходите на физическите лица и данъци върху разходите по ЗКПО.

2.1.6. Парични потоци

Показатели	31.12.2023 год.	31.12.2022 год.
Нетни парични потоци от оперативна дейност	1 211	(212)
Нетни парични потоци от инвестиционна дейност	(2 402)	(220)
Нетни парични потоци от финансова дейност	(217)	4 452
Нетно увеличение на паричните средства	(1 408)	4 020
Парични средства на 1 януари	5 296	1 276
Парични средства на 31 декември	3 888	5 296

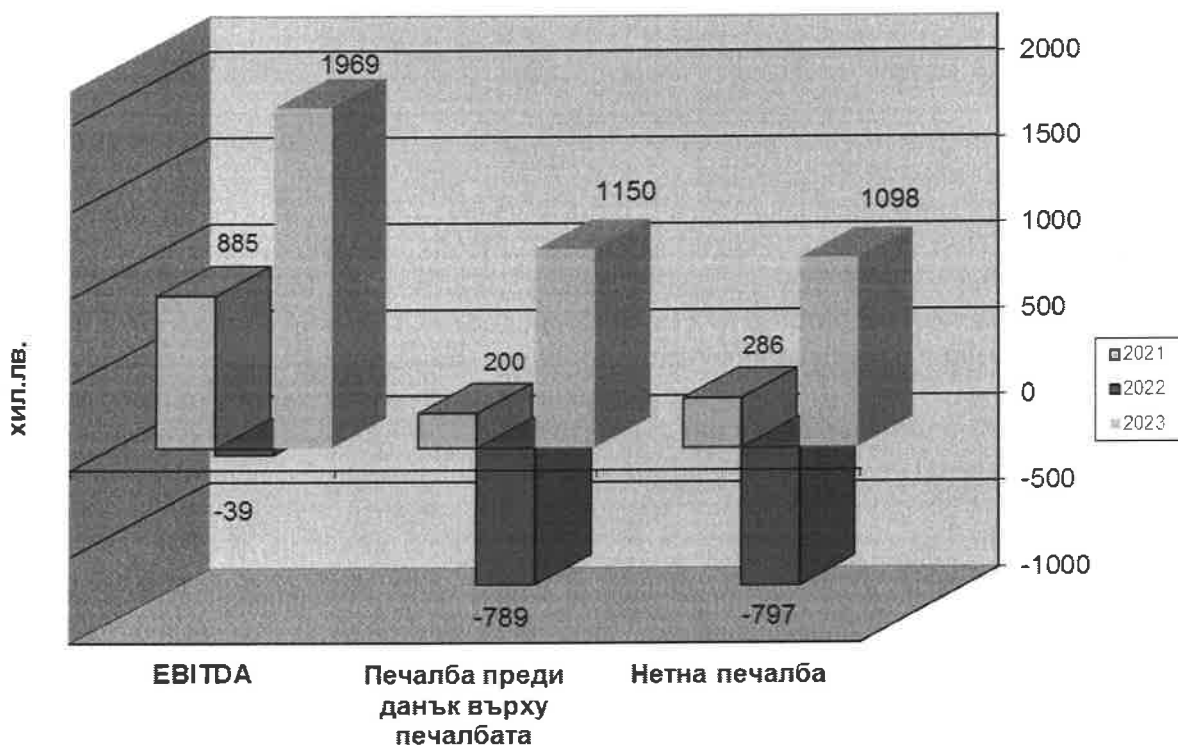
Нетните парични потоци за 2023 г., генерирани от оперативна дейност на дружеството са в размер на 1 211 хил.лв. спрямо отрицателните (212) хил.лв. за предходната година.

Нетните парични потоци, реализирани от инвестиционна дейност, са в размер на (2 402) хил.лв. спрямо (220) хил.лв. за предходната година. Причина за отчетеното намаление е големият размер на извършените от дружеството инвестиционни плащания основно с получените средства за капиталови разходи от Министерство на здравеопазването.

От финансова дейност дружеството отчита отрицателни нетни парични потоци в размер на (217) хил.лв., основно поради извършени плащания по ползвания кредит-овърдрафт.

В резултат на тези дейности паричните средства и еквиваленти на лечебното заведение намаляват нетно с 1 408 хил.лв. и към края на 2023 г. са в размер на 3 888 хил.лв., спрямо 5 296 хил.лв. към 31.12.2022 г.

2.1.7. Финансов резултат от дейността

Финансовият резултат на дружеството преди лихви, данъци и амортизации за 2023 г. е печалба в размер на 1 969 хил.лв. спрямо загуба в размер на 39 хил.лв. за предходната година и печалба от 885 хил.лв. за 2021 г.

Печалбата преди данък върху печалбата през 2023 г. е в размер на 1 150 хил.лв., спрямо загуба в размер на 789 хил.лв. за 2022 г. и печалба от 200 хил.лв. за 2021 г.

Нетната печалба за 2023 г. е в размер на 1 098 хил.лв., при загуба от 797 хил.лв. за предходната година и печалба от 286 хил.лв. за 2021 г.

2.1.8. Финансови показатели

По-важните показатели, характеризиращи финансово-икономическото състояние на дружеството през 2023 г. показват значително подобряване на финансово състояние, в което се намира лечебното заведение спрямо предходната година.

Финансовият резултат за 2023 г. е печалба и коефициентите на рентабилност на приходите от продажби, на собствения капитал, на пасивите и на капитализация на активите са положителни величини.

Показател	2023 год.	2022 год.
Показатели за рентабилност		
Коефициент на рентабилност на приходите от продажби	0,0363	-0,0285
Коефициент на рентабилност на собствения капитал	0,2200	-0,2179
Коефициент на рентабилност на пасивите	0,0888	-0,0607
Коефициент на рентабилност на активите	0,0634	-0,0476
Показатели за ефективност		
Коефициент на ефективност на разходите	1,0332	0,9773
Коефициент на ефективност на приходите	0,9679	1,0232
Показатели за ликвидност		
Коефициент на обща ликвидност	0,7557	0,7178
Коефициент на бърза ликвидност	0,6681	0,6250
Коефициент на незабавна ликвидност	0,3573	0,4584
Коефициент на абсолютна ликвидност	0,3573	0,4584
Показатели за финансова автономност		
Коефициент на финансова автономност	0,4035	0,2784
Коефициент на краткосрочна задлъжнялост	2,4781	3,5920
Показатели за обръщаемост на материалните запаси		
Времетраене на един оборот в дни	12,07	13,69
Брой на оборотите	29,82	26,30
Коефициент на заетост на материалните запаси	0,0335	0,0380
Показатели за вземанията и за погасяване на задълженията		
Период на събиране на вземанията	31,60	28,84
Период на погасяване на задълженията	45,34	64,72

Показатели за рентабилност

Рентабилността (доходността) е един от най-важните параметри, който характеризира финансовото състояние на търговските дружества. Отразява потенциала на предприятието да генерира и реализира доходи. Показателите за рентабилност са известни и като показатели за ефективност, за доходност или за възвращаемост на капитала. Тези показатели могат да се характеризират като количествени характеристики за възвръщаемостта на капитала.

Рентабилността се изчислява чрез система от показатели изразяващи съотношения между реализирани доходи и направени разходи или използвани активи. Изследването на доходността е най-важният елемент във финансовата диагностика.

Най-добрият начин за установяване възможностите на фирмите да генерират доходи е анализът на съотношението между нетната печалба и сумата от общите активи. От равнището и динамиката на този показател се правят изводи за рационалното използване на разполагаемите ресурси.

Икономическата интерпретация на рентабилността на активите се състои в съпоставката на чистия финансов резултат (нетна печалба след облагане) с ресурсите (разполагаемите активи) които фирмата е използвала за реализацията на тази печалба.

- *Коефициентът на рентабилност на приходите от продажби* се изчислява като съотношение между финансовия резултат и нетния размер на приходите от продажби. Изразява възвращаемостта на единица приход, реализиран от дружеството при формиране на финансовия резултат. За 2023 г. стойността на показателя е 0,0363, при -0,0285 за 2022 г. и показва, че процентът на нетната печалба от дейността на дружеството за годината е 3,63 % спрямо 2,85 % нетна загуба за предходната година, т.е. равнището на рентабилността на приходите се увеличава с 0,0648 пункта. Върху тази тенденция влияние оказва реализираната печалба от дейността през 2023 г. спрямо отчетената загуба за предходната година.

- *Коефициентът на рентабилност на собствения капитал* представлява съотношение между финансовия резултат и собствения капитал и показва степента на възвръщаемост на собствения капитал. През 2023 г. той е 0,2200, при -0,2179 за 2022 г., т.е. рентабилността на собствения капитал е увеличена с 0,4379 пункта спрямо предходната година.

- *Коефициентът на рентабилност на пасивите* е отношение на финансовия резултат към пасивите. Отразява възвращаемостта на привлечените от дружеството средства при формиране на финансовия резултат. За 2023 г. стойността му е 0,0888, при -0,0607 за 2022 г.

- *Коефициентът на капитализация на активите* се изчислява като отношение на финансовия резултат след облагане с данъци към сумата на реалните активи. Отразява рентабилността на реалните активи, използвани от дружеството при извършване на дейността му, отчита доколко реалните активи допринасят за увеличаване или намаляване на собствения капитал и колко печалба носи използването на всяка единица от реалните активи. За 2023 г. стойността му е 0,0634, т.е. през отчетния период печелим 6,34 лв. от 100 лв. налични активи. Спрямо предходната година, когато губим 4,76 лв. от 100 лв. налични активи, рентабилността на активите е увеличена с 0,111 пункта.

Резултатите от анализа на показателите за рентабилност показват увеличение на ефективността на инвестирания капитал спрямо предходната година в резултат на реализираната през годината печалба.

Показатели за ефективност

Изследването на доходността на дружеството се извършва с цел да се установи способността му да генерира приходи от продажбите, с които да е в състояние да възстанови извършените разходи по дейността и да осигури доходи.

- *Коефициентът на ефективност на разходите* се изчислява като отношение на приходите към разходите. През 2023 г. разходите на дружеството са по-малки от приходите му и стойността на коефициентът е над единица – 1,0332, т.е. с 1 лв. разходи през отчетния период са реализирани 1,0332 лв. приходи. В сравнение с предходната година, когато стойността на коефициента е била под единица поради превишение на разходите над приходите, отчетената стойност на коефициента е увеличена с 0,0558 пункта.

- *Коефициентът на ефективност на приходите* представлява отношение на разходите към приходите и показва 1 лв. приходи срещу колко лева разходи са постигнати. За 2023 г. стойността на показателя е 0,9679 и е под единица, тъй като приходите превишават разходите, т.е. за реализирането на 1 лв. приходи са вложени 0,9679 лв. разходи. Спрямо предходната година се отчита намаление на вложените разходи за реализирането на 1 лв. приход - с 0,0553 лв.

Показатели за ликвидност

Показателите за ликвидност показват способността на дружеството да изплаща текущите си задължения с краткотрайните си активи.

- *Коефициентът на обща ликвидност* се изчислява като отношение на наличните краткотрайни активи на дружеството към краткосрочните му задължения. Стойността на показателя за 2023 г. е 0,7557 при 0,7178 за 2022 г., което означава, че с наличните си краткотрайни активи дружеството може бързо да покрие 75,57 % от краткосрочните си задължения. Увеличението на показателя е с 0,0379 пункта.

- *Коефициентът на бърза ликвидност* елиминира влиянието на материалните активи като възможност за погасяване на краткосрочните задължения. Стойността на показателя за 2023 г. е 0,6681 и показва, че с наличните си парични средства и краткосрочни вземания дружеството може да покрие бързо около 66,81 % от краткосрочните си задължения, което е с 0,0431 процентни пункта повече спрямо предходната година.

- *Коефициентът на абсолютна ликвидност* е отношение между паричните средства и текущите задължения. Към края на 2023 г. стойността му е 0,3573, т.е. с наличните си парични средства лечебното заведение може да покрие 35,73 % от краткосрочните си задължения. Стойността на показателя намалява спрямо предходната година, когато коефициентът е бил 0,4584, поради по-малкия размер на паричните средства към 31.12.2021 г. Общоприета стойност на показателя в рамките от 0,2 до 0,5.

Показатели за финансова автономност

Показателите за финансова автономност дават количествена характеристика на степента на финансовата независимост на дружеството от кредиторите.

- *Коефициентът на финансова автономност* представлява отношение между собствения капитал и пасивите. Стойността на показателя за 2023 г. е 0,4035, т.е. собственият капитал е около 40,35 % от пасивите. Спрямо предходната година, показателят отчита увеличение с 0,1251 пункта, което е показател за подобряване на финансовата независимост на дружеството.

- *Коефициентът на задлъжнялост* представлява отношение на пасивите към собствения капитал. През 2023 г. стойността на коефициента е 2,4781 спрямо 3,5920 за 2022 г. и показва намаление на задлъжнялостта на лечебното заведение спрямо предходната година.

Показатели за обръщаемост на материалните запаси

Тези показатели характеризират ефективността на използване на краткотрайните материални активи.

- *Времетраенето на един оборот в дни* дава информация за времето, необходимо за извършване на един оборот от краткотрайните активи. Колкото по-кратък е периодът, толкова с по-малко ангажиран капитал може да се постигне добър финансов резултат. Резултатите от анализа показват, че през 2023 г. времетраенето на един оборот е 12,07 дни и намалява с 1,62 дни спрямо 2022 г.

- *Брой на оборотите* е показател, показващ колко пъти краткотрайните материални активи са се превърнали в краен продукт. Колкото по-висока е стойността на показателя, толкова повече приходи ще се получат при използването на едни и същи ресурси. Броят на оборотите за годината е 29,82 и увеличава равнището си от предходната година с 3,5238.

Показатели за вземанията и за погасяване на задълженията

- *Периодът на събиране на вземанията* е количествена характеристика на продължителността на уреждане на вземанията на дружеството. През 2023 г. периодът на събиране на вземанията е увеличен с 2,76 дни – до 31,60 дни, спрямо 28,84 дни през 2022 г.

- *Периодът на погасяване на задълженията* характеризира продължителността на погасяване на задълженията на дружеството към доставчиците. През 2023 г. стойността на показателя е 45,34 дни при 64,72 дни за 2022 г., т.е. през текущата година намаляваме периода на погасяване на задълженията към доставчици с 19,38 дни спрямо предходната година.

2.1.9. Икономически показатели

На база на формираните разходи през годината и реализирания брой преминали болни и леглодни, стойностите на икономическите показатели за дейността са следните:

	2023 год. лв.	2022 год. лв.	Изм. 2023/2022 лв.	Изм. 2023/2022 %
Преминал болен	1 836,27	1 956,39	-120,12	-6.14
Лекарстводен	38,27	44,86	-6,59	-14.69
Консумативоден	31,50	27,32	4,18	15.30
Леглоден	356,07	347,11	8,96	2,58
Храноден	1,83	2,04	-0,21	-10.29

За лечението на един пациент през годината лечебното заведение е извършило среден разход в размер на 1 836,27 лв., което е със 120,12 лв. или с 6,14 % по-малко спрямо предходната година. Намалението в процентно отношение е по-голямо от намалението на разходите, тъй като се дължи основно на увеличени брой преминали болни.

Стойността на един лекарстводен през 2023 г. е 38,27 лв. и е намалена с 6,59 лв. или с 14,69 % спрямо 2022 г. основно поради намаление на броя на пациентите с Ковид-19, за лечението на които са необходими значително повече и по-скъпи медикаменти.

Стойността на един консумативоден през 2023 г. е 31,50 лв. и е увеличена с 4,18 лв. или с 15,3 % спрямо 2022 г. Основна причина е увеличеният размер на разходите за медицински изделия поради значително по-големия брой оперирани болни, при които са използвани медицински изделия. Разходите за общ консуматив, дезинфектанти, лабораторни консумативи и кислород намаляват.

Стойността на един леглоден се увеличава с 8,96 лв. или с 2,58 % - от 347,11 лв. на 356,07 лв.

Стойността на един храноден през 2023 г. е намалена с 0,21 лв. – от 2,04 лв. за 2022 г. до 1,83 лв. за 2023 г. поради липсата на ограничителни мерки във връзка с пандемията от Ковид-19 и намаления брой пациенти, за които е необходимо диетично хранене.

2.2. АНАЛИЗ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ

Човешките ресурси са най-важните активи на едно лечебно заведение и решаващ фактор за усъвършенстването и успеха му, но същевременно са най-трудни за регулиране и за управление. Без целенасочено управление на човешките ресурси в болницата не може да се очаква нито удовлетворяване на потребителите на болничните продукти, нито осъществяване на интересите на нейния персонал. Човешките ресурси имат стратегическо значение не само за актуалното състояние, но и за техния потенциал и възможности за развитие.

Сравнителните данни за движението на персонала на лечебното заведение за периода 2022-2023 год. са отразени в таблицата по-долу:

Година	Средно списъчен брой	Общ брой		Висш медицински персонал		Висш немедицински персонал		Медицински специалисти		Друг персонал	
		Щат	Зает щат	Щат	Зает щат	Щат	Зает щат	Щат	Зает щат	Щат	Зает щат
2023	771	764,75	764,75	178,00	178,00	24,25	24,25	317,25	317,25	245,25	245,25
2022	748	767,50	766,50	181,25	180,25	23,75	23,75	318,50	318,50	244,00	244,00

Анализът на данните показва намаление на общия щат през 2023 год. с 2,75 щатни длъжности или с 0,36 % спрямо 2022 год., причина за което е засилващата се тенденция към постоянно намаляване броя на лекарите и медицинските сестри в страната. Професията губи своята привлекателност, нараства броят на желаещите да се реализират професионално извън пределите на страната. Значителна част от специалистите по здравни грижи се ориентират към по-добре платени и по-престижни професии. Все по-ясно се очертава нуждата от ново отношение към управление на тежестта при медицинските специалисти, като се анализират и прецизират многобройните проблеми в професионалното им развитие.

Броят на заетите щатни длъжности през 2023 г. е 764,75 спрямо 766,50 за 2022 г. Намалението е с 1,75 броя или с 0,23 % и се дължи на освобождаване на лица в пенсионна възраст с цел намаляване на разходите за персонала.

Средносписъчният брой на персонала за 2023 г. се увеличава с 23 души до 771 спрямо 748 за 2022 г.

Възрастовата структура на персонала на лечебното заведение се запазва стабилна с постоянна тенденция към застаряване. В тази насока трябва да бъде разработена стратегия за привличане и стимулиране на млади и перспективни хора.

Възрастова структура на персонала	2023 г.	2022 г.
до 25 години	7,84%	7,27 %
26-35 години	13,78%	12,78 %
36-44 години	9,46 %	12,78 %
45-54 години	28,11%	31,20 %
55-64 години	28,24%	26,82 %
над 65 години	12,57%	9,15 %
Общо:	100,00%	100,00 %

Някои от причините за това са:

- общата тенденция в цялата страна за застаряване на населението, в частност на медицинските кадри;

- повечето от новозавършилите лекари и част от медицинските професионалисти по здравни грижи търсят реализация в чужбина или в болници в столицата и големите градове на страната;
- увеличената възраст, при която се придобива право на пенсия;
- намаляващ брой лица, обучаващи се за медицински специалисти и постъпващи след завършване на образованието си в болницата;
- по-добри условия на труд и по-високо заплащане, предлагани от конкурентни лечебни заведения в града, които привличат по-младите кадри, вкл. и от вече работещите в «МБАЛ-Шумен» АД;

Най-голям е дялът на служителите на възраст между 55 и 64 години – 28,24 %, 28,11 % от служителите в лечебното заведение са на възраст между 45 и 54 години, 9,46 % са на възраст между 36 и 44 години, 13,78 % са на възраст между 26 и 35 години, 7,84 % - до 25 години и 12,57 % са на възраст над 65 години.

Съотношението на лекарите на основен трудов договор по пол и възрастови групи към 31.12.2023 год. е отразено в следната таблица:

Лекари на основен трудов договор	Общо	Мъже	Жени
до 35 години	39	18	21
35-44 години	13	7	6
45-54 години	27	10	17
55-64 години	47	18	29
над 65 години	37	19	18
Общо:	163	72	91

От една страна високата възраст на персонала е гаранция за натрупан професионален опит и рутина, но от друга страна представлява опасност от намаляване и отпадане по естествен път на квалифицираните медицински кадри в относително кратки срокове и достигане до състояние на траен кадрови дефицит. Предвид факта, че 47 лекари от общо 163 са между 55 и 64 годишна възраст, а 37 от лекарите са над 65-годишна възраст, налице е риск този недостиг да настъпи рязко и да предизвика кадрова криза.

Броят на персонала, работещ на основен трудов договор към 31.12.2023 г. в лечебното заведение е 740 души. Разпределението му по категории персонал и по пол е представено в следната таблица:

Категории персонал / Пол	Мъже	Жени	Общо
Висш медицински персонал	72	91	163
Медицински специалисти	8	289	297
Санитари и болногледачи	4	171	175
Друг персонал	37	68	105
Общо	121	619	740

Преобладава дялът на жените, който е 83,65 %, а дялът на мъжете е 16,35%, което е свързано със спецификата на професиите медицинска сестра, акушерка, лаборант.

Към 31.12.2023 г. броят на щатните лекарски длъжности в лечебното заведение е 178 и заетите длъжности са 178, т.е. 100,00 % от щата на висшия медицински персонал е зает.

Заетите лекари физически лица към 31.12.2023 год. са 183 бр., от които 163 бр. са на основен трудов договор спрямо 187 бр. заети лекари физически лица, от които 162 броя са заетите лекари на основен трудов договор към 31.12.2022 год. Това показва, че имаме увеличение на работещите лекари на основен трудов договор.

Длъжностите, заети от лекари на основен трудов договор с придобита специалност са 120, от които заети от лекари с една специалност са 93, а 27 са с две и повече специалности. Длъжностите, заети от лекари без специалност са 43 в т.ч. 33 лекари, които специализират в момента първа специалност.

Лекари по специалности към 31.12.2023 год.

В структурно отношение 73,62 % от висшия медицински персонал е с придобита специалност, а 26,38 % е без специалност.

Лекарите с една призната специалност са 67,42 % от общия брой заети лекарски длъжности, а лекарите с две и повече специалности са 27 длъжности, т.е. 15,17 % от общи брой заети лекари или 22,50 % от общия брой на лекарите с придобити специалности.

Лекарите с призната специалност, работещи на основен трудов договор по съответната специалност към 31.12.2023 год. са 163 души, т.е. 91,57 % от общия брой лекарски длъжности по щат. Лекарите с две и повече специалности са 27, т. е 15,17 % от лекарските длъжности по щат.

В „МБАЛ-Шумен“ АД се изпълнява програма за специализация и продължително обучение на персонала. Броят на специализиращите първа специалност лекари е 33 или 76,74 % от общия брой на лекарите без придобита специалност. Един лекар специализира втора специалност - Неонатология.

„МБАЛ-Шумен“ АД е привлекателна като база за специализация на лекари от други градове и области. Със Заповед РД-01-589/13.10.2020 год. болницата е одобрена да извършва дейност по обучение на студенти по медицина и професионално направление «Здравни грижи», следдипломно обучение на лица с професионална квалификация «лекар» по 23 специалности за срок от 5 години.

Сравнителните данни за лекарите специализанти в лечебното заведение за периода 2022 - 2023 г. са отразени в таблицата:

Специалности по които се провежда специализацията	Физически лица лекари специализанти на основен трудов договор					
	2022 год.			2023 год.		
	Общо	I-ва специалност	II-ра специалност	Общо	I-ва специалност	II-ра специалност
ОБЩО:	34	33	1	34	33	1
Ушно-носно-гърлени болести	2	2		1	1	
Клинична микробиология	1	1		1	1	
Вътрешни болести	1	1		1	1	
Пневмология и фтизиатрия	1	1		3	3	
Анестезиология и интензивно лечение	2	2		2	2	
Урология	1	1		1	1	
Физикална и рехабилитационна медицина	1	1				
Неонатология	1	1		1		1
Инфекциозни болести	1	1				
Хирургия	1	1		1	1	
Педиатрия	3	3		2	2	
Кардиология	3	2	1	3	3	
Нервни болести	3	3		4	4	
Ортопедия и травматология	2	2		2	2	
Кожни и венерически болести	3	3		6	6	
Ревматология	1	1				
Акушерство и гинекология	1	1				
Клинична лаборатория	1	1		1	1	
Образна диагностика	3	3		3	3	
Нефрология	1	1		1	1	
Клинична патология	1	1		1	1	

Анализът на данните показва запазване на броя на специализантите, които специализират първа специалност в «МБАЛ-Шумен» АД през 2023 год. спрямо предходната 2022 година. Зачислени са лекари специализиращи по специалност Кожни и венерически болести - 3 лекари, Нервни болести – 1 лекар, Пневмология и фтизиатрия – 2 лекари и Кардиология – 1 лекар. През 2023 год. трима лекари специализанти напуснаха лечебното заведение, а един лекар със специалност „Педиатрия“ започна да специализира втора специалност „Неонатология“. През 2023 год. четирима от лекарите специализанти се дипломираха успешно по специалност “Ревматология, „Акушерство и гинекология“, “Педиатрия“ и „Ушно-носно-гърлени болести“ и един лекар придоби втора специалност “Кардиология“.

Това се дължи от една страна на либерализиране на реда и условията за придобиване на специалности в системата на здравеопазването, въведен с Наредба № 1/22.01.2016 год., а от друга страна на успешната акредитация на отделенията на лечебното заведение по отношение възможностите за обучение на студенти и специализанти, която направи възможно зачисляването за съответна специализация на работещите в тях млади лекари без специалност, както и привличането на новозавършили лекари, желаещи да специализират.

Към 31.12.2023 год. легловия фонд е 400 легла, при което един лекар обслужва средно 2,45 легла.

„МБАЛ-Шумен“ АД не разполага с лекари специалисти по Съдова хирургия и изпитва траен недостиг на лекари специалисти по следните специалности: Анестезиология и интензивно

лечение, Гастроентерология, Нефрология, Неонатология, Инфекциозни болести, Ревматология и Спешна медицина. Нещо повече, малкото работещи към момента в лечебното заведение специалисти по тези специалности са в предпенсионна или в пенсионна възраст.

Възможността да бъдат осигурени необходимите специалисти е силно ограничена от следните фактори:

- работата в болничните лечебни заведения е по-непредпочитана, тъй като там за разлика от извънболничната медицинска помощ трудът е интензивен, работи се на денонощен график, полага се много нощен и извънреден труд за лечение на пациенти по спешност в критично или запуснато състояние, сериозно натоварване;
- трудовите възнаграждения в болницата са по-ниски от възможностите за формиране на доходи в извънболничната медицинска помощ;
- по-леки условия на работа/липсата на спешност и болни с тежки усложнения/ и високото заплащане в конкурентните лечебни заведения в града.

Към 31.12.2023 год. броят на щатните длъжности на медицинските специалисти в лечебното заведение е 317, 25, а заетите длъжности са 317,25, т.е. 100,00 % от щата на медицинските специалисти е зает.

Заетите медицински специалисти физически лица са 338 души, а 297 души са на основен трудов договор. От общия брой медицински специалисти, работещи в лечебното заведение, 46 имат образователно - квалификационна степен бакалавър или магистър, като 27 са магистри по специалността „Управление на здравните грижи“, 1 е магистър по специалността „Обществено здравеопазване“, 18 – бакалаври по специалността „Управление на здравни грижи“. В операционен блок една медицинска сестра притежава образователно - квалификационна степен магистър по специалност “Операционна и превързочна техника“ и една притежава образователно - квалификационна степен магистър по специалност „Анестезиология и интензивни грижи“.

Съотношението на медицинските специалисти на основен трудов договор по пол и възрастови групи към 31.12.2023 год.

Медицински специалисти на основен трудов договор	Общо	Мъже	Жени
до 35 години	88	1	87
35-44 години	24	1	23
45-54 години	80	2	78
55-64 години	67	3	64
над 65 години	38	1	37
Общо:	297	8	289

Както при лекарите, така и при професионалистите по здравни грижи основният дял от медицинските специалисти – 147 бр., са на възраст от 45 до 64 години, като голяма част от тях са работещи пенсионери или предстои да се пенсионират.

През 2023 година са назначени 27 броя медицински специалисти дипломирани в Медицинския колеж към МУ-Варна и това „подмлади“ състава на медицинските специалисти в лечебното заведение, а част от специалистите в пенсионна възраст напуснаха.

Медицинските специалисти по здравни грижи на основен трудов договор по специалности към 31.12.2023 година са представени в таблицата по-долу:

Медицински специалисти на основен трудов договор	Брой
Акушерки	38
Медицински сестри	217
Фелдшери	1
Медицински лаборанти	19
Рентгенови лаборанти	10
Рехабилитатори	9
Масажисти	1
Помощник- фармацевти	2
Общо	297

Съотношението на броя на лекарите към медицински специалисти е 1:2 и не се променя съществено спрямо предходната година.

При такава структура на медицинския персонал е възможно осигуряване на високоспециализирано и квалифицирано медицинско обслужване от най-съвременен ниво.

2.3. АНАЛИЗ НА СТАЦИОНАРНАТА ДЕЙНОСТ

2.3.1. Анализ на качествените показатели

МБАЛ-Шумен” АД е единствената болница за активно лечение на територията на гр. Шумен осигуряваща 24-часов прием и единствената болница в областта, в която са разкрити легла по специалностите: анестезиология и интензивно лечение, акушерство и гинекология, педиатрия, неонатология, хирургия, гръдна хирургия, ортопедия и травматология, урология, очни болести, ушно-носно-гърлени болести, нефрология, ревматология, фтизиатрия, клинична хематология, инфекциозни болести, кожни и венерически болести. В лечебното заведение се лекуват и пациенти от съседни области, в които липсват структури от второ или трето ниво по някои от специалностите.

Анализът на динамиката на основните показатели за дейността на стационара на лечебното заведение през 2023 г., в сравнение с 2022 г. е представен в следната таблица:

Година\ Показател	Ср. год. брой легла	Легло-дни	Използвае мост - дни	Използваем ост - %	Преминали болни	Изписани	Починали	Летали-тет	Среден престой
2023	400	93 663	234,16	64,15	18 162	17 446	535	2,98	5,16
2022	400	97 270	243,18	66,62	17 258	16 425	642	3,76	5,64
разлика	-	-3 607	-9,02	-2,47	904	1 021	-107	-0,78	-0,48

2023 г. беше белязана от затихването на пандемията Ковид-19 и връщането на болницата към обичайният ритъм на работа. Това обяснява голяма част от промените в показателите. Спада темпът на намаляване на леглодните и използваемостта. В отделенията, в които през 2022 г. поради структурни и организационни промени, както и спряган планов прием, собствената лечебна дейност беше възпрепятствана, през 2023 г. показателите нарастват .

Средногодишният брой легла на лечебното заведение през 2023 г. беше запазен на 400.

Броят на преминалите болни през 2023 г. нараства с 904 /5,24 %/ в сравнение с 2022 г., като увеличението е най-вече в ХО, ОТО, УРО, УНГ, Първо и Второ НО, Първо и Второ ВО, ДО, ОКВБ. В Инфекциозно отделение, поради намаление на случаите с Ковид-19, изискващи стационарно лечение, преминалите болни намаляват с една четвърт спрямо 2022 г.

От всички преминали, 16 446 /91%/ са от Шуменска област, което е със 744 по-вече от 2022 година, а 8 876 /49%/ са от град Шумен, което е с 263 по-вече от 2022 г. От останалите общини преминалите са между 600 и 1600 души за годината, като леко увеличение има при всички общини без Нови Пазар. Леко увеличение се наблюдава и на броя на преминалите болни от съседните Варненска, Разградска и Търговищка области /2%/.

За 2023 година 545 души са избрали екип /328 души за 2022 г./, от тях 135 в АГО основно по повод раждане, 143 в ОТО, 177 в УРО, 11 в УНГ и 79 в ХО.

Броят на отказалите лечение пациенти за двете последни години е еднакъв – по 213 души.

Броят на преведените към други лечебни заведения през 2023 година остава почти същия - 19 души, като 2/3 от тях от СО към СБАЛК-МАДАРА.

Преминалите чужденци за 2023 година са 99 души /81 за 2022 г./, от които 35 от Германия, 18 от Великобритания, 12 от Холандия, 23 души от други страни от ЕС и 11 души от страни, извън ЕС.

Преминали с Ковид-19 са 301 души, от тях 3 деца. За 2022 г. тези цифри са 1 594 и 49. Намалението на случаите е повече от пет пъти.

Броят на изписаните нараства с 1 021 /6,22 %/ предвид скъсения среден престой и в същите отделения, в които се наблюдава увеличение на преминалите болни. Изписаните деца до 18 год. са 1715 /1497 за 2022 г./.

Новородените за 2023 година са 690, което е с 96 по-малко от 2022 г.

Леглодните за годината са 93 663 и са намалени с 3 607 леглодни спрямо предходната година основно поради намаление в Ковид структурите, АГО и ННО.

Намалената с 2,47 процентни пункта използваемост е за сметка на намалението на показателя в отделения, които са били Ковид структури, в ОАИЛ, където броят на леглата беше намален след стихване на пандемията, както и в АГО и ННО поради намаление на преминалите болни.

През 2023 година изписаните с прекъснати здравни осигуровки са почти еднакъв брой с тези от 2022 г. Заплатили лечението си от тях са 151 души спрямо 130 през 2022 г. Броят на приетите по спешност и невъзстановили до изписването здравноосигурителните си права пациенти е с 12 по-малко спрямо 2022 г.

Неосигурените родилки, чието раждане е заплатено от МЗ са 151 /през 2022 г. - 152/.

Неосигурените пациентки по КП 1 /патологична бременност/, заплатени от МЗ са 29 за годината.

Социално-слабите, чието лечение е поето от МТСП са 20 /през 2022-51/ души.

Реално неосигурените, чието лечение не е заплатено за 2023 година са 157 души /през 2022 г. – 197 души/.

През периода са починали 535 пациенти, което е със 107 по-малко от починалите през предходната година. Във връзка с пандемията от коронавирус, показателят леталитет е намален с 0,78 процентни пункта - от 3,76 % за 2022 г. до 2,98 % за 2023 г. Намалението е най-вече в отделенията, в които са лекувани болни с Ковид-19 и ОАИЛ.

Починали с доказана серологично Ковид инфекция са 35 души /172 души за 2022 г./.

Средният престой е леко намален – от 5,64 дни на 5,16 дни. По-значително е намалението в отделенията за лечение на пациенти с Ковид инфекция.

2.3.2. Анализ на оперативната дейност

МБАЛ – Шумен е единственото лечебно заведение, осигуряващо спешна хирургична, ортопедо-травматологична, акушеро-гинекологична, офталмологична и оториноларингологична помощ в областта.

Анализът на оперативната дейност очертава следните тенденции:

- Преминалите през оперативните отделения са със 740 повече;
  - Оперираните са с 537 повече спрямо 2022 г., като увеличението е при всички оперативни отделения без ГО и РО;
  - Увеличен е общият брой операции - с 658 /10 %/, като е достигнато нивото през годините преди пандемията;
  - Увеличението се наблюдава при всички групи операции, с изключение на ГО и РО.
  - Амбулаторните операции са 2127, т.е. с 1 044 повече от 2022 г.;
  - Приетите по спешност са 3319, т.е. с 203 повече от 2022 г.;
  - Оперираните по спешност са 2 992 срещу 2737 за 2022 г., т.е. с 255 повече.
- Намалява само броят на оперираните по спешност в РО /секцио/, ГО и Очно отделение;
- Процентът на спешната спрямо цялата оперативна дейност в болницата като цяло спада с 1%. Най-висок е спадът в ХО /5 %/;
  - Оперираните деца до 17 год. са 313, т.е. с 15 повече от 2022 г.;
  - Престоите като цяло в оперативните отделения са скъсени;
  - Оперативната активност за лечебното заведение е намалена с 2 %. Намалението е най-вече при УРО, като значителното подобрене на този показател при Очно отделение и ХО не може да компенсира отрицателния резултат за цялото лечебно заведение;
  - Оперативната смъртност за 2023 година е по-висока с 0,09 процентни пункта /0,92 % срещу 0,83 % за 2022 г./.

Като цяло, налице е подобрене при почти всички показатели, касаещи оперативната дейност на лечебното заведение.

2.4. ПРЕГЛЕД НА РИСКОВИТЕ ФАКТОРИ. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК.

2.4.1. Основни рискове и несигурности пред лечебното заведение, свързани с дейността и отрасъла, в който дружеството извършва тази дейност:

- Липса на кадри в системата и тежест на персонала, което води до нарушаване на професионалната приемственост;
- Риск от недофинансиране на основните медицински дейности, които лечебното заведение извършва по договори с РЗОК. При наблюдаваните инфлационни процеси и натиск за увеличение на възнагражденията на персонала, е жизнено необходимо увеличение на цените на клиничните пътеки;
- Недостатъчно субсидиране от Министерство на здравеопазването на дейностите, осъществявани от Спешно отделение, Първо вътрешно отделение по отношение лечението на туберкулозно болни пациенти и ТЕЛК;
- Увеличаване на броя на пациентите в тежко и критично състояние, респективно на разходите за лечението им;
- Недостатъчни средства за обновяване на медицинската апаратура и поддържане на материално-техническата база;
- Невъзможност за покриване на неотложни и непредвидени разходи поради липса на финансов резерв;
- Риск от конкурентен натиск от съществуващи лечебни заведения и от навлизане на нови участници в пазарния сегмент.

2.4.2. Рискове, свързани с макроикономическата среда

- Геополитическата ситуация около войната в Украйна остава силно нестабилна, с възможни значителни отрицателни ефекти за икономиката на ЕС и България. Възможно ускорено нарастване на цените на енергоносителите и електроенергията може да доведе до нарушение на производствените процеси в основни търговски партньори и риск за доставките на лечебното заведение;

- Риск от епидемично разпространение на нови заразни болести или нови, по-рискови за здравето варианти на съществуващи вируси, както и от въвеждане на извънредна епидемична обстановка или извънредно положение поради епидемично разпространение на заразни болести. Осигуряването на необходимите легла и персонал за оказване на медицинска помощ при епидемично разпространение на заразни болести в определени моменти ще изисква сериозните усилия на всички, работещи в лечебното заведение. Друг риск, произтичащ също от риска от пандемия, е свързан с въвеждане на нови ограничения в обществения живот и икономическата активност, които могат да доведат до нарушаване на глобалните вериги на доставки и производство;

- Риск от покачване на цените на основните материали и суровини над предвидените нива. Рисковете по отношение на инфлацията са свързани главно с динамиката на цените на международно търгуваните суровини и свързаните с тях вторични ефекти;

- Риск от намаляване на броя на обслужваното население, респективно на болните, нуждаещи се от хоспитализация и на приходите на лечебното заведение;

- Непрекъснато увеличение на минималната работна заплата и на минималния осигурителен доход, което предизвиква натиск за увеличение на всички основни работни заплати, създава допълнителна тежест върху разходите и води до невъзможност за изплащане на допълнителни възнаграждения и демотивация на персонала;

- Риск от допълнително затягане на паричната политика в отговор на покачващата се инфлация. По-ускорено нарастване на лихвените проценти може да повиши съществено разходите за обслужване на задълженията, което би ограничило възможностите на дружеството за развиване на нови дейности и инвестиции;

- Непрекъснато увеличение на другите разходи, ограничени възможности за намаляването им и за реализиране на икономии;

- Ограничена възможност на акционерите за инвестиции, както и на населението за плащания;

- Влошаване на икономическата конюнктура и наличие на голям брой неосигурени лица.

В хода на обичайната си дейност дружеството може да бъде изложено на различни финансови рискове, най-важните от които са пазарен риск, кредитен риск и ликвиден риск. Пазарният риск е рискът, че справедливата стойност или бъдещите парични потоци на финансовият инструмент ще варират поради промените в пазарните цени. Пазарният риск включва валутен риск, лихвен риск и ценови риск. Кредитният риск е рискът, че едната страна на финансовият инструмент ще причини финансова загуба на другата, в случай че не изпълни договореното задължение. Ликвидният риск е рискът, че дружеството би могло да има затруднения при посрещане на задълженията си по финансовите пасиви.

От страна на ръководството на дружеството финансовите рискове текущо се идентифицират, измерват и наблюдават с помощта на различни контролни механизми, за да се определят адекватни цени на услугите, предоставяни от дружеството (с изключение на определените с нормативен акт), цената на привлечените заеми и да се оценят адекватно формите на поддържане на свободните ликвидни средства, без да се допуска неоправдана концентрация на даден риск.

2.4.3. Валутен риск

Дружеството не е изложено на значим валутен риск, доколкото сделките на дружеството обичайно са деноминирани в български лева. То не поддържа валутна експозиция, деноминирана във валута, различна от националната валута.

2.4.4. Лихвен риск

Дружеството използва банкови кредити, чиито лихви се определят от общите икономически и финансови условия в страната. Ръководството на дружеството не счита, че съществуват допълнителни значими рискове от промяна в лихвените проценти извън общоприетите за съществуващата среда.

2.4.5. Ценови риск

Дружеството не е изложено на пряк ценови риск, защото неговите приходи са основно от Националната здравноосигурителна каса, като цените на услугите са регламентирани в Националния рамков договор.

Дружеството не притежава портфейлни инвестиции, както и няма практика да търгува с финансови инструменти.

2.4.6. Кредитен риск

При осъществяване на своята дейност дружеството е изложено на кредитен риск, който е свързан с риска някой от клиентите му да не бъде в състояние да изпълни изцяло и в обичайно предвидените срокове задълженията си към него. Около 73 % от приходите на дружеството за 2023 г. са от Националната здравноосигурителна каса. Събираемостта и концентрацията на другите вземания се контролират текущо.

МБАЛ-Шумен АД попада в обхвата на правилата за концентрация по чл. 28, ал. 1 от ППЗПП. Балансовата стойност на паричните средства на дружеството към края на 2023 г., както и към края на предходната година, надвишава 3 млн.лв., поради което паричните средства на дружеството са разпределени в пет търговски банки.

Разплащателните операции на дружеството са съсредоточени в търговска банка, избрана след разглеждане, оценка и класиране от определена от изпълнителния директор на лечебното заведение комисия на подадени оферти от четири търговски банки в резултат на изпратени от лечебното заведение покани за избор на изпълнител за ежемесечно банково обслужване, включващо извършването на платежни и свързани услуги – обслужване на разплащателни сметки и други и ползване на кредит овърдрафт по разплащателна сметка. С класираната на първо място банкова институция, след Решение на редовното общо събрание на акционерите от 31.05.2023 г., на 20.07.2023 г. е сключен договор за предоставяне на финансови услуги с тригодишен срок, считано от 05.08.2023 г., а на 25.07.2023 г. – договор за кредит - тип овърдрафт, в размер на максимум 1 600 000 лв. с краен срок 05.08.2026 г. Останалите обслужващи финансови институции са избрани след разглеждане на обявените условия по предлаганите от тях банкови услуги. При сключване на договорите са спазени изискванията на чл. 28, ал. 3 от ППЗПП.

2.4.7. Ликвиден риск

Ликвидният риск се изразява в негативната ситуация дружеството да не бъде в състояние да посрещне безусловно всички свои задължения съгласно техния падеж.

Вътрешен източник на ликвидни средства за дружеството е основната му стопанска дейност. Външни източници на финансиране са банките. Дружеството прави финансово планиране, с което да посрещне изплащането на разходи и текущите си задължения за период от 30 дни. Това планиране изключва потенциалния ефект на извънредни обстоятелства, които не могат да се предвидят при нормални условия.

Дружеството осъществява постоянно контролно наблюдение на фактическите и прогнозни парични потоци по периоди напред и се стреми да поддържа оптимални наличности от парични средства, така че във всеки един момент да е в състояние да посрещне задълженията си.

2.5. ОПОВЕСТЯВАНЕ НА СЪДЕБНИТЕ ДЕЛА

Към 31.12.2023 г. не са приключили следните съдебни дела:

1. Т.д. № 52/2023 г. на ШОС, заведено от МБАЛ-Шумен АД срещу НЗОК София чрез директора на РЗОК-Шумен за незаплатени надлимитни дейности за 2018 г. и 2019 г. в размер на 39 659 лв. Делото е висящо в ШОС, като са назначени комплексни счетоводна, компютърна и съдебно-медицинска експертизи, по които още няма изготвени заключения. Очакването ни е да спечелим делото в пълен размер, но решаването на делото ще се проточи, защото се очаква касационно производство пред ВКС.

2. Гр.д. 92/2021 г. на ШРС, заведено от наследниците на Снежана Савишева срещу МБАЛ-Шумен АД за лекарска грешка по чл.49 от ЗЗД. Искът е на стойност 15 хил.лв. По делото е назначена съдебно-медицинска експертиза, която не е приключила в наша полза. Решението по това дело е изцяло в наша полза, но другата страна го е обжалвала пред ВКС и чакаме определение за допускане на касационната жалба.

3. Гр.д. 49/2021 г. на ШОС, заведено от Йордан Христов срещу МБАЛ-Шумен АД за лекарска грешка по чл. 49 от ЗЗД. Цената на иска е 70 хил.лв. Делото е приключило в ШОС в наша полза, другата страна го е обжалвала пред Апелативен съд Варна, където също е приключило в наша полза, но другата страна, недоволна от решенията, ги е обжалвала пред ВКС, където чакаме насрочване на дело за допускане.

4. Т.д. 80/2022 г. и Т.д. 24/2021 г. на ШОС, обединени в едно т.д. 24/2021 г., привлечени от застрахователя, който е първият ответник по делото, като трета подпомагаща страна за лекарска грешка при лекуване на пострадал от ПТП. Делото беше спряно до приключване на наказателното производство по ПТП и е възобновено през м.01.2024 г. Към момента делото е висящо пред ШОС. Назначени са съответните съдебно-медицински експертизи.

3. ВАЖНИ СЪБИТИЯ, НАСТЪПИЛИ СЛЕД ДАТАТА, КЪМ КОЯТО Е СЪСТАВЕН ГОДИШНИЯТ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

През 2024 г. с Министерство на здравеопазването е сключен договор по Наредба № 3 от 2019 г. за медицинските дейности извън обхвата на задължителното здравно осигуряване, който, наред с действащия договор с РЗОК-Шумен, гарантира бъдещата дейност на дружеството.

Медицинските дейности, за които Министерство на здравеопазването ще субсидира лечебното заведение са за извършване на медицинска експертиза, осъществявана от ТЕЛК, за поддържане готовността на лечебното заведение за оказване на медицинска помощ при извънредни ситуации, аварии и катастрофи, включително основно за осигуряване на трудови възнаграждения на персонала и на оперативни разходи за снабдяване с електрическа и/или топлинна енергия, и/или с природен газ и за водоснабдяване, за оказване на спешна медицинска помощ за пациенти със спешни състояния, преминали през спешно отделение, които пациенти не са хоспитализирани в същото лечебно заведение, за поддържане готовността на отделението по инфекциозни болести за оказване на медицинска помощ при епидемично разпространение на заразни болести по чл.61, ал.1 или 3 от Закона за здравето, за лечение на болни с туберкулоза, за амбулаторно проследяване на контактни на пациенти с туберкулоза лица, лица с латентна туберкулозна инфекция и суспектните на туберкулоза лица и за амбулаторно проследяване на пациенти с туберкулоза, за оказване на консултативна помощ на спешни пациенти по искане на дежурните екипи в центровете за спешна медицинска помощ, както и за дейността, която лечебното заведение осъществява в отдалечен район.

На проведеното на 11.01.2024 г. извънредно общо събрание на акционерите е взето решение за увеличение на записания капитал на дружеството от 9 529 270 лв. на 9 879 230 лв. с

размера на получените през 2018 г., 2019 г., 2021 г. и 2022 г. от Община Шумен и усвоени средства за капиталови разходи в размер на 349 960 лв. чрез записване на нови 34 996 лв. поименни акции на Община Шумен с номинална стойност 10 лв. Увеличението на капитала е вписано в Търговски регистър и регистър на ЮЛНЦ на 25.01.2024 г.

Няма настъпили други съществени събития след датата на баланса, които да изискват корекции или оповестяване в индивидуалния финансов отчет.

4. ДЕЙСТВИЯ В ОБЛАСТТА НА НАУЧНО-ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКАТА ДЕЙНОСТ

През 2023 г. дружеството не е извършвало научно-изследователска и развойна дейност.

5. НАЛИЧИЕ НА КЛОНОВЕ НА ДРУЖЕСТВОТО

„МБАЛ-Шумен” АД не притежава клонове.

6. ИНФОРМАЦИЯ, ИЗИСКВАНА ПО РЕДА НА ЧЛ. 187”Д” И ЧЛ.247, АЛ.2 ОТ ТЗ

6.1. Информация по реда на чл. 187 „д” от ТЗ

През 2023 г. дружеството няма придобити или прехвърлени собствени акции. Акции на дружеството са поименни, безналични. Всяка акция дава право на един глас в Общото събрание на акционерите, право на дивидент и на ликвидационен дял, съразмерни на номиналната стойност на акцията. Прехвърлянето им се извършва с джиро и трябва да бъде вписано в книгата на поименните акционери, за да има действие спрямо дружеството. Акции на „МБАЛ-Шумен” АД не се търгуват на фондови борси. „МБАЛ-Шумен” АД не притежава собствени акции.

6.2. Информация по реда на чл.247, ал.2 от ТЗ

6.2.1. Възнаграждения, получени общо през годината от членовете на Съвета на директорите

Начислените за 2023 г. и изплатените през годината възнаграждения /за периода декември 2022 г. – ноември 2023 г./ на членовете на Съвета на директорите на МБАЛ-Шумен АД са както следва:

Име, презиме и фамилия	Длъжност в СД	Възнаграждения 2023 г. /лв./		
		Начислени	Изплатени	
Лидия	Георгиева	Председател на СД	41 184,00	40 452,00
Хатидже	Стижарлиева	Зам.-председател на СД	40 896,51	40 164,51
Димитър	Хостов	Изпълнителен директор	108 083,49	106 323,61
Общо за СД			190 164,00	186 940,12

6.2.2. Придобити, притежавани и прехвърлени от членовете на Съвета на директорите през годината акции и облигации на дружеството

Членовете на Съвета на директорите не са придобивали, не притежават и не са прехвърляли акции или облигации на дружеството през 2023 г.

6.2.3. Права на членовете на Съвета на директорите да придобиват акции и облигации на дружеството

В устава на дружеството няма регламентирано право членовете на Съвета на директорите да придобиват акции и облигации на дружеството.

6.2.4. Участие на членовете на Съвета на директорите в търговски дружества като неограничено отговорни съдружници, притежаване на повече от 25 на сто от капитала на друго дружество, както и участието им в управлението на други дружества или кооперации като прокуристи, управители или членове на съвети.

Членовете на Съвета на директорите, заедно и поотделно, не участват в търговски дружества като неограничено отговорни съдружници, не притежават повече от 25 % от капитала на друго дружество, не участват в управлението на други дружества или кооперации като прокуристи, управители или членове на съвети.

6.2.5. Договори по чл. 240 „б” от ТЗ, сключени през годината

Членовете на Съвета на директорите на „МБАЛ-Шумен” АД или свързани с тях лица не са сключвали през 2023 г. договори с дружеството по чл. 240 б от Търговския закон.

6.2.6. Предстоящи сделки от съществено значение за дейността на дружеството

Няма предстоящи сделки от съществено значение за дейността на дружеството.

7. НЕФИНАНСОВА ИНФОРМАЦИЯ СЪГЛАСНО ЧЛ.28 И ЧЛ.29, АЛ.4 ОТ ЗАКОНА ЗА ПУБЛИЧНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ

Съгласно чл. 28 от Закона за публичните предприятия „МБАЛ – Шумен“ АД следва да публикува нефинансова информация в съответствие с разпоредбите на закона, правилника за неговото прилагане и приложимото законодателство.

Нефинансовата информация МБАЛ-Шумен АД за 2023 г., включваща, съгласно чл.29, ал.4 от Закона за публичните предприятия, елементите от нефинансовата декларация по чл.48 от Закона за счетоводството, както и отчети за оценка на риска, човешките ресурси и трудовите отношения, устойчивостта, въздействието върху околната среда, сделките между свързани лица и отчет за членовете на управителните и контролни органи, включително отчет за тяхното възнаграждение, отчет за възложените задължения за извършване на обществени услуги и на целите на публичната политика, е изготвена като отделен документ към настоящия доклад и е неразделна част от него.

8. АНАЛИЗ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ФИНАНСОВИТЕ И НЕФИНАНСОВИТЕ ЦЕЛИ И ОТЧЕТ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ЗАЛОЖЕНИТЕ В БИЗНЕС ПРОГРАМАТА НА ДРУЖЕСТВОТО ПОКАЗАТЕЛИ ЗА 2023 Г..

Изпълнението през 2023 г. на одобрената от общото събрание на акционерите Бизнес програмата на лечебното заведение за периода 2022 – 2024 г. следва да се разглежда в контекста на заложените в програмата допускания за развитието на икономическата среда и перспективи на лечебното заведение.

Пандемията от Ковид-19, войната в Украйна, високите цени на суровините и материалите, както и повишението на лихвените проценти към момента на разработване на програмата, бяха предпоставка за по-голяма от обичайната несигурност в прогнозираните стойности на основните показатели.

8.1. Анализ на изпълнението на заложените финансови цели и отчет на достигнатите финансови показатели за 2023 г.

През 2023 г. са изпълнени следните финансови цели, заложените в бизнес програмата на дружеството:

- Увеличение на приходите от дейността чрез разкриване на нови дейности и стимулиране на резултатите от дейността.

Приходите от дейността на лечебното заведение за годината се увеличават с 1 795 хил.лв. или с 5,27 % спрямо предходната година. Бяха положени усилия за създаване на мотивация в персонала за подобряване на дейността, повишаване на квалификацията и увеличаване на интензивността и производителността на труда, както и за подобряване на комуникацията с пациентите и реклама на дейността на лечебното заведение. В резултат на това през годината бе увеличен броя на преминалите болни, което заедно с увеличените от 01.09.2023 г. цени на клиничните пътеки, за изпълнението на които лечебното заведение има сключен договор с РЗОК Шумен, доведе до увеличение на приходите на дружеството и значително подобряване на финансовото му състояние.

Показатели	2023 г.	2022 г.	2021 г. /базова/	Изм. 2023г. / 2022г.		Изм. 2023 г. / 2021 г. /базова/	
	хил.лв.	хил.лв.	хил.лв.	хил. лв.	%	хил. лв.	%
Приходи от медицински услуги	28 413	26 544	30 324	1 869	7,04	-1 911	-6,30
- в т.ч. от РЗОК	26 072	24 655	29 024	1 417	5,75	-2 952	-10,17
Приходи от други услуги	518	467	414	51	10,92	104	25,12
- в т.ч. наеми	331	308	284	23	7,47	47	16,55
Приходи от продажба на материали	1 294	997	809	297	29,79	485	59,95
Приходи от финансираня	5 350	5 903	8 305	-553	-9,37	-2 955	-35,58
- в т.ч. от МЗ	3 978	3 102	3 955	876	28,24	23	0,58
Други приходи	265	134	89	131	97,76	176	197,75
Общо приходи	35 840	34 045	39 941	1 795	5,27	-4 101	-10,27

Спрямо базовата 2021 година, белязана от Ковид пандемията, приходите на дружеството намаляват с 4 101 хил.лв. или с 10,27 %, основно поради липсата на допълнителни плащания от РЗОК за персонала, пряко участващ в борбата с Ковид-19 и за всички категории медицински персонал по чл.5 от ЗБНЗОК, както и поради липсата през 2023 г. на финансираня поради пандемията от Ковид-19.

Във връзка с поставената в бизнес програмата цел за разкриване на нови дейности, със заповед РД-01-417/31.07.2023 г. на министъра на здравеопазването, на лечебното заведение е разрешено осъществяването на нова медицинска дейност – високотехнологичен метод за диагностика и лечение и свързаната с неговото прилагане високотехнологична медицинска апаратура: магнитно-резонансна компютърна томография чрез магнитно-резонансен томограф $\geq 1,5$ Тесла. Новата медицинска дейност ще се осъществява в съществуващото Първо отделение по образна диагностика – с второ ниво на компетентност в изпълнение на медицинския стандарт по „Образна диагностика“. Извършването на разрешената нова медицинска дейност се очаква да започне до края на 2024 г., когато ще приключат строително-ремонтните дейности на помещенията и ще се извърши доставката и монтажът на апаратурата.

- Противодействие на процесите на значително увеличение на разходите, контрол и мерки за оптимизирането им.

Разходите на дружеството през 2023 г. са в размер на 34 690 хил.лв. Намалението им е със 144 хил.лв. или с 0,41 % спрямо 2022 г. и се дължи основно намаление на разходите за материали, и по-конкретно на разходите за медикаменти и консумативи, свързани с отменената епидемична обстановка и затихването на пандемията от COVID-19.

Показатели	2023 г.	2022 г.	2021 г. /базова/	Изм. 2023г. / 2022г.		Изм. 2023 г. / 2021 г. /базова/	
	хил.лв.	хил.лв.	хил.лв.	хил. лв.	%	хил. лв.	%
Разходи за материали	8 891	10 133	12 105	-1 242	-12,26	-3 214	-26,55
в т.ч. медикаменти и консумативи	6 535	7 022	9 770	-487	-6,94	-3 235	-33,11
Разходи за външни услуги	1 224	1 264	1 230	-40	-3,16	-6	-0,49
Разходи за персонала	22 241	21 453	24 720	788	3,67	-2 479	-10,03
Разходи за амортизации	774	717	668	57	7,95	106	15,87
Други разходи за дейността	1 515	1 234	1 001	281	22,77	514	51,35
Финансови разходи	45	33	17	12	36,36	28	164,71
Общо разходи	34 690	34 834	39 741	-144	-0,41	-5 051	-12,71

Спрямо базовата 2021 г., общият размер на разходите намалява значително – с 5 051 хил.лв. или с 12,71 %, като основната причина е увеличеният им размер през 2021 г. поради пандемията от Ковид-19.

Усилията на ръководството през 2023 г. бяха насочени основно към мерки, целящи оптимизирането на всички разходи, като през годината е извършван текущ контрол на продължителността на болничния престой, целящ намаление на разходите без да се нарушава диагностично-лечебният процес и качеството на медицинските услуги.

Оптимизирани са графикаите за ползване на отпуските през годината с цел начисление на по-малък размер на разходи за неползвани отпуска на персонала към края на годината.

Засилен е контролът за грешки, свързани с отчитането на извършената дейност по договора с РЗОК Шумен, оптимизирана е организационната структура и организацията на дейността в лечебното заведение.

- Повишаване на икономическата ефективност от дейността с оглед гарантиране на финансова стабилност на дружеството.

Показателите, изследващи доходността на дружеството с цел да се установи способността му да генерира приходи от продажбите, с които да е в състояние да възстанови извършените разходи по дейността и да осигури доходи, показват значително повишаване на икономическата ефективност от дейността.

Показатели за ефективност	2023 год.	2022 год.	2021 год. /базова/
Коефициент на ефективност на разходите	1,0332	0,9773	1,0050
Коефициент на ефективност на приходите	0,9679	1,0232	0,9950

Коефициентът на ефективност на разходите през 2023 г. е над единица – 1,0332. В сравнение с предходната година, когато стойността на коефициента е била под единица поради превишение на разходите над приходите, отчетената стойност на коефициента е увеличена с 0,0558 пункта. спрямо базовата 2021 г., когато коефициентът също е бил над единица, показателят отчита увеличение и показва по-ефективно извършване на разходите през текущата година спрямо базисната.

Коефициентът на ефективност на приходите за 2023 г. е 0,9679 и е под единица, тъй като приходите превишават разходите, т.е. за реализирането на 1 лв. приходи са вложени 0,9679 лв. разходи. спрямо предходната година се отчита намаление на вложените разходи за реализирането на 1 лв. приход - с 0,0553 лв. Стойността на показателя спрямо базисната 2021 г. е също подобрена. През 2023 г. за реализирането на 1 лв. приход са вложени 0,0271 лв. по-малко разходи спрямо 2021 г.

Коефициентите на ефективност показват ефективно извършване на разходите и са предпоставка за финансовата стабилност на дружеството и в следващия отчетен период.

- Постигане на положителен финансов резултат

Увеличението на приходите, съпътствано с намаление на разходите на лечебното заведение, водят до отчитане на положителен финансов резултат за периода. В резултат от цялостната си дейност лечебното заведение отчита печалба за 2023 г. в размер на 1 098 хил.лв., спрямо загуба от 797 хил.лв. за 2022 г. и печалба от 286 хил.лв. за базовата 2021 г.

- Увеличение на собствения капитал

Към 31.12.2023 г. собственият капитал на дружеството е в размер на 4 991 хил.лв., като отчита увеличение с 1 334 хил.лв. поради реализираната печалба за периода в размер на 1 098 хил.лв. и вписаното в Търговския регистър увеличение на записания капитал на дружеството с предоставените от Министерство на здравеопазването през 2021 г. и усвоени капиталови разходи в размер на 236 хил.лв.

Спрямо базовата 2021 г. увеличението на собствения капитал е с 586 хил.лв., като 285 хил.лв. е увеличението на записания капитал, а с 272 хил.лв. е намалена непокритата загуба.

	31.12.23 г. хил.лв.	31.12.22 г. хил.лв.	31.12.21 г. хил.лв.	Изм. 2023/2022 г. хил.лв.	%	Изм. 2023/2021 г. /базова/ хил.лв.	%
Собствен капитал							
Основен акционерен капитал	9 529	9 293	9 244	236	2,54	285	3,08
Резерви	987	958	958	29	3,03	29	3,03
Неразпределена печалба (загуба)	(5 525)	(6 594)	(5 797)	1 069	-16,21	272	-4,69
Общо собствен капитал	4 991	3 657	4 405	1 334	36,48	586	13,30

- Намаляване на общия размер на задълженията

Общият размер на задълженията на лечебното заведение към края на 2023 г. намалява с 672 хил.лв. спрямо края на предходната година, основно поради намаляване на задълженията към доставчици и липсата на задължения към финансови предприятия по ползвания кредит овъдрафт.

	31.12.23 г. хил.лв.	31.12.22 г. хил.лв.	31.12.21 г. /базова/ хил.лв.	Изм. 2023/2022 г. хил.лв.	%	Изм. 2023/2021 г. /базова/ хил.лв.	%
Задължения							
Задължения към финансови предприятия	-	554	284	-554	-100,00	-284	-100,00
Получени аванси	14	8	1	6	75,00	13	1300,0
Задължения към доставчици	1 275	1 992	1 949	-717	-35,99	-674	-34,58
- в т.ч. просрочени	-	-	-	-	-	-	-
Задължения към предприятия от група /свързани лица/	6 085	5 950	1 793	135	2,27	4 292	239,38
- в т.ч. задължения, които ще се трансформират в записан капитал	6 075	5 950	1 793	125	2,10	4 282	238,82
Задължения към персонала и за социално осигуряване	3 040	2 665	3 041	375	14,07	-1	-0,03
Задължения за данъци	225	188	275	37	19,68	-50	-18,18
Други задължения	243	197	131	46	23,35	112	85,80
Общо задължения	10 882	11 554	7 474	-672	-5,82	3 408	45,60

Спрямо базовата 2021 г. задълженията се увеличават с 3 408 хил.лв., но увеличението се дължи на получени през 2022 г. средства за капиталови разходи от Министерство на

здравеопазването, с които след усвояването им и вписване в Търговския регистър, ще се увеличи записаният капитал на дружеството.

- Намаляване на просрочените задължения към доставчици и на общата сума на задълженията към тях

Към 31.12.2023 г., както и към края на предходните две години, в резултат на положените усилия от страна на ръководството за заплащане на дължимите суми съгласно заложените в договорите срокове, дружеството няма просрочени задължения към доставчици.

Общият размер на задълженията на дружеството към доставчици показва трайна тенденция към намаление. Към 31.12.2023 г. дължимите към доставчици суми са в размер на 1 275 хил.лв. и включват само текущи задължения с ненастъпил падеж. Намалението спрямо предходната година е съществено – със 717 хил.лв. или с 35,99 %. Спрямо базовата 2021 г. задълженията към доставчици намаляват с 674 хил.лв. или с 34,58 %.

- Изпълнени са и заложените цели за преустановяване на генерирането на големи загуби от дейността и постигане на финансова стабилност на лечебното заведение.

Финансовият резултат за 2023 г. е печалба и коефициентите на рентабилност на приходите от продажби, на собствения капитал, на пасивите и на капитализация на активите са положителни величини.

Показател	2023 год.	2022 год.	2021 год. /базова/
Показатели за рентабилност			
Коефициент на рентабилност на приходите от продажби	0,0363	-0,0285	0,0091
Коефициент на рентабилност на собствения капитал	0,2200	-0,2179	0,0649
Коефициент на рентабилност на пасивите	0,0888	-0,0607	0,0369
Коефициент на рентабилност на активите	0,0634	-0,0476	0,0213
Показатели за ефективност			
Коефициент на ефективност на разходите	1,0332	0,9773	1,0050
Коефициент на ефективност на приходите	0,9679	1,0232	0,9950
Показатели за ликвидност			
Коефициент на обща ликвидност	0,7557	0,7178	0,6549
Коефициент на бърза ликвидност	0,6681	0,6250	0,5135
Коефициент на незабавна ликвидност	0,3573	0,4584	0,1707
Коефициент на абсолютна ликвидност	0,3573	0,4584	0,1707
Показатели за финансова автономност			
Коефициент на финансова автономност	0,4035	0,2784	0,5662
Коефициент на краткосрочна задължнялост	2,4781	3,5920	1,7662
Показатели за вземанията и за погасяване на задълженията			
Период на събиране на вземанията	31,60	28,84	22,78
Период на погасяване на задълженията	45,34	64,72	69,44

Анализът на по-важните показатели, характеризиращи финансово-икономическото състояние на дружеството през 2023 г., показва значително подобряване на финансово състояние, в което се намира лечебното заведение, както спрямо предходната година, така и спрямо базовата 2021 г.

Сравнителният анализ на достигнатите със заложените в бизнес програмата финансови показатели за 2023 г. е обобщен в следната таблица:

Финансови цели	Заложени в бизнес програмата	Отчетна	Разлика	Разлика
	2023 г. хил.лв.	2023 г. хил.лв.	хил.лв.	%
1. Коефициент на ефективност на разходите				
<i>1.1. Общо приходи, включващи:</i>	36 455	35 840	-615	-1,69
Приходи от дейност и финансиране	35 620	34 546	-1 074	-3,02
Приходи от продажба на активи	835	1 294	459	54,97
<i>1.2. Общо разходи, включващи:</i>	36 358	34 690	-1 668	-4,59
Разходи за суровини и материали	10 965	8 891	-2 074	-18,91
Разходи за външни услуги	1 209	1 224	15	1,24
Разходи за персонала	22 114	22 241	127	0,57
Разходи за амортизация	720	774	54	7,50
Други разходи	1 350	1 560	210	15,56
Показател ефективност на разходите (1.1 / 1.2)	1,0027	1,0332	0,0305	3,04
2. Коефициент на задлъжнялост				
<i>2.1. Пасиви</i>	8 930	12 368	3 438	38,50
<i>2.2. Собствен капитал</i>	3 689	4 991	1 302	35,29
Показател Задлъжнялост (2.1 / 2.2)	2,4207	2,4781	0,0574	2,37
3. Коефициент на обща ликвидност				
<i>3.1. Краткотрайни (текущи) активи</i>	4 100	8 224	4 124	100,59
<i>3.2. Краткосрочни (текущи) задължения</i>	6 758	10 882	4 124	61,02
Показател Обща ликвидност (3.1 / 3.2)	0,6067	0,7557	0,1490	24,56

Отчетените през годината приходи в размер на 35 840 хил.лв. са с 615 хил.лв. по-малко от заложените в бизнес програмата. Неизпълнението им се дължи основно на по-малкия размер на отчетените приходи от финансираня, свързани както с пандемията от Ковид-19, така и с нормализирането на цените на електроенергията и по-малкия размер на компенсациите от правителството.

Отчетените разходи за годината са с 1 668 хил.лв. по-малко от планираните, като основна причина е значително по-малкият размер на разходите за суровини и материали, в т.ч. лекарствени продукти и електроенергия, отново свързани с отслабване на пандемията от Ковид-19 и енергийната криза.

Стойността на пасивите, заложена в бизнес програмата е 8 930 хил., а отчетената към края на 2023 г. стойност е в размер на 12 368 хил.лв. Разликата се дължи на получени в края на 2022 г., след изготвяне на бизнес програмата и непредвидени в нея, средства от Министерство на здравеопазването за капиталови разходи за ремонт и оборудване на Операционен блок в размер на 3 000 хил.лв. Тези средства са отразени като задължение към свързани лица, с които, след усвояването им и вписване в Търговския регистър, ще се увеличи капиталът на дружеството.

Отчетната стойност на собствения капитал към 31.12.2023 г. е 4 991 хил.лв., с 1 302 хил.лв. повече от прогнозираня в програмата размер от 3 689 хил.лв., което е изпълнение на заложената в програмата стойност и се дължи на по-големия размер на отчетената през годината печалба от 1 089 хил.лв., спрямо планираната в бизнес програмата стойност от 97 хил.лв.

Краткотрайните активи към 31.12.2023 г. са в размер на 8 224 хил.лв., с 4 124 хил.лв. повече от прогнозната им стойност от 4 100 хил.лв. Разликата се дължи основно отново на получените непланирани средства в размер на 3 000 лв. за капиталови разходи от Министерство на здравеопазването. Паричните средства към 31.12.2023 г., заложи като прогнозна стойност в бизнес програмата, са в размер на 556 хил.лв. спрямо отчетени реални наличности към края на

годината в размер на 3 888 хил.лв. Планираният размер на вземанията, в т.ч. основно от РЗОК Шумен, също е под реално отчетената стойност към 31.12.2023 г.

Размерът на краткосрочните задължения към 31.12.2023 г. е 10 882 хил.лв. и е с 4 124 хил.лв. по-висок спрямо планирания в бизнес програмата. Разликата се дължи основно на отчетените задължения към свързани лица, в т.ч. посочените по-горе средства за капиталови разходи в размер на 3 000 хил.лв., получени през 2022 г. от Министерство на здравеопазването за ремонт и оборудване на Операционен блок, които не са предвидени при разработване на бизнес програмата, както и на получени от другите общини акционери средства, които до усвояването им и последващо вписване в Търговския регистър като увеличение на капитала, са представени в годишния финансов отчет на дружеството като задължения към свързани лица.

В резултат на дейността си дружеството отчита нетна печалба за 2023 г. в размер на 1098 хил.лв. и по-важните показатели, характеризиращи финансово-икономическото му състояние, показват значително подобряване на финансовото му състояние спрямо предходната година и постигане в голяма степен на заложените в бизнес програмата финансови показатели.

8.1.1. Коефициентът на ефективност на разходите се изчислява като отношение на приходите към разходите. През 2023 г. приходите на дружеството са повече от разходите му и стойността на коефициентът е над единица – 1,0332, т.е. с 1 лв. разходи през отчетния период са реализирани 1,0322 лв. приходи.

Заложената в бизнес програмата стойност на показателя е 1,0027, което означава, че постигнатата стойност на показателя по отчет е с 0,0305 пункта по-добра от планираната за 2023 г. в бизнес програмата на дружеството стойност, т.е. налице е изпълнение на показателя, заложен в бизнес програмата.

Постигнатата стойност отчита и изпълнение на Политиката за участие на държавата в публичните предприятия, в която заложената приемлива стойност на коефициента е ≥ 1 .

8.1.2. Коефициентът на задлъжнялост дава количествена характеристика на степента на финансовата независимост на дружеството от кредиторите и представлява отношение на пасивите към собствения капитал.

През 2023 г. стойността на коефициента, изчислена на база на данните в годишния финансов отчет на дружеството за 2023 г., е 2,4781 спрямо 2,4207, заложен в бизнес програмата. Постигнатата по-голяма стойност на показателя е свързана с получените от Министерство на здравеопазването в края на 2022 г. субсидии за капиталови разходи, които са отчетени в пасива на баланса като задължение, с което след усвояването им и вписване в Търговския регистър в бъдеще ще се увеличи записаният капитал на дружеството. Неизпълнението на постигнатата стойност на показателя спрямо заложената в бизнес програмата за 2023 г. стойност е с 2,37 % и е в рамките на допустимите 5 % неизпълнение, при които се приема, че е налице изпълнение на показателите, съгласно приетата от Министерския съвет Методика за оценка на изпълнението на одобрените бизнес програми на публичните предприятия.

Постигнатата стойност на показателя обаче е извън приемливите граници /между 0 и 1/, отчитащи изпълнение на Политиката за участие на държавата в публичните предприятия.

8.1.3. Коефициентът на обща ликвидност показва способността на дружеството да изплаща текущите си задължения с краткотрайните си активи и се изчислява като отношение на наличните краткотрайни активи на дружеството към краткосрочните му задължения. Показателят е изчислен на база на данните в годишния финансов отчет на дружеството за 2023 г.

Постигнатата стойност на показателя по отчет за 2023 г. е 0,7557, което означава, че с наличните си краткотрайни активи дружеството може бързо да покрие 75,57 % от краткосрочните си задължения.

Изпълнението на показателя е с 0,149 пункта над заложената в бизнес програмата стойност от 0,6067, т.е. налице е преизпълнение на заложената стойност на показателя по бизнес програма.

Въпреки това обаче, постигнатата стойност на показателя по отчет е извън приемливите граници, отчитащи изпълнение на одобрената от Министерския съвет Политика за участието на държавата в публичните предприятия.

Сравнителният анализ на достигнатите със заложените в бизнес програмата /БП/ финансови показатели за 2023 г., както и спрямо приемливите стойности на съответните коефициенти, заложи в одобрената от Министерския съвет Политика за участие на държавата в публичните предприятия /Политика/, извършен на база на Приетата от Министерския съвет Методика за оценка на изпълнението на одобрените бизнес програми на публичните предприятия /Методика/, е обобщен в следната таблица:

Финансови цели и показатели за изпълнение на бизнес програмата през 2023 г.					
Финансови показатели	Граници на показателя по Политика	Стойност на показателя по Бизнес програма 2023	Стойност на показателя по Отчет 2023	Степен на изпълнение	
				на Политиката	на БП
Ефективност на разходите	$K_p \geq 1$	1,0027	1,0332	изпълнение на Политиката	преизпълнение на показателя по БП
Задлъжнялост	$0 \leq K_p \leq 1$	2,4207	2,4781	неизпълнение на Политиката	изпълнение на показателя по БП /неизпълнение с 2,37 %, което е в рамките на допустимите до 5 % неизпълнение, при което е налице изпълнение, съгласно Методиката/
Обща ликвидност	$1 \leq K_p \leq 10$	0,6067	0,7557	неизпълнение на Политиката	преизпълнение на БП

8.2. Анализ на изпълнението на заложените нефинансови цели и отчет на достигнатите нефинансови показатели за 2023 г.

8.2.1. Заложената в бизнес програмата нефинансова цел, свързана с оптимизиране на болничната дейност в съответствие с динамиката на здравните потребности през 2023 г., е постигната.

Анализът на динамиката на основните показатели за дейността на стационара на лечебното заведение през 2023 г., в сравнение с 2022 г. и 2021 г. е представен в следната таблица:

Година\ Показател	Ср. год. брой легла	Легло-дни	Използвае мост - дни	Използвае мост - %	Преминали болни	Изписани	Починали	Леталитет	Среден престой
2021	426	110 149	258,57	70,84	16 464	15 162	1 108	6,81	6,69
2022	400	97 270	243,18	66,62	17 258	16 425	642	3,76	5,64
2023	400	93 663	234,16	64,15	18 162	17 446	535	2,98	5,16
Разлика 2023/2022	-	-3 607	-9,02	-2,47	904	1 021	-107	-0,78	-0,48
Разлика 2023/2021 /базова/	-26	-16 486	-24,11	-6,69	1 698	2 284	-573	-3,83	-1,53

Обобщените резултати от анализа във връзка с изпълнението на заложената нефинансова цел за оптимизиране на болничната дейност в съответствие с динамиката на здравните потребности са, както следва:

8.2.1.1. Оптимизиране на броя на леглата

Заложеният в бизнес програмата показател е изпълнен. През 2023 г. броят на леглата е запазен спрямо предходната 2022 г., когато е намален с 26 легла спрямо 2021 г.– от 426 на 400 броя.

8.2.1.2. Увеличение на броя на преминалите болни

Показателят е изпълнен за 2023 г. Преминалите болни за 2023 г. са увеличени с 904 спрямо предходната година и с 1 698 спрямо базовата 2021 г.

8.2.1.3. Намаление на средния престой

Средният престой е намален през 2023 г. с 0,48 дни спрямо предходната година и с 1,53 дни спрямо 2021 г.

8.2.2. Обновяването на медицинската апаратура през годината също е постигната цел, въпреки намалението на стойността на новопридобитата медицинска апаратура спрямо предходната година.

Придобитите през годината дълготрайни активи са на обща стойност 509 хил.лв., финансирани със субсидии от МЗ, собствени средства и средства от дарители.

Придобити активи по източници на финансиране	2023 год. хил.лв.	2022 год. хил.лв.	2021 год. /базова/ хил.лв.
Собствени средства	160	207	154
Субсидии от Министерство на здравеопазването	175	237	49
Субсидии от Община Шумен	-	121	79
Субсидия от Община Хитрино	-	5	10
Община Венец	-	5	5
Община Каолиново	-	10	-
Община Каспичан	-	7	11
Дарители	174	209	150
Общо придобити активи	509	801	458
- в т.ч. новопридобита медицинска апаратура	427	705	385

Новопридобитата медицинска апаратура през 2023 г. е на стойност 427 хил.лв., спрямо 705 хил.лв. за предходната година и 385 хил.лв. спрямо базовата 2021 г.

8.2.3. Нефинансовата цел, свързана с персонала и формулирана като гарантиране и повишаване на качеството на медицинските услуги чрез поддържане на оптимален брой и подобряване на структурата на човешките ресурси, обучение, квалификация и повишаване на мотивацията на персонала, също е изпълнена в значителна степен.

Изпълнението на показателите, заложи в бизнес програмата за постигането на нефинансовата цел, свързана с повишаване на качеството на медицинските услуги и подобряване на човешките ресурси е, както следва:

8.2.3.1. Запазване на средносписъчния брой на персонала

Показателят е изпълнен. Средносписъчният брой на персонала за 2023 г. е 771 души спрямо 748 за 2022 г. и 718 за 2021 г., т.е. е увеличен с 53 души спрямо базовата 2021 година.

Сравнителните данни за движението на персонала на лечебното заведение за периода 2021-2023 год. са отразени в таблицата по-долу:

Година	Средно списъчен брой	Общ брой		Висш медицински персонал		Висш немедицинск и персонал		Медицински специалисти		Друг персонал	
		Щат	Зает щат	Щат	Зает щат	Щат	Зает щат	Щат	Зает щат	Щат	Зает щат
2023	771	764,75	764,75	178,00	178,00	24,25	24,25	317,25	317,25	245,25	245,25
2022	748	767,50	766,50	181,25	180,25	23,75	23,75	318,50	318,50	244,00	244,00
2021/базова/	718	793,00	776,00	171,00	171,00	22,25	21,25	328,00	315,00	271,75	268,75

8.2.3.2. Усилия за подобряване на човешките ресурси

Като цяло, показателят е изпълнен по отношение на броя на специализантите и на броя на обучените и квалификацията, но не е постигнато подобряване на възрастовата структура на персонала.

8.2.3.2.1. Увеличение на броя на специализантите

Броят на специализантите през 2023 г. е 34 и е запазен спрямо 2022 г., но е увеличен с 5 спрямо базовата 2021 г., каквато е заложената нефинансова подцел в бизнес програмата.

Сравнителните данни за лекарите специализанти в лечебното заведение за периода 2021 - 2023 г. са отразени в таблицата:

Специалности по които се провежда специализацията	Физически лица лекари специализанти на основен трудов договор								
	2023 год.			2022 год.			2021 год. /базова/		
	Общо	I-ва специалност	II-ра специалност	Общо	I-ва специалност	II-ра специалност	Общо	I-ва специалност	II-ра специалност
ОБЩО:	34	33	1	34	33	1	29	28	1
Ушно-носно-гърлени болести	1	1		2	2		1	1	
Клинична микробиология	1	1		1	1		1	1	
Вътрешни болести	1	1		1	1		1	1	
Пневмология и фтизиатрия	3	3		1	1		2	2	
Анестезиология и интензивно лечение	2	2		2	2		1	1	
Урология	1	1		1	1		1	1	
Физикална и рехабилитационна медицина				1	1		1	1	
Неонатология	1		1	1	1		1	1	
Инфекциозни болести				1	1		1	1	
Хирургия	1	1		1	1		1	1	
Педиатрия	2	2		3	3		2	2	
Кардиология	3	3		3	2	1	4	3	1

Нервни болести	4	4		3	3		2	2	
Ортопедия и травматология	2	2		2	2		2	2	
Кожни и венерически болести	6	6		3	3		3	3	
Ревматология				1	1		1	1	
Акушерство и гинекология				1	1		2	2	
Клинична лаборатория	1	1		1	1				
Образна диагностика	3	3		3	3		2	2	
Нефрология	1	1		1	1				
Клинична патология	1	1		1	1				

8.2.3.2.2. Увеличение на относителния дял на персонала до 44 годишна възраст

Относителният дял на персонала до 44 годишна възраст за 2023 г. е 31,08 % спрямо 32,83 % за 2022 г. и 35,40 % за 2021 г., т.е. тенденцията към застаряване на персонала се запазва и през 2023 г., което налага полагане на по-големи усилия през следващите години за привличане и стимулиране на млади и перспективни хора.

Възрастова структура на персонала	2023 г.	2022 г.	2021 г. /базова/
до 25 години	7,84%	7,27 %	8,57 %
26-35 години	13,78%	12,78 %	12,65 %
36-44 години	9,46 %	12,78 %	14,18 %
Общо персонал до 44 години	31,08 %	32,83 %	35,40 %
45-54 години	28,11%	31,20 %	30,82 %
55-64 години	28,24%	26,82 %	27,45 %
над 65 години	12,57%	9,15 %	6,33 %
Общо:	100,00%	100,00 %	100,00 %

8.2.3.2.3. Увеличение на броя на обученията и квалификациите

Показателят е изпълнен. През 2023 г. служителите на лечебното заведение са присъствали на 35 обучения и курсове за квалификация и преквалификация, с 3 броя повече спрямо 2022 г., когато броят на обученията и квалификациите е 32. Спрямо базовата 2021 г. обученията през 2023 г. са с 12 повече.

8.2.3.3. Увеличение на мотивацията на персонала чрез увеличение на средната брутна работна заплата

Показателят е изпълнен спрямо предходната година, но не е изпълнен спрямо базовата 2021 г. Средната месечна брутна заплата за 2023 е увеличена със 79 лв. или с 3,89 % спрямо 2022 г. /2 108 лв. за 2023 г. спрямо 2 029 лв. за 2022 г./ Спрямо базовата година обаче, поради липсата на допълнителни плащания за работа с Ковид-19 и по чл.5 от ЗБНЗОК, се отчита намаление с 286 лв., въпреки увеличените основни работни заплати на персонала.

Достигнатите нива на средната брутна работна заплата по категории персонал и изменението им спрямо предходната и спрямо базовата година са представени в следната таблица:

Табл.14

Средна брутна работна заплата по категории персонал	2023 г.	2022 г.	2021 г. /базова/	Изм. 2023/2022		Изм. 2023/2021 /базова/	
	лв.	лв.	лв.	лв.	%	лв.	%
Лекар без специалност	2 501	2 528	3 376	-27	-1,07	-875	-25,92
Лекар специализант	2 169	2 336	3 083	-167	-7,15	-914	-29,65
Лекар с една специалност	4 170	3 851	3 938	319	8,28	232	5,89
Лекар с 2 и повече специалности	4 140	3 674	4 062	466	12,68	78	1,92
Фармацевт	3 135	3 031	3 194	104	3,43	-59	-1,85
Висш немедицински персонал	2 441	2 044	1 963	397	19,42	478	24,35
Медицински специалист	1 995	1 983	2 444	12	0,61	-449	-18,37
Санитар	1 141	1 255	1 681	-114	-9,08	-540	-32,12
Болногледач	899	1 158	1 251	-259	-22,37	-352	-28,14
Друг персонал	1 302	1 167	1 140	135	11,57	162	14,21
Общо за МБАЛ-Шумен АД	2 108	2 029	2 394	79	3,89	-286	-11,95

8.2.3.4. Повишаване на удовлетвореността на пациентите от обслужването в болницата

Анализът на данните показва, че заложеният в бизнес програмата показател за увеличаване на удовлетвореността на пациентите при проведените редовни годишни анкети, е изпълнен. Пациентите, отговорили утвърдително на поставения въпрос дали са удовлетворени от болницата като цяло, при проведената през 2023 г. анкета, са 70 %, с 2 процентни пункта повече спрямо 2022 г., когато удовлетворените пациенти са били 68 % и със 7 процентни пункта повече спрямо базисната 2021 г., когато процентът на удовлетворените пациенти е бил 63.

Повишаването на качеството на медицинската помощ е един от приоритетите в дейността на лечебното заведение. Оценката, получена от пациентите, е важна обратна връзка, за която дружеството ежегодно провежда анкета сред пациентите чрез анкетна карта, която съдържа 8 раздела с 23 въпроса.

Разделите в анкетната карта са свързани с постъпването в лечебното заведение, обслужването от лекарите, обслужването от медицинските специалисти, престой в отделението, хигиена, хранене на пациентите, изписване от болницата и цялостна оценка на лечебното заведение.

Проучването за 2023 г. е проведено през м. декември в 14 основни отделения. Анкетирани са 140 пациенти, от които 38 мъже и 102 жени.

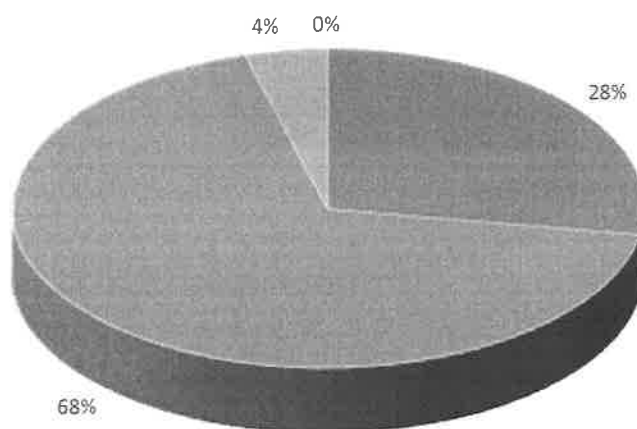

На въпрос №19. – „Удовлетворени ли сте от болницата като цяло?“ през 2023 г. 1 % от пациенти са отговорили „не“, 26 % „донякъде“, 70 % „да“, 3 % „не мога да преценя“.

През 2022 г. няма пациенти, отговорили „не“, 28 % са отговорили „донякъде“, 68 % „да“ и 4 % „не мога да преценя“.

2022 г.
Удовлетворени ли сте от болницата като цяло?

През базисната 2021 г. на въпроса „Удовлетворени ли сте от болницата като цяло?“ - 6 (2%) от пациенти са отговорили „не“, 58 (19%) „донякъде“, 189 (63%) „да“, 47 (16%) „не мога да преценя“.

8.2.4. Социална политика, осигуряваща достъп до медицинска помощ извън обхвата на задължителното здравно осигуряване. Заложената в програмата цел е изпълнена.

През 2023 г., на основание чл. 106, ал.3, съответно чл. 106а, ал. 6 от ЗЛЗ и чл. 9, ал. 1 от Наредба № 3 от 2019 г. за медицинските дейности извън обхвата на задължителното здравно осигуряване, за които Министерство на здравеопазването субсидира лечебни заведения и за критериите и реда за субсидиране на лечебни заведения, лечебното заведение е сключило договор № РД-12-115/25.01.2023 г. с Министерство на здравеопазването за медицински дейности извън обхвата на задължителното здравно осигуряване, с който гарантира достъпа на неосигурени лица до спешната медицинска помощ и други дейности извън обхвата на задължителното здравно осигуряване.

Предмет на договора е оказването на спешна медицинска помощ за пациенти със спешни състояния, преминали през спешно отделение, които не са хоспитализирани в лечебното заведение, за оказване на консултативна помощ на спешни пациенти по искане на дежурните екипи в центровете за спешна медицинска помощ, за лечение и амбулаторно проследяване на болни с туберкулоза, за медицинската експертиза, осъществявана от ТЕЛК, за поддържане готовността на отделението по инфекциозни болести за оказване на медицинска помощ при епидемично разпространение на заразни болести по чл.61, ал.1 или 3 от Закона за здравето и за дейността, която лечебното заведение осъществява в отдалечен район.

През м. октомври 2023 г. дружеството е подписало договор № РД-12-244/19.10.2023 г. с Министерство на здравеопазването за субсидиране на поддържане на готовността му за оказване на медицинска помощ при извънредни ситуации, аварии и катастрофи, включително основно за осигуряване на трудови възнаграждения на персонала и на оперативни разходи за снабдяване с електрическа и/или топлинна енергия, и/или с природен газ и за водоснабдяване.

8.2.5. Целта, свързана с борбата с корупцията, също е постигната.

През годината няма подадени жалби и сигнали за корупция, свързани с управлението и дейността на лечебното заведение.

8.2.6. Добро корпоративно управление

Дружеството прилага стандартите за добро корпоративно управление, в т.ч. приложимите за дейността му текстове от Националния кодекс за корпоративно управление, т.е. заложената в бизнес програмата цел за добро корпоративно управление, е постигната.

Корпоративното управление е част от съвременната делова практика и съдейства за конкурентоспособността на бизнеса и националните икономики, както и за устойчивото развитие в национален и международен план. МБАЛ-Шумен АД, като търговско дружество с над 50 % държавно участие в капитала и публично предприятие по смисъла на Закона за публичните предприятия, спазва установените с Търговския закон и Закона за публичните предприятия принципи и норми на корпоративно управление.

Лечебното заведение прилага Националния кодекс за корпоративно управление, който е съобразен с нормативната уредба в страната, без да я повтаря. Той препоръчва прилагането на добри практики и принципи на корпоративно управление, в това число и в областта на устойчивото развитие. В основата на Кодекса е разбирането за корпоративното управление като балансирано взаимодействие между акционери, ръководство и заинтересованите лица.

Съветът на директорите насочва и контролира независимо и отговорно дейността на дружеството съобразно установените визия, цели, стратегии на дружеството и интересите на акционерите и заинтересованите лица, следи за резултатите от дейността на дружеството и при необходимост инициира промени в управлението на дейността, третира равнопоставено всички акционери, действа в техен интерес и с грижата на добър търговец.

Членовете на Съвета на директорите се ръководят в своята дейност от общоприетите принципи за почтеност, лоялност и управленска и професионална компетентност. Съветът на директорите е приел и спазва Етичен кодекс.

Съветът на директорите при изпълнение на своите функции се стреми да следва икономическите, социални и екологически приоритети на дружеството.

Съветът на директорите осигурява и контролира изграждането и функционирането на система за управление на риска, съдейства за утвърждаване на култура за устойчиво развитие.

Съветът на директорите осигурява и контролира интегрираното функциониране на системите за счетоводство и финансова отчетност и вътрешен контрол, дава насоки, одобрява и контролира изпълнението на бизнес плана на дружеството, сделките от съществен характер, както и други дейности, установени в устройствените му актове и се отчита за своята дейност пред Общото събрание на акционерите.

Членовете на Съвета на директорите избягват и не допускат реален или потенциален конфликт на интереси.

Ръководството на МБАЛ-Шумен АД гарантира равнопоставеното третиране на всички акционери и осигурява информираност на всички акционери относно техните права, финансовите резултати на дружеството и корпоративните събития.

Всички акционери са информирани за законовите изисквания, съгласно които се свикват и провеждат общите събрания на акционерите, включително процедурите за гласуване. Ръководството на дружеството предоставя достатъчна и навременна информация относно датата и мястото на провеждане на общото събрание, както и пълна информация относно въпросите, които ще се разглеждат и решават на събранието.

Ръководството поддържа база данни с контакти на всички свои акционери, позволяваща изпращане на директни съобщения до тях или до определено от тях лице.

Ръководството на дружеството, по време на общото събрание, осигурява правото на всички акционери да изразяват мнението си, както и да задават въпроси.

Членовете на съвета на директорите на МБАЛ-Шумен АД се стремят да присъстват на общите събрания на акционерите на дружеството, като изпълнителният директор по принцип присъства задължително и отсъствието му е само по уважителни причини.

Ръководството на дружеството се е стремilo винаги текстовете в писмените материали, свързани с дневния ред на Общото събрание, да бъдат конкретни и ясни, без да въвеждат в

заблуждение акционерите. Всички предложения относно основни корпоративни събития са представени като отделни точки в дневния ред на Общото събрание, в т.ч. предложението за разпределяне на печалба.

Ръководството на МБАЛ-Шумен АД е утвърдило Политика за разкриване на информация в съответствие със законовите изисквания и поддържа система за разкриване на финансова и нефинансова информация, която гарантира равнопоставеност на адресатите на информацията (акционери, заинтересовани лица, инвестиционна общност) и не позволява злоупотреби с вътрешна информация.

Системата за разкриване на финансова и нефинансова информация осигурява пълна, навременна, вярна и разбираема информация, която дава възможност за обективни и информирани решения и оценки.

Ръководството на дружеството контролира спазването на сроковете за изготвяне на годишните и междинните отчети и реда за разкриване на информация.

Корпоративното ръководство оповестява на годишна база нефинансова информация в съответствие с националното законодателство и приложимото европейско право.

Като част от системата за разкриване на информация, дружеството е разработило и поддържа интернет страница, на която публикува и поддържа информация за:

- дейностите и услугите, извършвани от дружеството;
- информация за пациентите;
- информация за ръководството на лечебното заведение, отделения, структурни звена и др.;
- информация относно вида и цената на всички предоставяни медицински и други услуги и за начина им на заплащане, съгласно чл. 98 от Закона за лечебните заведения;
- информация за свободни работни места за лекари, които желаят да специализират;
- друга информация.

8.2.7. Публичността и прозрачността на дейността също са изпълнена цел.

Дружеството публикува тримесечни и годишни отчети и доклади за дейността си в съответствие с приложимото законодателство, утвърдената Политика за разкриване на информация и в законовите срокове на сайта на Агенцията за публичните предприятия, която информация е публична и общодостъпна.

Обобщението на изпълнението на основните ключови показатели за изпълнение на нефинансовите цели за 2023 г., заложи в бизнес програмата, са представени в следната таблица:

Нефинансови цели и показатели за изпълнение на бизнес програмата през 2023 г.		
1. Цели, произтичащи от стратегическата цел	Показатели, заложи в Бизнес програмата	Отчет за степента на изпълнение на заложените показатели
1.1. Оптимизиране на болничната дейност в съответствие с динамиката на здравните потребности	Оптимизиране на броя на леглата - намаление спрямо 2021 г. и запазване на настоящия брой легла	Показателят е изпълнен. Броят на леглата е намален през 2022 г. с 26 легла спрямо 2021 г. и е запазен през 2023 г. /400 легла за 2023 г. спрямо 400 легла за 2022 г. и 426 легла за 2021 г./
	Увеличение на броя на преминалите болни	Показателят е изпълнен. Броят на преминалите болни за 2023 г. е увеличен с 1 698 болни спрямо базовата 2021 г. и с 904 болни спрямо предходната 2022 г. /18 162 за 2023 г. спрямо 17 258 за 2022 г. и 16 464 за базовата 2021 г./
	Намаление на средния престой	Показателят е изпълнен. Средният престой през годината е намален с 1,53 дни спрямо базовата 2021 г. и с 0,48 дни спрямо предходната година /5,16 дни за 2023 г. спрямо 5,64 дни за 2022 г. и 6,69 дни за базовата 2021 г./
1.2. Обновяване на медицинската апаратура	Увеличение на стойността на новопридобитата медицинска	Показателят е изпълнен спрямо базовата 2021 г.

	апаратура	Стойността на новопридобитата медицинска апаратура през 2023 г. се увеличава с 42 хил.лв. спрямо базовата 2021 г., но намалява с 278 хил.лв. спрямо предходната година /427 хил.лв. за 2023 г., 705 хил.лв. за 2022 г. и 385 хил. за базовата 2021 г./
1.3. Гарантиране и повишаване на качеството на медицинските услуги чрез поддържане на оптимален брой и подобряване на структурата на човешките ресурси, обучение, квалификация и повишаване на мотивацията на персонала	Запазване на средносписьчния брой на персонала	Показателят е изпълнен. Средносписьчният брой за годината е увеличен с 53 работници и служители спрямо базовата 2021 г. и с 23 работници и служители спрямо предходната година /771 за 2023 г. спрямо 748 за 2022 г. и 718 за базовата 2021 г./
	Увеличение на броя на специализантите, Увеличение на относителния дял на персонала до 44 години, Увеличение на броя на обученията и квалификациите	Показателят е изпълнен по отношение на броя на специализантите. Налице е увеличение на броя на специализантите спрямо базовата 2021 г. и запазването му спрямо предходната година. /34 броя за 2023 г., 34 броя за 2022 г. спрямо 29 броя за базовата 2021 г./ Изпълнен е и по отношение на броя на обученията. Броят на обученията през 2023 г. е увеличен - с 12 броя спрямо базовата 2021 г. и с 3 броя спрямо предходната 2022 г. /35 броя за 2023 г. спрямо 32 броя за 2022 г. и 23 броя за базовата 2021 г./ Показателят не е изпълнен по отношение на относителния дял на персонала до 44 години. Налице е намаление с 4,32 процентни пункта спрямо базовата 2021 г. на относителния дял на персонала до 44 години – от 35,4 % за 2021 г. на 31,08 % за 2023 г. Намалението спрямо предходната 2022 г. е с 1,75 процентни пункта - от 32,83 % за 2022 г. на 31,08 % за 2023 г.
	Увеличение на средната брутна работна заплата	Показателят не е изпълнен спрямо базовата 2021 г. Изпълнен е спрямо 2022 г. Средната брутна работна заплата на персонала за 2023 г. намалява с 286 лв. спрямо базовата 2021 г. Увеличени са основните работни заплати на персонала, но средната месечна брутна заплата намалява спрямо базовата 2021 г. Причина за намалението – през цялата база 2021 г. има доплащания за работа с Ковид-19 и по чл.5 от ЗБНЗОК, докато през 2023 г. няма получавани допълнителни суми за възнаграждения на персонала във връзка с усложнената епидемична обстановка. Спрямо предходната 2022 г. средната брутна работна заплата се увеличава със 79 лв. /2 108 лв. за 2023 г. спрямо 2 029 лв. за 2022 г. и 2 394 лв. за базовата 2021 г./
Повишаване на удовлетвореността на пациентите при проведените редовни годишни анкети	Показателят е изпълнен. Удовлетвореността на пациентите при проведената редовна годишна анкета за 2023 г. е увеличена, както спрямо базовата, така и спрямо предходната година. /Удовлетворените пациенти са 70% за 2023 г. спрямо 68 % за 2022 г. и 63 % за базовата 2021 г./	
1.4. Социална политика, осигуряваща достъп до медицинска помощ извън обхвата на задължителното здравно осигуряване	Сключване на договор с МЗ за медицински дейности извън обхвата на задължителното здравно осигуряване	Показателят е изпълнен. Лечебното заведение е сключило договори през 2023 г. с МЗ за медицински дейности извън обхвата на задължителното здравно осигуряване - № РД-12-115/25.01.2023 г. и № РД-12-244/19.10.2023 г.

1.5. Борба с корупцията	Липса или намаление на броя на подадените жалби и сигнали за корупция	Показателят е изпълнен – през 2023 г. няма подадени жалби и сигнали за корупция.
1.6. Добро корпоративно управление	Прилагане на стандартите за добро корпоративно управление	Показателят е изпълнен – лечебното заведение прилага приложимите за дейността му текстове от Националния кодекс за корпоративно управление.
1.7. Публичност и прозрачност на дейността	Публикуване на тримесечни и годишни отчети и доклади за дейността	Показателят е изпълнен – дружеството публикува тримесечни и годишни отчети и доклади за дейността в АППК.

В заключение може да се обобщи, че заложените в бизнес програмата на дружеството финансови и нефинансови цели за 2023 г. са изпълнени в значителна степен. Тази оценка дава увереност на ръководството да продължи усилията, насочени към повишаване на качеството на медицинската дейност и подобряване на финансовото състояние на лечебното заведение.

9. БЪДЕЩО РАЗВИТИЕ И ИНВЕСТИЦИОНЕН ПЛАН НА ДРУЖЕСТВОТО ЗА 2024 Г.

И през 2024 г. лечебното заведение ще продължи да изпълнява своите стратегически цели и задачи:

- Подобряване на качеството и ефективността на диагностично-лечебния процес;
- Повишаване на технологичното ниво, подобряване на условията на труд и лечение;
- Кадрова политика, насочена към инвестиции в кадри и непрекъсната квалификация на персонала;
- Повишаване на икономическата ефективност от дейността с оглед гарантиране на финансова стабилност на дружеството;
- Повишаване на общата конкурентоспособност на лечебното заведение.

Стремежът на лечебното заведение е чрез технологичното обновление, подобряване на организацията, условията и качеството на дейността и повишаване на мотивацията на персонала, дружеството да предложи още по-качествени и ефективни здравни услуги, да повиши удовлетвореността на пациентите и да увеличи пазарния си дял на пазара на здравни услуги в област Шумен.

Бъдещото развитие на дружеството се гарантира от сключените с РЗОК – Шумен договори за извършване на болнична медицинска помощ по клинични пътеки, клинични процедури, амбулаторни процедури, както и от предоставените на основание договор финансови средства по методика от МЗ.

9.1. СРЕДНОСРОЧНИ ФИНАНСОВИ ЦЕЛИ И ПЛАНИРАНИ РЕЗУЛТАТИ

Средносрочните финансови цели и планираните резултати на лечебното заведение са формулирани на база на определените общи финансови цели, които държавата си поставя като собственик и целят подобряване на финансовото състояние на дружеството чрез:

- постигане на капиталова ефективност;
- намаляване на финансовия риск;
- осигуряване на дивидентна доходност.

Средносрочните финансови цели на лечебното заведение са свързани гарантиране на финансовата му стабилност и включват:

- Увеличаване на приходите от дейността чрез разкриване на нови дейности и стимулиране на резултатите от дейността.
- Противодействие на процесите на значително увеличение на разходите, контрол и мерки за оптимизирането им чрез:

- Повишаване на икономическата ефективност от дейността с оглед гарантиране на финансова стабилност на дружеството;
- Постигане на положителен финансов резултат;
- Увеличение на собствения капитал;
- Намаляване на общия размер на задълженията;
- Намаление на просрочените задължения към доставчици и на общата сума на задълженията към тях;
- Преустановяване на генерирането на големи загуби от дейността;
- Намаляване, макар и минимално, на натрупаните загуби от минали години.
- Финансова стабилност на лечебното заведение.

9.2. СРЕДНОСРОЧНИ НЕФИНАНСОВИ ЦЕЛИ И ПЛАНИРАНИ РЕЗУЛТАТИ

Средносрочните нефинансови цели и планираните резултати на лечебното заведение са формулирани на база на определените общи нефинансови цели, които държавата си поставя като собственик:

- подобряване на корпоративното управление с оглед повишаване на ефективността и подобряване на дейността;
- публичност и прозрачност на дейността;
- борба с корупцията;
- социална политика, осигуряваща достъп до медицинска помощ извън обхвата на задължителното здравно осигуряване.

Основните нефинансови цели, произтичащи от стратегическата цел включват:

1. Оптимизиране на болничната дейност в съответствие с динамиката на здравните потребности, в т.ч.:

- Оптимизиране на броя на леглата – намаляване спрямо 2021 г., когато бяха увеличени във връзка с пандемията от Ковид-19 и последващо запазване на достигнатия брой легла през останалия програмен период;

- Увеличение на броя на преминалите болни;
- Увеличение на използваемостта на леглата;
- Намаление на средния престой;

2. Обновяване на медицинската апаратура;

3. Гарантиране и повишаване на качеството на медицинските услуги чрез поддържане на оптимален брой и подобряване на структурата на човешките ресурси, обучение, квалификация и повишаване на мотивацията на персонала, в т.ч.:

- Запазване на средносписъчния брой на персонала;
- Усилия за подобряване на човешките ресурси
  - Увеличение на броя на специализантите;
  - Увеличение на относителния дял на персонала до 44 годишна възраст;
  - Увеличение на броя на обученията и квалификациите.
- Увеличение на мотивацията на персонала чрез увеличение на средната брутна работна заплата и подобряване на условията на труд;
- Повишаване на удовлетвореността на пациентите.

4. Извършване на дейности, свързани със социалната политика, осигуряваща достъп до медицинска помощ извън обхвата на задължителното здравно осигуряване;

5. Борба с корупцията;
6. Добро корпоративно управление;
7. Публичност и прозрачност на дейността.

Реализирането на поставените нефинансови цели е предпоставка за постигане на стратегическите цели на лечебното заведение:

- Подобряване на качеството и ефективността на диагностично-лечебния процес;
- Повишаване на технологичното ниво, подобряване на условията на труд и лечение;
- Кадрова политика, насочена към инвестиции в кадри и непрекъсната квалификация на персонала;
- Повишаване на общата конкурентоспособност на лечебното заведение.

Стремежът на лечебното заведение е чрез технологичното обновление, подобряване на организацията, условията и качеството на дейността и повишаване на мотивацията на персонала, дружеството да предложи още по-качествени и ефективни здравни услуги, да повиши удовлетвореността на пациентите и да увеличи пазарния си дял на пазара на здравни услуги в област Шумен.

9.3. ИНВЕСТИЦИОНЕН ПЛАН

Едни от основните проблеми на лечебното заведение са незадоволителното състояние на част от сградния фонд, амортизираната апаратура и невъзможността да се отделят достатъчно средства за ремонт и закупуване на нова такава. Необходимият финансов ресурс в редица случаи надхвърля възможностите на лечебното заведение, което налага формулиране на приоритети, мобилизиране на ресурс, търсене на алтернативни форми и източници на финансиране и изработване на инвестиционна програма.

Участията на държавата и на община Шумен в капитала на дружеството формират траен ангажимент и задължения в посока на финансиране на строително-ремонтни дейности и закупуване на нова диагностично-лечебна апаратура.

Основната цел на инвестиционните намерения на ръководството е гарантиране качеството на медицинските услуги, въвеждане на нови методи на диагностика и лечение, подобряване на битовите условия за пациентите и условията на труд на персонала с цел разширяване на продуктивния портфейл и пазарния дял на лечебното заведение и постигане на финансова стабилност.

Инвестиционният план на ръководството на лечебното заведение включва следните инвестиционни проекти:

- Закупуване и въвеждане в експлоатация на компютърен томограф;

Сега използваният компютърен томограф е закупен през 2008 г., интензивно е използван вече повече от 15 години, физически и технологично е остарял, изобразява само 8 среза при пълно завъртане, което влияе на качеството на диагностичното изследване. Резервните части за този модел и вид скенери вече не се произвеждат, което прави поддържането и ремонта му много трудно, а в близко бъдеще и невъзможно.

- Закупуване и въвеждане в експлоатация на 2 бр. парно-вакуумни стерилизатори;

Сега работещите в стерилизационното звено на лечебното заведение 2 бр. автоклави тип Шерър са закупени през 1997 г. През последните 10 г. за тях не се произвеждат резервни части. Автоклавите работят с 80 % от капацитета си. За 27 години същите са силно амортизирани, често аварират и дават редовно дефекти в електрониката, което пречи на нормалния стерилизационен процес.

- Изграждане на автоматична пожароизвестителна система в Хирургически блок на стойност 80 000 лв.;

Съгласно протокол за резултатите от комплексна проверка, извършена на основание чл. 125, ал.1, т.1 от ЗМВР, съществуващата пожароизвестителна система в Хирургически блок е в неизправно състояние и не обхваща всички помещения. В резултат компетентните органи са разпоредили да се възстанови изправността на автоматичната пожароизвестителна система, съгласно изискванията на чл. 28 от Наредба № 8121з-647 за ПНПБЕО.

- Изграждане на отоплителна система в Терапевтичен блок;

Сградата на Терапевтичния блок е една от двете основни големи сгради на лечебното заведение. Построена е през 50-те години на миналия век. Представлява масивна пететажна сграда /четири етажа + подземен етаж/ с разгърната застроена площ от 9120 кв. м.

Сградата се отоплява с електричество, което към настоящия момент е много скъпо и несъобразено с изискванията за енергийна ефективност. Освен това крие рискове от възникване на пожар от забравени включени ел. уреди. Има изградена стара неработеща инсталация за отопление с топлоенергия, която следва да се демонтира, защото 90% от радиаторите са ръждясали и пробити. Следва да се изгради нова отоплителна система, включваща абонатна станция, парокотелно помещение, закупуване и монтиране на котел.

Прогнозната стойност на проекта е 150 000 лв., като се предвижда 100 000 лв. да бъдат осигурени от Община Шумен, а останалите 50 000 лв. – от собствени средства на лечебното заведение.

- Лечебното заведение планира да кандидатства през 2024 г. за средства по Плана за възстановяване и устойчивост, Инвестиция 1 „Модернизация на лечебни заведения за болнична помощ“, Компонент 3 „Модернизирани системи за диагностика и лечение на онкологични заболявания в страната“ за закупуване на ехографска система и мамограф;

- Доставка на 4 броя хемодиализни апарати със средства от дарения;
- Закупуване със собствени средства на ехограф за Отделение по образна диагностика.

9.4. РЕМОНТНА ПРОГРАМА

Лечебното заведение има нужда от извършване на редица ремонтни дейности, тъй като като цяло базата и апаратурата са амортизирани, в редица отделения не е извършван ремонт през изминалите 15 години, условията за работа на персонала и лечение на пациентите са влошени.

В бизнес програмата на дружеството са предвидени средства в размер на около 50 до 100 хил.лв. годишно за текущи неотложни ремонти основно на медицинска апаратура – перфузори, пациентни монитори, кръвно-газови анализатори и друга лабораторна апаратура, ЕКГ апарати, стерилизатори и други.

Извън текущите ремонти на медицинска апаратура и други дълготрайни материални активи е необходимо извършване на следните строително-ремонтни дейности за подобряване условията на работа на работещите и на лечението на пациентите в лечебното заведение:

- Изпълнение на строително-ремонтни и строително-монтажни дейности, свързани с реконструкция, модернизация, разширяване и обновяване на Спешно отделение по Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014 – 2020, приоритетна ос 4 „Регионална здравна инфраструктура“;

- Извършване на строително-ремонтни дейности за обновяване на Операционен блок – II-ри и III-ти етап;

По договор РД-12-279/21.12.2022 г. МЗ предостави средства на лечебното заведение за проектиране и първи етап на монтиране на Операционен блок - първа и втора операционни зали и прилежащите им помещения. За да завърши изцяло монтирането на отделението, следва да се извършат и втори и трети етап от ремонта.

- Извършване на строително-ремонтни дейности за пребазиране на Детско отделение в Хирургическия блок;

- Извършване на укрепване и ремонт на старата сграда на Детско отделение;
- Извършване на строително-ремонтни дейности на помещения в Отделение по нервни болести за изграждане на Център за тромболизи;

Необходимостта от изграждане на център за лечение чрез тромболиза е належаща, с оглед навременното овладяване на инсултите, предотвратяване на усложненията и инвалидизацията на пострадалите пациенти.

- Дофинансиране изграждането на болнично вертолетно летище;

С договор № РД-12-322/22.12.2023 г. МЗ предостави на "МБАЛ - Шумен" АД 126 хил.лв. за изграждане на болнично вертолетно летище. Направените разчети показват, че за проектирането и изграждането му са необходими още 70 хил.лв.

- Извършване на строително-ремонтни дейности на помещения, предназначени за разполагане на компютърен томограф, в т.ч. изготвяне на инвестиционен проект;
- Текущ ремонт и оборудване на помещенията, където ще се позиционира ангиографската система;
- Извършване на строително-ремонтни и укрепителни дейности в помещенията на Терапевтичен блок на „МБАЛ – Шумен“ АД, където ще се позиционира новозакупения апарат за магнитно-резонансна томография;

С договори №№ РД-12-264/25.11.2021 г. и РД-12-202/24.06.2022 г. от МЗ на "МБАЛ - Шумен" АД са предоставени поискани средства в размер на 2 072 196 лв. за закупуване на апарат за магнитно-резонансна томография, в т.ч. 92 196 лв. за ремонт и оборудване на помещенията, където ще се разположи ядрено-магнитният резонанс. Към настоящия момент предвидените средства за ремонт и оборудване на помещенията са крайно недостатъчни, тъй като икономическата конюнктура значително се различава от тази към момента на първоначалната калкулация на необходимите средства, извършена през 2021 г. Цените на строителните материали не спират да растат. По данни от самите строителни фирми цените на строителните материали бележат невиждан ръст – от 30 % до над 100 %. С оглед на изложените обстоятелства, за „МБАЛ – Шумен“ АД възниква необходимост от допълнителни средства за ремонтни дейности на помещенията, в размер на 304 200 лв. и поради следните причини: - необходимост от укрепване на помещението, поради голямото натоварване. В резултат на извършеното обследване на конструкцията на сградата се оказа, че е необходимо подът на помещението да бъде укрепен допълнително посредством метални колони, както и частично да се поднови плочата, тъй като няма да издържи тежестта на апарата, което увеличава стойността на необходимите средства.

- Извършване на ремонтни дейности за пребазиране на администрацията на втори етаж на Терапевтичен блок;

Във връзка с предстоящия ремонт на Спешно отделение по Оперативна програма „Региони в растеж” 2014 – 2020, административните кабинети, намиращи се на приземния етаж на Терапевтичен блок ще бъдат заети от помещения, включени към обновеното Спешно отделение. Поради това администрацията на болницата следва да се премести на втори етаж на Терапевтичен блок, като преди това бъде извършен ремонт на помещенията.

За съжаление дружеството не разполага с финансов ресурс да извърши необходимите ремонтни дейности със собствени средства.

- Пребазиране на болничната аптека;

Към момента болничната аптека се намира в стара амортизирана сграда, отдалечена от основните два блока на лечебното заведение, което налага два пъти дневно медикаментите, предназначени за лечението на пациентите на болницата да бъдат превозвани до стационарните отделения със специален болничен транспорт, при което се ангажират допълнително работници за товарене, превозване, разтоварване. Сградата е нефункционално организирана, трудно достъпна и за превозните средства на доставчиците на лекарства и медицински изделия. Поддържането на изискуемите условия за съхранение на лекарствените продукти ангажира все повече усилия и ресурси. Към сградата е изградена пристройка, за която лечебното заведение заплаща наем на трето лице собственик.

В условията на Ковид пандемия става все по-трудоемко и неприемливо болничната аптека да остане там, където се намира към настоящия момент. Намерението на ръководството е тя да бъде пребазирана на приземния етаж и сутерена на Терапевтичен блок - източна част, като за целта е необходимо извършването на основен ремонт на помещенията за привеждането им в съответствие с нормативните изисквания за болнична аптека.

- Ремонт на отоплителната система на Хирургически блок.

В заключение може да се обобщи, че в бъдещата дейност на болницата следва да се положат всички усилия, за да се осигури високо качество на извършваната медицинска дейност. Дейностите следва да бъдат насочени към осигуряване на подходяща структура, правилно протичане на всички процеси, извършвани в болницата и осигуряване на отлични резултати, свързани с удовлетвореността на пациентите и подобряване на тяхното здраве.

21.03.2024 г.

ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР:
/д-р ДИМИТЪР КОСТОВ/

НЕФИНАНСОВА ИНФОРМАЦИЯ
КЪМ ИНДИВИДУАЛНИЯ ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА
„МНОГОПРОФИЛНА БОЛНИЦА ЗА АКТИВНО ЛЕЧЕНИЕ –
ШУМЕН“ АД ЗА 2023 Г.

Съгласно чл. 28 от Закона за публичните предприятия „МБАЛ – Шумен“ АД следва да публикува нефинансова информация, включваща, съгласно чл.29, ал.4 от същия закон, най-малко елементите от нефинансовата декларация по чл.48 от Закона за счетоводството, както и отчети за оценка на риска, човешките ресурси и трудовите отношения, устойчивостта, въздействието върху околната среда, сделките между свързани лица и отчет за членовете на управителните и контролни органи, включително отчет за тяхното възнаграждение, отчет за възложените задължения за извършване на обществени услуги и на целите на публичната политика.

Настоящата нефинансова информация е съобразена с изискванията на Глава седма от Закона за счетоводството и чл. 29, ал. 4 от Закона за публичните предприятия и съдържа:

- Нефинансова декларация по чл. 48 от Закона за счетоводството, съдържаща информация в степен, необходима за разбиране на развитието, резултатите, състоянието на дружеството и въздействието на неговата дейност, отнасяща се до екологичните и социалните въпроси и въпросите, свързани със служителите, зачитането на правата на човека, борбата с корупцията и подкупите;

- Отчет за оценка на риска;
- Отчет за човешките ресурси и трудовите отношения;
- Отчет за устойчивостта и въздействието на околната среда;
- Отчет за сделките между свързани лица;
- Отчет за членовете на управителните органи, включително отчет за тяхното възнаграждение;
- Отчет за изпълнението на възложените задължения за извършване на обществени услуги и на целите на публичната политика.

Нефинансовата информация представлява неразделна част от годишния доклад за дейността на дружеството за 2023 г.

I. НЕФИНАНСОВА ДЕКЛАРАЦИЯ ПО ЧЛ.48 ОТ ЗАКОНА ЗА СЧЕТОВОДСТВОТО

1. ОПИСАНИЕ НА БИЗНЕС МОДЕЛА НА ПРЕДПРИЯТИЕТО

„МБАЛ – Шумен“ АД е единствената болница в Шуменска област, която предлага 24-часова висококвалифицирана медицинска помощ по следните медицински специалности: Вътрешни болести, Гастроентерология, Ревматология, Нефрология, Клинична хематология,

Ендокринология и болести на обмяната, Пневмология и фтизиатрия, Кардиология, Педиатрия, Детска кардиология, Детска ревматология, Нервни болести, Инфекциозни болести, Анестезиология и интензивно лечение, Клинична токсикология, Хирургия, Детска хирургия, Гръдна хирургия, Неврохирургия, Ортопедия и травматология, Урология, Очни болести, Ушно-носно-гърлени болести, Акушерство и гинекология, Неонатология, Физикална и рехабилитационна медицина, Клинична лаборатория, Микробиология, Обща и клинична патология, Съдебна медицина, Образна диагностика, Трансфузионна хематология, Спешна медицина, Кожни и венерически болести.

Дружеството осъществява дейност на два адреса: в гр. Шумен, ул. «Васил Априлов» № 63 и в гр. Нови пазар, ул. «Христо Ботев» № 22.

Структура на «МБАЛ – Шумен» АД:

Структурата на „МБАЛ – Шумен” АД е изградена в съответствие с Наредба № 49/18.10.2010 г. на МЗ, на функционално-блоков принцип, както следва:

1. Консултативно-диагностичен блок;
2. Стационарен блок;
3. Административно-стопански блок.

Дружеството притежава изцяло едно дъщерно дружество и няма други дялови участия.

Консултативно-диагностичният блок /КДБ/ на адреса в гр. Шумен, ул. „Васил Априлов” №63 се състои от: Регистратура и информация; Кабинет Планов прием; Дежурен кабинет; консултативни кабинети; медико-диагностични лаборатории - Първа клинична лаборатория, Микробиологична лаборатория, с изследване на туберкулоза; отделения без легла - Първо отделение по образна диагностика, Отделение по хемодиализа, Отделение „Обща и клинична патология”, Отделение „Съдебна медицина”, Отделение по трансфузионна хематология.

Консултативно-диагностичният блок /КДБ/ на адреса в гр. Нови пазар, ул. „Христо Ботев” № 22 се състои от: приемно-консултативни кабинети; медико-диагностични лаборатории - Втора клинична лаборатория; отделения без легла - Второ отделение по образна диагностика.

Посочените структури са оборудвани с необходимите за тяхната консултативно-диагностична дейност консумативи, инструменти, пособия и апаратура.

Стационарният блок на адрес в гр. Шумен, ул. „Васил Априлов“ № 63 е с 358 легла, а стационарният блок на адрес в гр. Нови пазар, ул. „Христо Ботев“ № 22 разполага с 42 легла; общо легла за болницата през 2023 г. – 400 бр.

На адрес гр. Шумен, ул. „Васил Априлов” № 63 са разположени следните стационарни отделения: Първо вътрешно отделение; Второ вътрешно отделение; Отделение по педиатрия; Първо отделение по нервни болести; Инфекциозно отделение; Акушеро-гинекологично отделение; Неонатологично отделение; ОАИЛ; Операционен блок; Хирургично отделение; Ортопедотравматологично отделение; Урологично отделение; Отделение по ушно-носно-гърлени болести; Очно отделение; Отделение по кожни и венерически болести; Мултипрофилно спешно отделение; Първо отделение по физикална и рехабилитационна медицина.

На адрес гр. Нови пазар, ул. „Христо Ботев” № 22 са разположени следните стационарни отделения: Трето вътрешно отделение; Второ отделение по нервни болести; Второ отделение по физикална и рехабилитационна медицина.

В болницата осъществява дейност и единствената Трудово-експертна лекарска комисия /ТЕЛК/ в областта. МБАЛ разполага и с болнична аптека.

Някои от отделенията са единствени за целия регион: Спешно отделение, Неонатологично, Родилно, Урологично, Инфекциозно, Ушно-носно-гърлено,

Ортопедотравматологично, Отделение по кожни и венерически болести, Отделение по трансфузионна хематология, Отделение по съдебна медицина, Трето вътрешно, в което се лекуват пациенти с туберкулоза.

Лечебното заведение оказва денонощна спешна и планова диагностично-лечебна и консултативна дейност на всички пациенти, на които е необходимо стационарно лечение.

През 2023 г. «МБАЛ – Шумен» АД има действащ договор за оказване на болнична медицинска помощ с НЗОК по 214 клинични пътеки, 21 амбулаторни процедури и 3 клинични процедури.

На електронната страница на болницата е представена информация за всички услуги и клинични пътеки, по които работи «МБАЛ – Шумен» АД, както и отделенията и структурите, в които се извършва диагностично-лечебната дейност.

Освен това в «МБАЛ – Шумен» АД се хоспитализират всички нуждаещи се от болнично лечение пациенти, независимо от здравноосигурителния им статус, което гарантира на всички жители не само на Шуменска област, но и от други области, които са потърсили болнична медицинска помощ, да я получат своевременно. Много често това води до генериране на загуби за лечебното заведение.

ОСНОВНА МИСИЯ, ПРИНЦИПИ И ЦЕЛИ НА ДРУЖЕСТВОТО

Мисията на „МБАЛ – Шумен“ АД е чрез ефективно използване на наличните ресурси да подобрява здравето на пациентите. Лаконично е изразена в мотото: Да продължим радостта от живота заедно.

Визията за „МБАЛ – Шумен“ АД е да бъде лечебно заведение, предлагащо високо качество на медицинските услуги, на базата на наличието на висококвалифициран медицински персонал, модерна материална база и водещи медицински и информационни технологии.

Принципи на управление:

Цялостната дейност на болницата да бъде подчинена на целта за постигане на най-добри резултати за пациентите и обществото.

Управленските решения и действия да са подчинени на нормативните актове, регламентиращи дейността и възможностите за развитие на болницата.

Дейностите на болницата, които са в подкрепа на изпълнението на мисията и целите ѝ да са с приоритетно значение пред персоналните интереси.

Управлението на лечебното заведение да бъде прозрачно, основано на факти и надеждна информация.

Управленските решения да подкрепят успешното постигане на стратегическите цели на болницата, на регионалната и националната здравна политика.

Ефективността се основава на оптималното използване на ресурсите, необходими за постигане на най-добрия резултат за пациента и болницата като цяло.

При управлението се използва системния подход. Постигането на целите на болницата зависи от взаимосвързани и взаимно зависими процеси, поради което те се управляват като система, като се отчита влиянието на всеки елемент на системата върху другите.

Целите на ръководството на дружеството са насочени към:

Гарантиране и непрекъснато повишаване на качеството на медицинските дейности и услугите в съответствие с медицинските стандарти:

- Развитие на потенциала на болницата за осъществяване на високоспециализирани медицински дейности в съответствие с потребностите на пациентите, стандартите за качество и постиженията на медицинската наука;

- Непрекъснато подобряване на основните и спомагателните процеси в болницата;

- Непрекъснато технологично и информационно развитие;
- Осъществяване на нововъведения и инвестиции в подкрепа на качеството на дейността и подобряване на резултатите.

Развитие на професионалната компетентност, удовлетвореността и мотивацията на персонала:

- Осигуряване на възможност за стимулиране на професионалното развитие в теоретична и практическа насоченост;
- Гарантиране на възможност за лична и професионална изява;
- Участие в управлението.

Гарантиране на финансова стабилност на лечебното заведение:

- Осигуряване на целесъобразно използване на материалните и финансовите ресурси с оглед постигане на най-добри резултати;
- Изпълнение на стандарта за финансово управление при гарантиране на интересите и правата на пациентите;
- Развитие на дейността съобразно здравните потребности, икономическите условия и стандартите за качество на медицинската дейност;
- Поддържане на положителен финансов резултат като необходимо условие за развитие на дейността, повишаване на качеството и мотивация на персонала;
- Изпълнение на инфраструктурни инвестиционни проекти.

2. ПОЛИТИКА ПО ЕКОЛОГИЧНИТЕ ВЪПРОСИ. ПОКАЗАТЕЛИ И РЕЗУЛТАТИ ОТ ДЕЙНОСТТА ПО ОТНОШЕНИЕ НА ЕКОЛОГИЧНАТА ПОЛИТИКА.

Като част от управленската политика, ръководството се стреми към непрекъснато подобряване на практиката за екологично поведение на дружеството. Политиката по екологичните въпроси е наложила изискването за отговорно поведение от целия персонал по отношение на правилното събиране, съхранение и транспортиране на опасните отпадъци и намаляване на риска при работа с тях. Стриктно се следи за осигуряване на защита на персонала и пациентите с цел недопускане разпространението на вътреболнични инфекции. Насърчава се използването на рециклирани канцеларски материали и консумативи, а където е възможно хартиеният носител се заменя с електронен.

Бизнес моделът на дружеството е ориентиран към минимизиране на отпадъците от дейността, разделното им събиране и предаване на лицензирани фирми за третиране и оползотворяване на отпадъци, с цел рециклиране на някои видове от тях. Дружеството притежава и експлоатира парен стерилизатор за автоклавиране на неопасните болнични отпадъци, които след това се депонират в общинското депо за отпадъци.

Политиката на ръководството цели да се сведе до минимум негативното въздействие върху околната среда и да се постигне устойчивост на енергийната ефективност, чрез пряко реализиране на енергийни спестявания /подмяна на осветителните тела с енергоспестяващи/; предстоящо изграждане на нова отоплителна система, което ще доведе до значителни икономии на топлоенергия и електроенергия.

В съответствие с изискванията на Закона за лечебните заведения «МБАЛ – Шумен» АД е изградило подходяща за своята дейност инфраструктура, позволяваща достъпност на пациентите и най-вече безопасност и безвредност на медицинската техника. Създадени са подходи и условия за съхранение и развитие на инфраструктурата, така че да може да посрещне по най-добрия начин потребностите на своите пациенти. В ежедневната работа се поддържа висока степен на хигиена на работните и спомагателните помещения.

Дейността на дружеството не е свързана с отделяне на преки и непреки емисии парникови газове в атмосферата.

Болницата не попада в защитени територии по смисъла на Закона за защитените територии и НАТУРА 2000 и други специални закони по националното законодателство.

Дейността на дружеството не оказва пряко въздействие върху природните екосистеми.

Извършва се периодичен мониторинг на състоянието на природните ресурси с цел предотвратяване на замърсяване на водата, почвите и растителността, включително на показателите на околната среда в района на болницата.

В дружеството се изпълняват програми за управление на дейностите по отпадъците, което гарантира опазване на природните ресурси и здравето на хората.

В своята дейност дружеството изцяло се съобразява с разпоредбите относно дейностите по събиране и третиране на отпадъци на територията на лечебните заведения и активно си сътрудничи с контролните органи при решаване на проблеми, свързани с околната среда. «МБАЛ – Шумен» АД има сключен договор с регистриран от РИОСВ контрагент за транспортиране и третиране на опасни отпадъци.

3. ПОЛИТИКА ПО ОТНОШЕНИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ ВЪПРОСИ И ВЪПРОСИТЕ, СВЪРЗАНИ СЪС СЛУЖИТЕЛИТЕ. ПОКАЗАТЕЛИ И РЕЗУЛТАТИ ОТ ДЕЙНОСТТА ПО ОТНОШЕНИЕ НА СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА И ПОЛИТИКАТА ЗА ПЕРСОНАЛА.

Най-ценната част от ресурсите на болницата е висококвалифицираният медицински персонал. Наситеността и ефективното използване на квалифицирания медицински и немедицински труд е в основата на конкурентоспособността на лечебното заведение. Болницата разполага с висококвалифицирани лекари не само от всички основни клинични профили на медицината, но и много тясно профилирани специалности.

Всички работещи в дружеството са запознати с правата и задълженията, произтичащи от трудовите им договори. Разработен е Правилник за вътрешния трудов ред и персоналет е запознат с него. Във всеки трудов договор са заложили условията на трудовото правоотношение, а именно: основна работна заплата, продължителност на работното време, полагаем годишен платен отпуск, длъжност, срок на изпитване, срок на предизвестие при прекратяване на трудовото правоотношение. Разработени са типови длъжностни характеристики, които са утвърдени от изпълнителния директор. Всеки служител при постъпването си получава своята индивидуална длъжностна характеристика срещу подпис.

Структура на персонала по възраст през 2023 г.:

Лекари

Болница	под 35 г.		35- 44 г.		45-54 г.		55- 64 г.		65 -74 г.		над 75 г.		Общо	
	Бр.	%	Бр.	%	Бр.	%	Бр.	%	Бр.	%	Бр.	%	Бр.	%
„МБАЛ-Шумен“ АД	39	23,93	13	7,98	27	16,56	47	28,83	32	19,63	5	3,07	163	100,00

Медицински специалисти

Болница	под 35 г.		35- 44 г.		45-54 г.		55- 64 г.		65 -74 г.		над 75 г.		Общо	
	брой	%	брой	%	брой	%	брой	%	брой	%	брой	%	брой	%
„МБАЛ-Шумен“ АД	88	29,63	24	8,08	80	26,94	67	22,56	37	12,45	1	0,34	297	100,00

Структура на персонала по категории през 2023 г.:

Година	Общ брой по щат	Висш медицински персонал		Висш немедицински персонал		Медицински специалисти		Друг персонал	
		Щат	Зает щат	Щат	Зает щат	Щат	Зает щат	Щат	Зает щат
2022	767,50	181,25	180,25	23,75	23,75	318,50	318,50	244,00	244,00
2023	764,75	178,00	178,00	24,25	24,25	317,25	317,25	245,25	245,25

Структура на персонала по пол през 2023 г.:

Категории	Мъже		Жени		Общо – бр.
	бр.	%	бр.	%	
Висш медицински персонал	72	44,17	91	55,83	163
Медицински специалисти	8	2,69	289	97,31	297
Санитари и болногледачи	4	2,29	171	97,71	175
Друг персонал	37	35,24	68	64,76	105

Има изготвени длъжностно и поименно щатни разписания с необходимия брой персонал за обезпечаване на дейностите в съответствие с утвърдените и действащи медицински стандарти.

В «МБАЛ – Шумен» АД има действащ колективен трудов договор, сключен с представителите на двете синдикални организации – КНСБ и КТ «Подкрепа». Синдикални представители участват в социалния диалог в дружеството и при определяне на началните основни работни заплати, подобряване условията на труда, полагащите се допълнителни отпуски, социалната и кадровата политика и др.

Управление на човешките ресурси

Възнаграждения

Разработени са Вътрешни правила за работна заплата, в които възнаграждението на служителите е съобразено с извършваните дейности. Структурата на трудовото възнаграждение се различава в рамките на организационната йерархия и зависи както от конкретната позиция, така и от личния принос на служителите за създаването на стойност в дружеството. За всички позиции предварително са дефинирани определени нива на възнаграждение. Индивидуалното възнаграждение е структурирано в тези рамки в зависимост от личния опит, умения, познания и представяне.

Формирането на работната заплата е двукомпонентно:

- Условно постоянна част – на основание на сключени трудови договори и действащи КТД и ВПРЗ се договарят основни работни заплати и допълнителни трудови възнаграждения – за стаж и професионален опит, за положен нощен труд, труд на национални празници, разположение, спешност, операционна, интензивна и анестезиологична работа и други специфични доплащания;

- Променлива част – това са допълнителни трудови възнаграждения над основното /ДВНО/, които са с променлив характер. Тази част изцяло зависи от индивидуалния принос за постигане на добри резултати в дружеството и е регламентирана в отделни приложения към Вътрешните правила за работна заплата.

Няма различия в заплащането по възраст и пол. Заплатите се определят от вида длъжност и се изплащат регулярно в пълен размер, без просрочия.

Социална политика

Ръководството на «МБАЛ-Шумен» АД счита, че социалната политика е важна предпоставка за повишаване на удовлетвореността на персонала. В тази връзка в подписания колективен трудов договор в дружеството е предвидено да се формира фонд СБКО в размер на 3 % от начислените средства за работна заплата. От тези средства, съгласно решение на общото събрание на пълномощниците в лечебното заведение, 10 % се заделят за социално и здравно подпомагане на работниците и служителите, а останалите 90 % се разпределят поравно между служителите, пропорционално на отработените дни, дните в платен годишен отпуск и дните във временна нетрудоспособност.

Извън средствата от фонд СБКО, лечебното заведение ежегодно сключва застраховка «Трудова злополука и Общо заболяване» на персонала за сметка на социалните разходи.

Професионално развитие и обучение

Дружеството е одобрено от министъра на здравеопазването да извършва дейности по клинично обучение на студенти по медицина, клинично обучение на студенти по специалности от направление «Здравни грижи» - медицинска сестра и акушерка, следдипломно обучение на лица с професионална квалификация «лекар» по повечето медицински специалности, по които се работи в отделенията. Сключени са договори за обучение на специализанти с МУ – Варна и Тракийски университет – Стара Загора. През 2023 г. в «МБАЛ – Шумен» работят 34 лекари специализанти.

Отделно от това медицинския и немедицинския персонал посещава периодично курсова, семинари и участва в обучения за повишаване на квалификацията си. Лечебното заведение заплаща таксите за тези обучения.

Чрез обучението се дава възможност на персонала непрекъснато да развива способностите и уменията си в зависимост от личните си нужди и в съответствие с квалификационното ниво, изисквано за съответната длъжност. Служителите участват в различни обучения и при промяна на нормативните актове и установените процедури, касаещи пряко тяхната работа. Целта е подобряване и усъвършенстване на знанията и уменията им при изпълнение на служебните задължения.

Трудоустройство

На основание Наредбата за трудоустройство, Наредбата за определяне на работните места, подходящи за трудоустройство на лица с намалена работоспособност и чл. 315 от Кодекса на труда, всяка година в дружеството се изготвя списък на подходящите места и длъжности за трудоустроени лица. Списък се изготвя от комисия, определена от изпълнителния директор, в съответствие с процента, определен за отрасъла /хуманно здравеопазване – 10 % от щатната численост на персонала/.

Здравословни и безопасни условия на труда

В «МБАЛ – Шумен» АД дейността по здравословни и безопасни условия на труд е организирана съгласно нормативните изисквания. Учреден е комитет по условия на труд с паритетен брой представители на работниците и служителите и на работодателя. Комитетът провежда редовни периодични и извънредни заседания, които се протоколират.

Провеждат се регулярни лабораторни измервания на факторите на работната среда – микроклимат, шум, осветеност, йонизиращи лъчения и микробиологични изследвания на болнични повърхности.

Осигуряват се предпазно и работно униформено облекло, предпазни средства и хигиенни материали.

Провеждат се обучения, които целят да подобрят културата на безопасност на труда в организацията.

В ежедневната работа се поддържа висока степен на хигиена на работните и болничните помещения.

Ръководството на болницата има ангажимент за спазване на всички нормативни изисквания, свързани със ЗБУТ и целенасочен стремеж за предотвратяване на наранявания, заболявания и инциденти. При реализирането на политиката по осигуряване на безопасни и здравословни условия на труд работодателят работи в тясно сътрудничество със службата по трудова медицина.

4. ВЪПРОСИ, СВЪРЗАНИ С ПРАВАТА НА ЧОВЕКА. ПОКАЗАТЕЛИ И РЕЗУЛТАТИ ОТ ДЕЙНОСТТА ПО ОТНОШЕНИЕ НА ПРАВАТА НА ЧОВЕКА.

В своята фирмена политика «МБАЛ – Шумен» АД поставя на водещо място защитата на човешките права и недопускането на никакви форми на поведение, което накърнява достойнството и правата на отделната личност.

«МБАЛ – Шумен» АД не допуска проявление на никакви форми на дискриминация спрямо свои работници и служители, като изискванията към тях и задълженията им, определени в трудовите договори и длъжностните характеристики се основават единствено на изискванията на трудовото законодателство и колективния трудов договор. В дружеството има създадена и функционира комисия за недопускане на дискриминация на работното място.

В своята политика по наемане на работници и служители ръководството на лечебното заведение се води от принципа за равнопоставено третиране на всички кандидати, независимо от тяхната раса, народност, етническа принадлежност, пол, произход, религия, образование, убеждения, политическа принадлежност, лично и обществено положение и имуществено състояние.

Всички работници и служители на дружеството се съобразяват с йерархическата си подчиненост в рамките на установената вътрешна структура, като не допускат злоупотреби със служебното си положение, изразяващи се в оказване на натиск или тормоз под каквато и да е форма спрямо подчинените им служители.

«МБАЛ – Шумен» АД в качеството си на работодател, както и всички служители на дружеството, които поради естеството на служебните си задължения имат достъп до лични данни, спазват изискванията на Закона за защита на личните данни и не допускат разпространяването им по неправомерен начин.

Ръководството на дружеството е ангажирано със зачитане правата на човека във всички аспекти на дейността си, като особено внимание се отделя и на зачитане и спазване правата на пациентите.

В рамките на дейността на «МБАЛ – Шумен» АД не се допуска експлоатация на детски труд. Независимо от възможностите за полагане на труд от непълнолетни лица, предвидени в Кодекса на труда, естеството на работата на дружеството не позволява наемането на непълнолетни работници и служители.

5. ВЪПРОСИ, СВЪРЗАНИ С БОРБАТА С КОРУПЦИЯ И ПОДКУПИТЕ. ПОКАЗАТЕЛИ И РЕЗУЛТАТИ ОТ ДЕЙНОСТТА ПО ОТНОШЕНИЕ НА БОРБАТА С КОРУПЦИЯТА И ПОДКУПИТЕ.

«МБАЛ – Шумен» АД спазва и насърчава прилагането на действащото антикорупционно законодателство, като не се създават благоприятни за корупция и незаконосъобразни действия условия и се спазват норми на поведение, недопускащи прояви на корупция. Не се допуска персоналет да бъде поставян във финансова зависимост или в друга обвързаност от външни лица или организации, както и да се искат или приемат подаръци, услуги, пари или други облаги, които могат да повлияят на изпълнението на служебните задължения.

В изпълнение на антикорупционната политика са създадени следните документи, с които са запознати всички служители в лечебното заведение: Правила за приемане и разглеждане на предложения, сигнали и жалби; Вътрешни правила за реда за контрол и предотвратяване изпирането на пари и финансирането на тероризма. На електронната страница на болницата в интернет е посочен начинът и имейл адресът, на който могат да се подават сигнали за корупционни практики в лечебното заведение.

В «МБАЛ-Шумен» АД е приет Етичен кодекс, който е задължителен за всички служители, работещи в лечебното заведение.

Съблюдават се правила за чисто дарителство или спонсорство за всеки отделен случай при условията на пълна прозрачност. Има разработени и внедрени вътрешни правила за получаване на дарения.

Разработени са и се прилагат вътрешни правила за реда за планиране и организация на провеждането на процедурите за обществени поръчки, както и за контрол на изпълнението на сключените договори.

През 2023 г. няма подадени жалби и сигнали за корупция.

6. ОСНОВНИ РИСКОВЕ, СВЪРЗАНИ С ЕКОЛОГИЧНИТЕ И СОЦИАЛНИТЕ ВЪПРОСИТЕ И ВЪПРОСИТЕ, СВЪРЗАНИ СЪС СЛУЖИТЕЛИТЕ, ЗАЧИТАНЕТО НА ПРАВАТА НА ЧОВЕКА, БОРБАТА С КОРУПЦИЯТА И ПОДКУПИТЕ.

Не са констатирани рискове, които да са оценени като значими с високо въздействие върху околната среда.

По отношение на въпросите, свързани с персонала, съществува съществен риск от липса на кадри в системата и текучество на персонала, което води до нарушаване на професионалната приемственост.

През последните години е налице изтичане на висококвалифициран лекарски персонал от болницата към доболничната помощ и други болници в големите градове на страната поради възможност за формиране на по-високи доходи и по-добра перспектива за кариерно развитие. Това води до необходимост от специалисти от определени специалности за обезпечаване на оптимален работен процес в съответствие с правилата за добра медицинска практика, медицинските стандарти и изискванията по клинични пътеки.

По отношение на рисковете, свързани със зачитането на правата на човека, е налице риск от неравнопоставеност при наемане на работа, основана на пол, раса, етническа принадлежност, гражданство, произход, религия или вяра, образование, убеждения, възраст, сексуална ориентация, семейно положение, имуществено състояние или други признаци. Ръководството на дружеството не допуска проявление на никакви форми на дискриминация спрямо свои работници и служители, като изискванията към тях и задълженията им, определени в трудовите договори и длъжностните характеристики се основават единствено на изискванията на трудовото законодателство и колективния трудов договор.

Рисковете, свързани с борбата с корупцията и подкупите, са основно от действия или поведения на отделни служители, които биха могли да бъдат възприети като активен или пасивен подкуп, или като нерегламентирано облагодетелстване. В тази връзка не се допуска

служителите да бъдат поставяни във финансова зависимост или друга обвързаност от външни лица и организации, както и не се допуска нерегламентирано ползване на блага и активи.

II. ОТЧЕТ ЗА ОЦЕНКА НА РИСКА

1. Основни рискове и несигурности пред лечебното заведение, свързани с дейността и отрасъла, в който дружеството извършва тази дейност:

- Липса на кадри в системата и текучество на персонала, което води до нарушаване на професионалната приемственост;
- Риск от недофинансиране на основните медицински дейности, които лечебното заведение извършва по договори с РЗОК. При наблюдаваните инфлационни процеси и натиск за увеличение на възнагражденията на персонала, е жизнено необходимо увеличение на цените на клиничните пътеки;
- Недостатъчно субсидиране от Министерство на здравеопазването на дейностите, осъществявани от Спешно отделение, Първо вътрешно отделение по отношение лечението на туберкулозно болни пациенти и ТЕЛК;
- Увеличаване на броя на пациентите в тежко и критично състояние, респективно на разходите за лечението им;
- Недостатъчни средства за обновяване на медицинската апаратура и поддържане на материално-техническата база;
- Невъзможност за покриване на неотложни и непредвидени разходи поради липса на финансов резерв;
- Риск от конкурентен натиск от съществуващи лечебни заведения и от навлизане на нови участници в пазарния сегмент.

2. Рискове, свързани с макроикономическата среда

- Геополитическата ситуация около войната в Украйна остава силно нестабилна, с възможни значителни отрицателни ефекти за икономиката на ЕС и България. Възможно ускорено нарастване на цените на енергоносителите и електроенергията може да доведе до нарушение на производствените процеси в основни търговски партньори и риск за доставките на лечебното заведение;
- Риск от епидемично разпространение на нови заразни болести или нови, по-рискови за здравето варианти на съществуващи вируси, както и от въвеждане на извънредна епидемична обстановка или извънредно положение поради епидемично разпространение на заразни болести. Осигуряването на необходимите легла и персонал за оказване на медицинска помощ при епидемично разпространение на заразни болести в определени моменти ще изисква сериозните усилия на всички, работещи в лечебното заведение. Друг риск, произтичащ също от риска от пандемия, е свързан с въвеждане на нови ограничения в обществения живот и икономическата активност, които могат да доведат до нарушаване на глобалните вериги на доставки и производство;
- Риск от покачване на цените на основните материали и суровини над предвидените нива. Рисковете по отношение на инфлацията са свързани главно с динамиката на цените на международно търгуваните суровини и свързаните с тях вторични ефекти;
- Риск от намаляване на броя на обслужваното население, респективно на болните, нуждаещи се от хоспитализация и на приходите на лечебното заведение;
- Непрекъснато увеличение на минималната работна заплата и на минималния осигурителен доход, което предизвиква натиск за увеличение на всички основни работни заплати, създава допълнителна тежест върху разходите и води до невъзможност за изплащане на допълнителни възнаграждения и демотивация на персонала;

- Риск от допълнително затягане на паричната политика в отговор на покачващата се инфлация. По-ускорено нарастване на лихвените проценти може да повиши съществено разходите за обслужване на задълженията, което би ограничило възможностите на дружеството за развиване на нови дейности и инвестиции;

- Непрекъснато увеличение на другите разходи, ограничени възможности за намаляването им и за реализиране на икономии;

- Ограничена възможност на акционерите за инвестиции, както и на населението за плащания;

- Влошаване на икономическата конюнктура и наличие на голям брой неосигурени лица.

В хода на обичайната си дейност дружеството може да бъде изложено на различни финансови рискове, най-важните от които са пазарен риск, кредитен риск и ликвиден риск. Пазарният риск е рискът, че справедливата стойност или бъдещите парични потоци на финансовият инструмент ще варират поради промените в пазарните цени. Пазарният риск включва валутен риск, лихвен риск и ценови риск. Кредитният риск е рискът, че едната страна на финансовият инструмент ще причини финансова загуба на другата, в случай че не изпълни договореното задължение. Ликвидният риск е рискът, че дружеството би могло да има затруднения при посрещане на задълженията си по финансовите пасиви.

От страна на ръководството на дружеството финансовите рискове текущо се идентифицират, измерват и наблюдават с помощта на различни контролни механизми, за да се определят адекватни цени на услугите, предоставяни от дружеството (с изключение на определените с нормативен акт), цената на привлечените заеми и да се оценят адекватно формите на поддържане на свободните ликвидни средства, без да се допуска неоправдана концентрация на даден риск.

3. Валутен риск

Дружеството не е изложено на значим валутен риск, доколкото сделките на дружеството обичайно са деноминирани в български лева. То не поддържа валутна експозиция, деноминирана във валута, различна от националната валута.

4. Лихвен риск

Дружеството използва банкови кредити, чиито лихви се определят от общите икономически и финансови условия в страната. Ръководството на дружеството не счита, че съществуват допълнителни значими рискове от промяна в лихвените проценти извън общоприетите за съществуващата среда.

5. Ценови риск

Дружеството не е изложено на пряк ценови риск, защото неговите приходи са основно от Националната здравноосигурителна каса, като цените на услугите са регламентирани в Националния рамков договор.

Дружеството не притежава портфейлни инвестиции, както и няма практика да търгува с финансови инструменти.

6. Кредитен риск

При осъществяване на своята дейност дружеството е изложено на кредитен риск, който е свързан с риска някой от клиентите му да не бъде в състояние да изпълни изцяло и в обичайно предвидените срокове задълженията си към него. Около 73 % от приходите на дружеството за 2023 г. са от Националната здравноосигурителна каса. Събираемостта и концентрацията на другите вземания се контролират текущо.

МБАЛ-Шумен АД попада в обхвата на правилата за концентрация по чл. 28, ал. 1 от ППЗПП. Балансовата стойност на паричните средства на дружеството към края на 2023 г., както

и към края на предходната година, надвишава 3 млн.лв., поради което паричните средства на дружеството са разпределени в пет търговски банки.

Разплащателните операции на дружеството са съсредоточени в търговска банка, избрана след разглеждане, оценка и класиране от определена от изпълнителния директор на лечебното заведение комисия на подадени оферти от четири търговски банки в резултат на изпратени от лечебното заведение покани за избор на изпълнител за ежемесечно банково обслужване, включващо извършването на платежни и свързани услуги – обслужване на разплащателни сметки и други и ползване на кредит овърдрафт по разплащателна сметка. С класираната на първо място банкова институция, след Решение на редовното общо събрание на акционерите от 31.05.2023 г., на 20.07.2023 г. е сключен договор за предоставяне на финансови услуги с тригодишен срок, считано от 05.08.2023 г., а на 25.07.2023 г. – договор за кредит - тип овърдрафт, в размер на максимум 1 600 000 лв. с краен срок 05.08.2026 г. Останалите обслужващи финансови институции са избрани след разглеждане на обявените условия по предлаганите от тях банкови услуги. При сключване на договорите са спазени изискванията на чл. 28, ал. 3 от ППЗПП.

7. Ликвиден риск

Ликвидният риск се изразява в негативната ситуация дружеството да не бъде в състояние да посрещне безусловно всички свои задължения съгласно техния падеж.

Вътрешен източник на ликвидни средства за дружеството е основната му стопанска дейност. Външни източници на финансиране са банките. Дружеството прави финансово планиране, с което да посрещне изплащането на разходи и текущите си задължения за период от 30 дни. Това планиране изключва потенциалния ефект на извънредни обстоятелства, които не могат да се предвидят при нормални условия.

Дружеството осъществява постоянно контролно наблюдение на фактическите и прогнозни парични потоци по периоди напред и се стреми да поддържа оптимални наличности от парични средства, така че във всеки един момент да е в състояние да посрещне задълженията си.

III. ОТЧЕТ ЗА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ И ТРУДОВИТЕ ОТНОШЕНИЯ

Човешките ресурси са най-важните активи на едно лечебно заведение и решаващ фактор за усъвършенстването и успеха му, но същевременно са най-трудни за регулиране и за управление. Без целенасочено управление на човешките ресурси в болницата не може да се очаква нито удовлетворяване на потребителите на болничните продукти, нито осъществяване на интересите на нейния персонал. Човешките ресурси имат стратегическо значение не само за актуалното състояние, но и за техния потенциал и възможности за развитие.

Сравнителните данни за движението на персонала на лечебното заведение за периода 2022-2023 год. са отразени в таблицата по-долу:

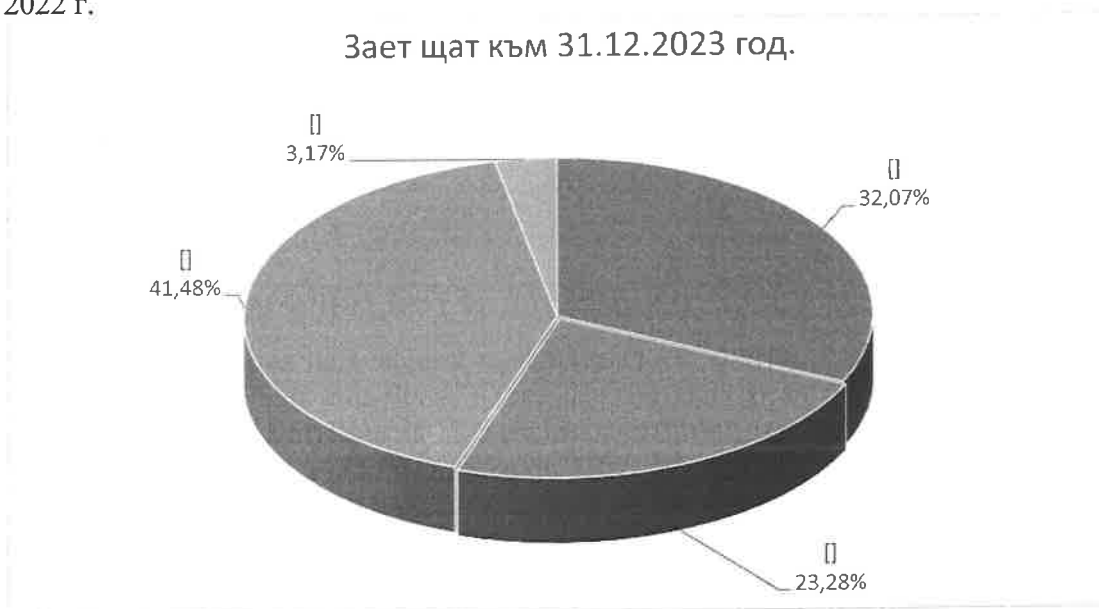
Година	Средно списъчен брой	Общ брой		Висш медицински персонал		Висш немедицинск и персонал		Медицински специалисти		Друг персонал	
		Щат	Зает щат	Щат	Зает щат	Щат	Зает щат	Щат	Зает щат	Щат	Зает щат
2023	771	764,75	764,75	178,00	178,00	24,25	24,25	317,25	317,25	245,25	245,25
2022	748	767,50	766,50	181,25	180,25	23,75	23,75	318,50	318,50	244,00	244,00

Анализът на данните показва намаление на общия щат през 2023 год. с 2,75 щатни длъжности или с 0,36 % спрямо 2022 г., причина за което е засилващата се тенденция към

постоянно намаляване броя на лекарите и медицинските сестри в страната. Професията губи своята привлекателност, нараства броят на желаещите да се реализират професионално извън пределите на страната. Значителна част от специалистите по здравни грижи се ориентират към по-добре платени и по-престижни професии. Все по-ясно се очертава нуждата от ново отношение към управление на тежестта при медицинските специалисти, като се анализират и прецизират многобройните проблеми в професионалното им развитие.

Броят на заетите щатни длъжности през 2023 г. е 764,75 спрямо 766,50 за 2022 г. Намалението е с 1,75 броя или с 0,23 % и се дължи на освобождаване на лица в пенсионна възраст с цел намаляване на разходите за персонала.

Средносписъчният брой на персонала за 2023 г. се увеличава с 23 души до 771 спрямо 748 за 2022 г.

Възрастовата структура на персонала на лечебното заведение се запазва стабилна с постоянна тенденция към застаряване. В тази насока трябва да бъде разработена стратегия за привличане и стимулиране на млади и перспективни хора.

Възрастова структура на персонала	2023 г.	2022 г.
до 25 години	7,84%	7,27 %
26-35 години	13,78%	12,78 %
36-44 години	9,46 %	12,78 %
45-54 години	28,11%	31,20 %
55-64 години	28,24%	26,82 %
над 65 години	12,57%	9,15 %
Общо:	100,00%	100,00 %

Някои от причините за това са:

- общата тенденция в цялата страна за застаряване на населението, в частност на медицинските кадри;
- повечето от новозавършилите лекари и част от медицинските професионалисти по здравни грижи търсят реализация в чужбина или в болници в столицата и големите градове на страната;

МБАЛ – Шумен АД

НЕФИНАНСОВА ИНФОРМАЦИЯ КЪМ ГФО ЗА 2023 г.

- увеличената възраст, при която се придобива право на пенсия;
- намаляващ брой лица, обучаващи се за медицински специалисти и постъпващи след завършване на образованието си в болницата;
- по-добри условия на труд и по-високо заплащане, предлагани от конкурентни лечебни заведения в града, които привличат по-младите кадри, вкл. и от вече работещите в «МБАЛ-Шумен» АД;

Най-голям е дялът на служителите на възраст между 55 и 64 години – 28,24 %, 28,11 % от служителите в лечебното заведение са на възраст между 45 и 54 години, 9,46 % са на възраст между 36 и 44 години, 13,78 % са на възраст между 26 и 35 години, 7,84 % - до 25 години и 12,57 % са на възраст над 65 години.

Съотношението на лекарите на основен трудов договор по пол и възрастови групи към 31.12.2023 год. е отразено в следната таблица:

Лекари на основен трудов договор	Общо	Мъже	Жени
до 35 години	39	18	21
35-44 години	13	7	6
45-54 години	27	10	17
55-64 години	47	18	29
над 65 години	37	19	18
Общо:	163	72	91

От една страна високата възраст на персонала е гаранция за натрупан професионален опит и рутина, но от друга страна представлява опасност от намаляване и отпадане по естествен път на квалифицираните медицински кадри в относително кратки срокове и достигане до състояние на траен кадрови дефицит. Предвид факта, че 47 лекари от общо 163 са между 55 и 64 годишна възраст, а 37 от лекарите са над 65-годишна възраст, налице е риск този недостиг да настъпи рязко и да предизвика кадрова криза.

Броят на персонала, работещ на основен трудов договор към 31.12.2023 г. в лечебното заведение е 740 души. Разпределението му по категории персонал и по пол е представено в следната таблица:

Категории персонал / Пол	Мъже	Жени	Общо
Висш медицински персонал	72	91	163
Медицински специалисти	8	289	297
Санитари и болногледачи	4	171	175
Друг персонал	37	68	105
Общо	121	619	740

Преобладава дялът на жените, който е 83,65 %, а дялът на мъжете е 16,35%, което е свързано със спецификата на професиите медицинска сестра, акушерка, лаборант.

Към 31.12.2023 г. броят на щатните лекарски длъжности в лечебното заведение е 178 и заетите длъжности са 178, т. е. 100,00 % от щата на висшия медицински персонал е зает.

Заетите лекари физически лица към 31.12.2023 год. са 183 бр., от които 163 бр. са на основен трудов договор спрямо 187 бр. заети лекари физически лица, от които 162 броя са заетите лекари на основен трудов договор към 31.12.2022 год. Това показва, че имаме увеличение на работещите лекари на основен трудов договор.

Длъжностите, заети от лекари на основен трудов договор с придобита специалност са 120, от които заети от лекари с една специалност са 93, а 27 са с две и повече специалности. Длъжностите, заети от лекари без специалност са 43 в т.ч. 33 лекари, които специализират в момента първа специалност.

Лекари по специалности към 31.12.2023 год.

В структурно отношение 73,62 % от висшия медицински персонал е с придобита специалност, а 26,38 % е без специалност.

Лекарите с една призната специалност са 67,42 % от общия брой заети лекарски длъжности, а лекарите с две и повече специалности са 27 длъжности, т.е. 15,17 % от общи брой заети лекари или 22,50 % от общия брой на лекарите с придобити специалности.

Лекарите с призната специалност, работещи на основен трудов договор по съответната специалност към 31.12.2023 год. са 163 души, т.е. 91,57 % от общия брой лекарски длъжности по щат. Лекарите с две и повече специалности са 27, т. е 15,17 % от лекарските длъжности по щат.

В „МБАЛ-Шумен“ АД се изпълнява програма за специализация и продължително обучение на персонала. Броят на специализиращите първа специалност лекари е 33 или 76,74 % от общия брой на лекарите без придобита специалност. Един лекар специализира втора специалност - Неонатология.

„МБАЛ-Шумен“ АД е привлекателна като база за специализация на лекари от други градове и области. Със Заповед РД-01-589/13.10.2020 год. болницата е одобрена да извършва дейност по обучение на студенти по медицина и професионално направление «Здравни грижи», следдипломно обучение на лица с професионална квалификация «лекар» по 23 специалности за срок от 5 години.

Сравнителните данни за лекарите специализанти в лечебното заведение за периода 2022 -2023 г. са отразени в таблицата:

Специалности по които се провежда специализацията	Физически лица лекари специализанти на основен трудов договор					
	2022 год.			2023 год.		
	Общо	I-ва специалност	II-ра специалност	Общо	I-ва специалност	II-ра специалност
ОБЩО:	34	33	1	34	33	1
Ушно-носно-гърлени болести	2	2		1	1	
Клинична микробиология	1	1		1	1	
Вътрешни болести	1	1		1	1	
Пневмология и фтизиатрия	1	1		3	3	
Анестезиология и интензивно лечение	2	2		2	2	
Урология	1	1		1	1	
Физикална и рехабилитационна медицина	1	1				
Неонатология	1	1		1		1
Инфекциозни болести	1	1				
Хирургия	1	1		1	1	
Педиатрия	3	3		2	2	
Кардиология	3	2	1	3	3	
Нервни болести	3	3		4	4	
Ортопедия и травматология	2	2		2	2	
Кожни и венерически болести	3	3		6	6	
Ревматология	1	1				
Акушерство и гинекология	1	1				
Клинична лаборатория	1	1		1	1	
Образна диагностика	3	3		3	3	
Нефрология	1	1		1	1	
Клинична патология	1	1		1	1	

Анализът на данните показва запазване на броя на специализантите, които специализират първа специалност в «МБАЛ-Шумен» АД през 2023 год. спрямо предходната 2022 година. Зачислени са лекари специализиращи по специалност Кожни и венерически болести - 3 лекари, Нервни болести – 1 лекар, Пневмология и фтизиатрия – 2 лекари и Кардиология – 1 лекар. През 2023 год. трима лекари специализанти напуснаха лечебното заведение, а един лекар със специалност „Педиатрия“ започна да специализира втора специалност „Неонатология“. През 2023 год. четирима от лекарите специализанти се дипломираха успешно по специалност “Ревматология, „Акушерство и гинекология“, “Педиатрия“ и „Ушно-носно-гърлени болести“ и един лекар придоби втора специалност “Кардиология“.

Това се дължи от една страна на либерализиране на реда и условията за придобиване на специалности в системата на здравеопазването, въведен с Наредба № 1/22.01.2016 год., а от друга страна на успешната акредитация на отделенията на лечебното заведение по отношение възможностите за обучение на студенти и специализанти, която направи възможно

зачисляването за съответна специализация на работещите в тях млади лекари без специалност, както и привличането на новозавършили лекари, желаещи да специализират.

Към 31.12.2023 г. легловия фонд е 400 легла, при което един лекар обслужва средно 2,45 легла.

„МБАЛ-Шумен” АД не разполага с лекари специалисти по Съдова хирургия и изпитва траен недостиг на лекари специалисти по следните специалности: Анестезиология и интензивно лечение, Гастроентерология, Нефрология, Неонатология, Инфекциозни болести, Ревматология и Спешна медицина. Нещо повече, малкото работещи към момента в лечебното заведение специалисти по тези специалности са в предпенсионна или в пенсионна възраст.

Възможността да бъдат осигурени необходимите специалисти е силно ограничена от следните фактори:

- работата в болничните лечебни заведения е по-непредпочитана, тъй като там за разлика от извънболничната медицинска помощ трудът е интензивен, работи се на денонощен график, полага се много нощен и извънреден труд за лечение на пациенти по спешност в критично или запуснато състояние, сериозно натоварване;
- трудовите възнаграждения в болницата са по-ниски от възможностите за формиране на доходи в извънболничната медицинска помощ;
- по-леки условия на работа/липсата на спешност и болни с тежки усложнения/ и по-високото заплащане в конкурентните лечебни заведения в града.

Към 31.12.2023 год. броят на щатните длъжности на медицинските специалисти в лечебното заведение е 317, 25, а заетите длъжности са 317,25, т.е. 100,00 % от щата на медицинските специалисти е зает.

Заетите медицински специалисти физически лица са 338 души, а 297 души са на основен трудов договор. От общия брой медицински специалисти, работещи в лечебното заведение, 46 имат образователно - квалификационна степен бакалавър или магистър, като 27 са магистри по специалността „Управление на здравните грижи”, 1 е магистър по специалността „Обществено здравеопазване”, 18 – бакалаври по специалността „Управление на здравни грижи”. В операционен блок една медицинска сестра притежава образователно - квалификационна степен магистър по специалност “Операционна и превързочна техника“ и една притежава образователно - квалификационна степен магистър по специалност „Анестезиология и интензивни грижи“.

Съотношението на медицинските специалисти на основен трудов договор по пол и възрастови групи към 31.12.2023 год.

Медицински специалисти на основен трудов договор	Общо	Мъже	Жени
до 35 години	88	1	87
35-44 години	24	1	23
45-54 години	80	2	78
55-64 години	67	3	64
над 65 години	38	1	37
Общо:	297	8	289

Както при лекарите, така и при професионалистите по здравни грижи основният дял от медицинските специалисти – 147 бр., са на възраст от 45 до 64 години, като голяма част от тях са работещи пенсионери или предстои да се пенсионират.

През 2023 година са назначени 27 броя медицински специалисти дипломирани в Медицинския колеж към МУ-Варна и това „подмлади“ състава на медицинските специалисти в лечебното заведение, а част от специалистите в пенсионна възраст напуснаха.

Медицинските специалисти по здравни грижи на основен трудов договор по специалности към 31.12.2023 година са представени в таблицата по-долу:

<i>Медицински специалисти на основен трудов договор</i>	Брой
Акушерки	38
Медицински сестри	217
Фелдшери	1
Медицински лаборанти	19
Рентгенови лаборанти	10
Рехабилитатори	9
Масажисти	1
Помощник- фармацевти	2
Общо	297

Съотношението на броя на лекарите към медицински специалисти е 1:2 и не се променя съществено спрямо предходната година.

През 2023 г. служители на лечебното заведение са присъствали на 35 обучения и курсове за квалификация и преквалификация, с 3 броя повече спрямо 2022 г., когато броят на обученията и квалификацията е 32.

При такава структура на медицинския персонал е възможно осигуряване на високоспециализирано и квалифицирано медицинско обслужване от най-съвременно ниво.

IV. ОТЧЕТ ЗА УСТОЙЧИВОСТТА И ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА

«МБАЛ-Шумен» АД следва политика за отговорно отношение към проблемите на околната среда.

Като част от управленската политика, ръководството се стреми към непрекъснато подобряване на практиката за екосъобразно поведение на дружеството. Политиката по екологичните въпроси е наложила изискването за отговорно поведение от целия персонал по отношение на правилното събиране, съхранение и транспортиране на опасните отпадъци и намаляване на риска при работа с тях. Стриктно се следи за осигуряване на защита на персонала и пациентите с цел недопускане разпространението на вътреболнични инфекции. Насърчава се използването на рециклирани канцеларски материали и консумативи, а където е възможно хартиеният носител се заменя с електронен.

Бизнес моделът на дружеството е ориентиран към минимизиране на отпадъците от дейността, разделното им събиране и предаване на лицензирани фирми за третиране и оползотворяване на отпадъци, с цел рециклиране на някои видове от тях. Дружеството притежава и експлоатира парен стерилизатор за автоклавиране на неопасните болнични отпадъци, които след това се депонират в общинското депо за отпадъци.

Политиката на ръководството цели да се сведе до минимум негативното въздействие върху околната среда и да се постигне устойчивост на енергийната ефективност, чрез пряко реализиране на енергийни спестявания /подмяна на осветителните тела с енергоспестяващи/;

предстоящо изграждане на нова отоплителна система, което ще доведе до значителни икономии на топлоенергия и електроенергия.

В съответствие с изискванията на Закона за лечебните заведения «МБАЛ – Шумен» АД е изградило подходяща за своята дейност инфраструктура, позволяваща достъпност на пациентите и най-вече безопасност и безвредност на медицинската техника. Създадени са подходи и условия за съхранение и развитие на инфраструктурата, така че да може да посрещне по най-добрия начин потребностите на своите пациенти. В ежедневната работа се поддържа висока степен на хигиена на работните и спомагателните помещения.

Дейността на дружеството не е свързана с отделяне на преки и непреки емисии парникови газове в атмосферата.

Болницата не попада в защитени територии по смисъла на Закона за защитените територии и НАТУРА 2000 и други специални закони по националното законодателство.

Дейността на дружеството не оказва пряко въздействие върху природните екосистеми.

Извършва се периодичен мониторинг на състоянието на природните ресурси с цел предотвратяване на замърсяване на водата, почвите и растителността, включително на показателите на околната среда в района на болницата.

В дружеството се изпълняват програми за управление на дейностите по отпадъците, което гарантира опазване на природните ресурси и здравето на хората.

В своята дейност дружеството изцяло се съобразява с разпоредбите относно дейностите по събиране и третиране на отпадъци на територията на лечебните заведения и активно си сътрудничи с контролните органи при решаване на проблеми, свързани с околната среда. «МБАЛ – Шумен» АД има сключен договор с регистриран от РИОСВ контрагент за транспортиране и третиране на опасни отпадъци.

V. ОТЧЕТ ЗА СДЕЛКИТЕ МЕЖДУ СВЪРЗАНИ ЛИЦА

Свързани лица на дружеството са Медицински център МБАЛ-Шумен ЕООД – дъщерно дружество, 100 % собственост на МБАЛ-Шумен АД, акционерите, Съветът на директорите, Изпълнителният директор.

По извършените през годината сделки със свързаните лица няма необичайни условия и отклонения от пазарните цени.

През годината са извършени следните по-съществени сделки със свързани лица:

Сделка	Оборот 2023 г. хил.лв	Оборот 2022 г. хил.лв
„МЦ МБАЛ-Шумен” ЕООД, дъщерно дружество, 100 % собственост на „МБАЛ-Шумен” АД		
Доставени стоки и услуги от „МБАЛ-Шумен” АД на „МЦ МБАЛ-Шумен” ЕООД		
1. Отдадени под наем помещения и апаратура	20	17
2. Стерилизация	1	1
3. Изследвания образна диагностика	37	25
4. Електротехнически, водопроводни и дърводелски услуги	1	1
5. Ел.енергия	11	22
6. Вода	1	1
	71	67
Доставени стоки и услуги от „МЦ МБАЛ-Шумен” ЕООД на „МБАЛ-Шумен” АД		
	16	-

МБАЛ – Шумен АД**НЕФИНАНСОВА ИНФОРМАЦИЯ КЪМ ГФО ЗА 2023 г.**

Министерство на здравеопазването – основен акционер
 Доставени услуги от „МБАЛ-Шумен” АД на МЗ по
 договори за извършване на медицински дейности
 Получени от Министерство на здравеопазването – основен
 акционер централни доставки на медикаменти и консумативи
 Общо

	3,957	3,085
	5	3
	3,962	3,088

Текущите вземания от свързани лица към 31 декември, са както следва:

<i>В хиляди лева</i>	31 декември 2023 г.	31 декември 2022 г.
„МЦ МБАЛ-Шумен” ЕООД – дъщерно дружество	70	97
Обезценка на вземания от „МЦ МБАЛ-Шумен” ЕООД	(65)	(91)
	<u>5</u>	<u>6</u>
Министерство на здравеопазването – основен акционер	161	142
Общо	<u>166</u>	<u>148</u>

Задълженията към свързани лица към 31 декември, са както следва:

<i>В хиляди лева</i>	31 декември 2023 г.	31 декември 2022 г.
Министерство на здравеопазването	5,251	5,350
Община Шумен	630	450
Община Смядово	2	2
Община Венец	33	23
Община Хитрино	66	57
Община Каолиново	42	27
Община Каспичан	31	19
Община Никола Козлево	19	10
Община Велики Преслав	11	12
Общо	<u>6,085</u>	<u>5,950</u>

Задълженията към Министерство на здравеопазването включват предоставени от бюджета капиталови разходи по договори за целеви субсидии в размер на 5,241 хил.лв. (31 декември 2022 г.: 5,350 хил.лв.), с които след усвояването им, Министерство на здравеопазването ще увеличи капитала на дружеството, както и авансово получена сума в размер на 10 хил.лв. по договор с МЗ от 18.12.2023 г. за осъществяване на скрининг за туберкулоза в рамките на Националната програма за превенция и контрол на туберкулозата в Република България през периода 2021 – 2025 г.

Задълженията към Община Шумен представляват предоставени средства за капиталови разходи в размер на 530 хил.лв. (31.12.2022 г.: 350 хил.лв.) и средства за погасяване на задължения в размер на 100 хил.лв. (31.12.2022 г.: 100 хил.лв.), с които ще се увеличи капиталът на дружеството, като община Шумен ще запише нови акции.

Задълженията към Община Смядово (2023 г.: 2 хил.лв.; 2022 г.: 2 хил.лв.), Община Венец (2023 г.: 33 хил.лв.; 2022 г.: 23 хил.лв.), Община Хитрино (2023 г.: 66 хил.лв.; 2022 г.: 57 хил.лв.), Община Каолиново (2023 г.: 42 хил.лв.; 2022 г.: 27 хил.лв.), Община Каспичан (2023 г.: 31 хил.лв.; 2022 г.: 19 хил.лв.), Община Никола Козлево (2023 г.: 19 хил.лв.; 2022 г.: 10 хил.лв.) и Община Велики Преслав (2023 г.: 11 хил.лв.; 2022 г.: 12 хил.лв.) представляват предоставени през 2016 г., 2019 г., 2021 г., 2022 г. и 2023 г. средства за капиталови разходи и разходи за ремонт и закупуване на медикаменти, дезинфектанти, лични предпазни средства и апаратура,

необходими за борбата с Ковид-19, които ще се трансформират в записан капитал след вписване в Търговски регистър и регистър на ЮЛНЦ.

Дружеството е получило централна доставка на медикаменти и консумативи от Министерство на здравеопазването на стойност 5 хил.лв. (2022 г.: 3 хил.лв.).

Съставът на управленския персонал е оповестен в ряздел VI. Отчет за членовете на управителните и контролните органи, включително отчет за тяхното възнаграждение.

Възнагражденията и другите краткосрочни доходи на ключовия управленски персонал са текущи и са в размер на 190 хил.лв., в т.ч. 179 хил.лв. начислени текущи разходи за възнаграждения, 1 хил.лв. обезщетения за временна нетрудоспособност до 3 дни от осигурителя и 10 хил.лв. ползвани суми от начислени през предходната година разходи по натрупващи се компенсируеми отпуски, изплатени през 2023 г. (31.12.2022 г.: 127 хил.лв., в т.ч. 117 хил.лв. начислени текущи разходи за възнаграждения, 1 хил.лв. обезщетения за временна нетрудоспособност до 3 дни от осигурителя и 9 хил.лв. ползвани суми от начислени през 2021 г. разходи по натрупващи се компенсируеми отпуски, изплатени през 2022 г.).

VI. ОТЧЕТ ЗА ЧЛЕНОВЕТЕ НА УПРАВИТЕЛНИТЕ И КОНТРОЛНИТЕ ОРГАНИ, ВКЛЮЧИТЕЛНО ОТЧЕТ ЗА ТЯХНОТО ВЪЗНАГРАЖДЕНИЕ

„МБАЛ – Шумен” АД е акционерно дружество с едностепенна система на управление. Органи на управление на дружеството са общото събрание на акционерите, съветът на директорите и изпълнителният директор.

Към 31.12.2023 г. съветът на директорите е в състав:

Проф. Лидия Георгиева	Председател
Хатидже Стижарлиева	Зам. председател
д-р Димитър Костов	Член

Дружеството се представлява и управлява от д-р Димитър Костов – Изпълнителен директор.

Начислените за 2023 г. и изплатените през годината възнаграждения /за периода декември 2022 г. – ноември 2023 г./ на членовете на Съвета на директорите на МБАЛ-Шумен АД са както следва:

Име, презиме и фамилия	Длъжност в СД	Възнаграждения 2023 г. /лв./	
		Начислени	Изплатени
Лидия Младенова Георгиева	Председател на СД	41 184,00	40 452,00
Хатидже Доанова Стижарлиева	Зам.-председател на СД	40 896,51	40 164,51
Димитър Георгиев Костов	Изпълнителен директор	108 083,49	106 323,61
Общо за СД		190 164,00	186 940,12

Членовете на Съвета на директорите не са придобивали, не притежават и не са прехвърляли акции или облигации на дружеството през 2023 г.

В устава на дружеството няма регламентирано право членовете на Съвета на директорите да придобиват акции и облигации на дружеството.

Членовете на Съвета на директорите, заедно и поотделно, не участват в търговски дружества като неограничено отговорни съдружници, не притежават повече от 25 % от капитала на друго дружество, не участват в управлението на други дружества или кооперации като прокуристи, управители или членове на съвети.

Членовете на Съвета на директорите на „МБАЛ-Шумен” АД или свързани с тях лица не са сключвали през 2023 г. договори с дружеството по чл. 240 б от Търговския закон.

ВИ. ОТЧЕТ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ВЪЗЛОЖЕНИТЕ ЗАДЪЛЖЕНИЯ ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНИ УСЛУГИ И/ЛИ ЦЕЛИ НА ПУБЛИЧНАТА ПОЛИТИКА

МБАЛ-Шумен АД няма възложени задължения за извършване на обществени услуги за 2023 г. Здравните услуги, каквито осъществява лечебното заведение съгласно предмета си на дейност, са обществени услуги съгласно § 1, т.5 от Закона за публичните предприятия, но извършването им не е възложено на дружеството по реда на чл. 7 от същия закон.

В изпълнение на публичната политика в областта на здравеопазването, лечебното заведение осигурява непрекъснато 24-часово изпълнение на лечебната дейност по медицински специалности съгласно разрешението по чл. 47 от ЗЛЗ, включително и на медицинска помощ при спешни състояния.

Дружеството има сключени договори с РЗОК за извършване на болнична медицинска помощ по клинични пътеки, амбулаторни и клинични процедури, както и договор за извънболнична медицинска помощ за извършване на специализирани медико-диагностични изследвания от пакет „Образна диагностика” и за специализирани и високоспециализирани медицински дейности от пакет по специалност „Физикална и рехабилитационна медицина” на адреса в гр. Нови пазар.

Общите приходи по сключените договори с РЗОК за 2023 г. са в размер на 26 072 хил.лв. Увеличението им е с 1 417 хил.лв. или с 5,75 % спрямо предходната година.

За предходната година, във връзка с пандемията от Ковид-19, дружеството е отчетло приходи от предоставени средства за допълнителни възнаграждения на лекари, специалисти от професионално направление „Здравни грижи“ и санитарни работещи на основен трудов договор в лечебното заведение в размер на 828 хил.лв., каквито не са получавани през 2023 г. Отчетени са и 1 806 хил.лв. приходи за допълнителни възнаграждения на персонала, извършвал пряко дейностите по наблюдение, диагностика и лечение на пациенти с доказан SARS-CoV-2. Липсата на тези средства през 2023 г. се компенсира от увеличението на другите приходи от РЗОК.

Анализът на приходите от РЗОК Шумен по видове показва увеличение на приходите от клинични пътеки – с 2 658 хил.лв. или с 14,81 % спрямо предходната година. Увеличението се дължи както на увеличение на преминалите болни, така и на увеличените от 01.09.2023 г. цени на клиничните пътеки.

Приходи от амбулаторни процедури по хемодиализа са в размер на 1 093 хил.лв. Увеличението им спрямо предходната година е със 144 хил.лв. или с 15,17 %. Отчетените приходи от други амбулаторни процедури се увеличават с 273 хил.лв. или с 66,91 %.

Приходите от клинични процедури за интензивно лечение по договор с РЗОК също се увеличават – с 523 хил.лв. или с 25,28 % спрямо 2022 г., а приходите от клинични процедури по хемодиализа – с 5 хил.лв. или с 27,78 %.

В подписания между НЗОК и БЛС нов НРД за медицинските дейности за 2023 – 2025 г. за оказване на болнична медицинска помощ, който е в сила от 01.09.2023 г., е включена Методика по чл. 55, ал.2, т.3в от ЗЗО за финансиране осигуряването на медицински персонал в лечебни заведения – изпълнители на болнична медицинска помощ, които единствени изпълняват съответната дейност на територията на общината. Начислените приходи от РЗОК по методиката за дейност за периода от 01.09.2023 г. до 30.11.2023 г. са в размер на 226 хил.лв. Начислените приходи за м.12.2023 г., които лечебното заведение ще получи по Методиката за приоритетни многопрофилни лечебни заведения за болнична помощ, които осигуряват достъп до дейности от пакета, гарантиран от бюджета на НЗОК, са в размер на 75 хил.лв.

Приходите от специализирана извънболнична помощ по договор с РЗОК се увеличават с 9 хил.лв. или с 5,62 %. Основна причина е увеличения брой пациенти. Приходите от импланти по договор с РЗОК също се увеличават - със 140 хил.лв. или с 30,37 %, основно поради увеличения брой на оперираните пациенти.

Отчетените увеличения на приходите от дейност по договорите с РЗОК се дължат както на увеличения брой на преминалите болни, така и на увеличенияте, спрямо предходната година, цени на дейностите по договорите с РЗОК Шумен.

През 2023 г. с Министерството на здравеопазването е сключен договор за оказване на спешна медицинска помощ за пациенти със спешни състояния, преминали през спешно отделение, за лечение на болни с туберкулоза, за медицинска експертиза, осъществявана от ТЕЛК, за поддържане готовността на отделението по инфекциозни болести за оказване на медицинска помощ и за дейността, която лечебното заведение осъществява в отдалечен район.

Анализът на приходите от МЗ показва увеличение на приходите за оказване на спешна медицинска помощ – с 320 хил.лв. или с 26,10 % спрямо предходната година. Причините за увеличението е по-високата стойност /с 252 хил.лв./ на общия финансов ресурс, заплащан от МЗ за брой екипи от медицински специалисти на 24-часов непрекъснат режим на работа, както и увеличения брой /с 1468 повече/ преминали болни през Спешно отделение, които не са хоспитализирани. Въпреки увеличението, дейността на Спешно отделение остава недофинансирана.

Увеличение бележат и приходите от медицинска експертиза, осъществявана от ТЕЛК. През 2023 г. те са в размер на 154 хил.лв. и се увеличават спрямо 2022 г. с 22 хил.лв. или с 16,67 %. Увеличението се дължи на увеличения брой издадени експертни решения /с 224 експертни решения повече/ и на увеличената от 01.05.2023 г. стойност на финансиране за издадено експертно решение, влязло в сила при първоначално произнасяне. Въпреки това дейността на ТЕЛК не е финансирана в пълен размер от Министерство на здравеопазването и лечебното заведение генерира загуба от тази дейност.

Поради увеличения брой пациенти, приходите от МЗ за активно лечение на пациенти с туберкулоза се увеличават с 51 хил.лв. Приходите за амбулаторно проследяване на болни с туберкулоза запазват равнището си спрямо предходната година.

Отчетените приходи за финансиране на дейностите в отдалечен район за годината са в размер на 445 хил.лв. – с 41 хил.лв. по-малко спрямо предходната година.

Размерът на субсидията за поддържане готовността на отделението по инфекциозни болести за оказване на медицинска помощ при епидемично разпространение на заразни болести за 2023 г. е 840 хил.лв. за 30 легла в Инфекциозно отделение и е без промяна спрямо предходната година.

На 19.10.2023 г. с Министерство на здравеопазването е сключен договор за поддържане на готовността на лечебното заведение за оказване на медицинска помощ при извънредни ситуации, аварии и катастрофи, включително основно за осигуряване на трудови възнаграждения на персонала и на оперативни разходи за снабдяване с електрическа и/или топлинна енергия, и/или с природен газ и за водоснабдяване. За тази дейност МЗ субсидира дружеството на база общ годишен финансов ресурс в размер на 700 хил.лв. за поддържане на капацитет за 24-часов непрекъснат режим на работа, осигуряващ готовност за оказване на медицинска помощ при извънредни ситуации, аварии и катастрофи.

През 2023 г., както и през предходната година, дружеството е получило финансиране по договор за поддържане и подобряване на материално-техническата обезпеченост и капацитета от медицински специалисти и помощен персонал в Отделение по съдебна медицина. в размер на 24 хил.лв. Отчетените приходи по договора са в размер на 22 хил.лв.

През годината са отчетени 19 хил.лв. приходи по договор с ИА Медицински надзор за изплащане на допълнителни трудови възнаграждения на координатора по донорство за извършване на задълженията му. Договорът е сключен в изпълнение на одобрена от Министерския съвет Национална програма за насърчаване на донорството и подпомагане на трансплантацията в Република България 2019 – 2023 г. и с цел повишаване на мотивацията на определените със заповед на министъра на здравеопазването областни координатори.

МБАЛ – Шумен АД

НЕФИНАНСОВА ИНФОРМАЦИЯ КЪМ ГФО ЗА 2023 г.

Приходите от дейностите по Националната програма за подобряване на майчиното и детско здраве за периода са в размер на 41 хил.лв. и запазват равнището си спрямо предходната година.

Лечебното заведение има сключен договор с Министерство на здравеопазването за финансиране на провеждането на практическо обучение на двама специализанти държавна поръчка, по който за годината са отчетени приходи в размер на 46 хил.лв.

21.03.2024 г.

СЪВЕТ НА ДИРЕКТОРИТЕ НА «МБАЛ – ШУМЕН» АД:

Проф. д-р Лидия Георгиева .....

Хатидже Стижарлиева . .....

д-р Димитър Костов .....

